Κατὰ Μᾶρκον

Άρχὴ τοῦ εὐαγγελίου Ἰησοῦ χριστοῦ, υἱοῦ τοῦ θεοῦ.

1

①ς γέγραπται ἐν τοῖς προφήταις, Ἰδού, ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ¹ 2 προσώπου σου, ὂς κατασκευάσει² τὴν ὁδόν σου ἔμπροσθέν³ σου. Φωνὴ 3 βοῶντος⁴ ἐν τῆ ἐρήμῳ,⁵ Ἐτοιμάσατε⁶ τὴν ὁδὸν κυρίου: εὐθείας⁻ ποιεῖτε τὰς τρίβους⁶ αὐτοῦ. Ἐγένετο Ἰωάννης βαπτίζων ἐν τῆ ἐρήμῳ,⁵ καὶ κηρύσσων 4 βάπτισμα² μετανοίας¹⁰ εἰς ἄφεσιν¹¹ ἁμαρτιῶν. Καὶ ἐξεπορεύετο¹² πρὸς αὐτὸν 5 πᾶσα ἡ Ἰουδαία¹³ χώρα,¹⁴ καὶ οἱ Ἱεροσολυμῖται,¹⁵ καὶ ἐβαπτίζοντο πάντες ἐν τῷ Ἰορδάνῃ¹⁶ ποταμῷ¹⁻ ὑπὰ αὐτοῦ, ἐξομολογούμενοι¹⁶ τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν. Ἦν δὲ 6 ὁ Ἰωάννης ἐνδεδυμένος¹ց τρίχας²⁰ καμήλου,²¹ καὶ ζώνην²² δερματίνην²³ περὶ τὴν

¹πρό, before (gen), before. ²κατασκευάζω, prepare, build. ³ ἔμπροσθεν, in front of, before (gen). ⁴βοάω, cry aloud, shout. ⁵ ἔρημος, ου, ἡ, wilderness, desert. ⁶ ἑτοιμάζω, prepare, make ready. ⁷ εὐθύς, immediately, at once. ⁸ τρίβος, ου, ἡ, beaten track, path. ⁹ βάπτισμα, τος, τό, baptism, rite or ceremony of baptism. ¹⁰ μετάνοια, ας, ἡ, repentance, change of mind. ¹¹ ἄφεσις, εως, ἡ, release, forgiveness. ¹² ἐκπορεύομαι, go out, come out. ¹³ Τουδαία, ας, ἡ, Judea. ¹⁴ χώρα, ας, ἡ, land, region. ¹⁵ Τεροσολυμίτης, ου, ὁ, inhabitant of Jerusalemite. ¹⁶ Τορδάνης, ου, ὁ, Jordan. ¹⁷ ποταμός, οῦ, ὁ, river, stream. ¹⁸ ἔξομολογέω, confess, profess. ¹⁹ ἐνδύω, put on, clothe. ²⁰ θρίξ, τριχός, ἡ, hair. ²¹ κάμηλος, ου, ὁ, camel. ²² ζώνη, ης, ἡ, belt, girdle. ²³ δερμάτινος, leather, made of skin.

Κατὰ Μᾶρκον 1:7

όσφὺν¹ αὐτοῦ, καὶ ἐσθίων ἀκρίδας² καὶ μέλι³ ἄγριον.⁴ Καὶ ἐκήρυσσεν, λέγων, 7 "Ερχεται ὁ ἰσχυρότερός⁵ μου ὀπίσω° μου, οὖ οὐκ εἰμὶ ἰκανὸς⁻ κύψας⁵ λῦσαι² τὸν ἱμάντα¹⁰ τῶν ὑποδημάτων¹¹ αὐτοῦ. Ἐγὼ μὲν ἐβάπτισα ὑμᾶς ἐν ὕδατι: αὐτὸς δὲ 8 βαπτίσει ὑμᾶς ἐν πνεύματι ἀγίῳ.

Καὶ ἐγένετο ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις, ἦλθεν Ἰησοῦς ἀπὸ Ναζαρὲτ ^{12} τῆς Γαλιλαίας, 9 καὶ ἐβαπτίσθη ὑπὸ Ἰωάννου εἰς τὸν Ἰορδάνην. ^{13} Καὶ εὐθέως ἀναβαίνων ἀπὸ 10 τοῦ ὑδατος, εἶδεν σχιζομένους ^{14} τοὺς οὐρανούς, καὶ τὸ πνεῦμα ὡσεὶ ^{15} περιστερὰν ^{16} καταβαῖνον ἐπ' αὐτόν: καὶ φωνὴ ἐγένετο ἐκ τῶν οὐρανῶν, Σὰ εἶ ὁ 11 υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ῷ εὐδόκησα. ^{17}

¹ὀσφύς, ύος, ἡ, waist, hip. ²ἀκρίς, ίδος, ἡ, locust. ³μέλι, ιτος, τό, honey. ⁴ἄγριος, wild, savage. ⁵ἰσχυρός, strong, mighty. ⁶ὀπίσω, behind, after (gen). ⁷ἱκανός, sufficient, able. ⁸κύπτω, bow down, stoop. ⁹λύω, untie, loose. ¹⁰ἱμάς, ἀντος, ὁ, thong, strap. ¹¹ὑπόδημα, τος, τό, sandal, shoe. ¹²Ναζαρέτ, ἡ, Nazareth. ¹³Ἰορδάνης, ου, ὁ, Jordan. ¹⁴σχίζω, split, separate. ¹⁵ώσεί, like, about. ¹⁶περιστερά, ᾶς, ἡ, dove. ¹⁷εὐδοκέω, think it good, be well pleased with.

Byzantine NT Κατὰ Μᾶρκον 1:12

Καὶ εὐθὺς τὸ πνεῦμα αὐτὸν ἐκβάλλει εἰς τὴν ἔρημον. Καὶ ἦν ἐκεῖ ἐν τῇ ἐρήμω 12 ἡμέρας τεσσαράκοντα πειραζόμενος ὑπὸ τοῦ Σατανᾶ, καὶ ἦν μετὰ τῶν θηρίων, καὶ οἱ ἄγγελοι διηκόνουν αὐτῷ.

Μετὰ δὲ τὸ παραδοθῆναι τὸν Ἰωάννην, ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν Γαλιλαίαν, 14 κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ, καὶ λέγων ὅτι Πεπλήρωται ὁ 15 καιρός, καὶ ἤγγικεν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ: μετανοεῖτε, καὶ πιστεύετε ἐν τῷ εὐαγγελίῳ.

Περιπατών δὲ παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας εἶδεν Σίμωνα καὶ Ἀνδρέαν 16
τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ τοῦ Σίμωνος βάλλοντας ἀμφίβληστρον ἐν τῆ θαλάσση:
ἦσαν γὰρ ἁλιεῖς. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Δεῦτε ἐν ἀπίσω ἀμου, καὶ ποιήσω 17
ὑμᾶς γενέσθαι ἀλιεῖς ἀνθρώπων. Καὶ εὐθέως ἀφέντες τὰ δίκτυα ἀντῶν, 18

¹ ἔρημος, ου, ἡ, wilderness, desert. ² τεσσαράκοντα, forty, 40. ³ πειράζω, test, tempt. ⁴ Σατανᾶς, ᾶ, ὁ, Satan, adversary. ⁵ θηρίον, ου, τό, wild beast, animal. ⁶ διακονέω, serve, minister. ⁷ ἐγγίζω, come near, approach. ⁸ μετανοέω, repent, change my mind. ⁹ Ἀνδρέας, ου, ὁ, Andrew. ¹⁰ ἀμφίβληστρον, ου, τό, fishing net, net used for capturing. ¹¹ ἀλιεύς, ὁ, fisherman. ¹² δεῦτε, comel. ¹³ ὀπίσω, behind, after (gen). ¹⁴ δίκτυον, ου, τό, net, fishing net.

Κατὰ Μᾶρκον 1:19

Byzantine NT

ήκολούθησαν αὐτῷ. Καὶ προβὰς¹ ἐκεῖθεν² ὀλίγον,³ εἶδεν Ἰάκωβον⁴ τὸν τοῦ 19 Ζεβεδαίου,⁵ καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ αὐτοὺς ἐν τῷ πλοίῳ καταρτίζοντας⁴ τὰ δίκτυα.⁻ Καὶ εὐθέως ἐκάλεσεν αὐτούς: καὶ ἀφέντες τὸν 20 πατέρα αὐτῶν Ζεβεδαῖον⁵ ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ τῶν μισθωτῶν⁵ ἀπῆλθον ὀπίσω² αὐτοῦ.

Καὶ εἰσπορεύονται¹⁰ εἰς Καπερναούμ:¹¹ καὶ εὐθέως τοῖς σάββασιν εἰσελθών εἰς 21 τὴν συναγωγήν, ἐδίδασκεν. Καὶ ἐξεπλήσσοντο¹² ἐπὶ τῇ διδαχῷ¹³ αὐτοῦ: ἦν γὰρ 22 διδάσκων αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν ἔχων, καὶ οὐχ ὡς οἱ γραμματεῖς. Καὶ ἦν ἐν τῷ 23 συναγωγῷ αὐτῶν ἄνθρωπος ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ,¹⁴ καὶ ἀνέκραξεν,¹⁵ λέγων, 24 κα, τἱ ἡμῖν καὶ σοί, Ἰησοῦ Ναζαρηνέ;^{17 5}Ηλθες ἀπολέσαι ἡμᾶς; Οἶδά σε τίς εἶ, ὁ ἄγιος τοῦ θεοῦ. Καὶ ἐπετίμησεν¹⁸ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, λέγων, Φιμώθητι,¹⁹ καὶ 25 ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ. Καὶ σπαράξαν²⁰ αὐτὸν τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον¹⁴ καὶ κράξαν 26

¹προβαίνω, go forward, advance. ² ἐκεῖθεν, from there, from that place. ³ δλίγος, little, few. ⁴ Ἰάκωβος, James, Jacob. ⁵ Ζεβεδαῖος, ου, ὁ, Zebedee. ⁶ καταρτίζω, mend, fit. ⁷ δίκτυον, ου, τό, net, fishing net. ⁸ μισθωτός, οῦ, ὁ, hired servant. ⁹ δπίσω, behind, after (gen). ¹⁰ εἰσπορεύομαι, enter, journey into. ¹¹ Καπερναούμ, ἡ, Capernaum. ¹² ἐκπλήσσω, am thunderstruck, astounded. ¹³ διδαχή, ῆς, ἡ, teaching, instruction. ¹⁴ ἀκάθαρτος, unclean, impure. ¹⁵ ἀνακράζω, cry out, shout aloud. ¹⁶ ἔα, ah! ha! ¹⁷ Ναζαρηνός, οῦ, ὁ, Nazarene, of Nazareth. ¹⁸ ἐπιτιμάω, rebuke, warn. ¹⁹ φιμόω, muzzle, silence. ²⁰ σπαράσσω, convulse, shake to and fro.

Byzantine NT Κατὰ Μᾶρκον 1:27

φωνή μεγάλη, ἐξήλθεν ἐξ αὐτοῦ. Καὶ ἐθαμβήθησαν¹ πάντες, ὥστε συζητεῖν² 27 πρὸς ἑαυτούς, λέγοντας, Τί ἐστιν τοῦτο; Τίς ἡ διδαχὴ³ ἡ καινὴ⁴ αὕτη, ὅτι κατ' ἐξουσίαν καὶ τοῖς πνεύμασιν τοῖς ἀκαθάρτοις⁵ ἐπιτάσσει,⁶ καὶ ὑπακούουσιν⁻ αὐτῷ; Ἐξήλθεν δὲ ἡ ἀκοὴ⁵ αὐτοῦ εὐθὺς εἰς ὅλην τὴν περίχωρον³ τῆς Γαλιλαίας. 28

Καὶ εὐθέως ἐκ τῆς συναγωγῆς ἐξελθόντες, ἦλθον εἰς τὴν οἰκίαν Σίμωνος καὶ 29 ἀνδρέου, μετὰ Ἰακώβου καὶ Ἰωάννου. Ἡ δὲ πενθερὰ Σίμωνος κατέκειτο 30 πυρέσσουσα, καὶ εὐθέως λέγουσιν αὐτῷ περὶ αὐτῆς: καὶ προσελθών ἤγειρεν 31 αὐτήν, κρατήσας τῆς χειρὸς αὐτῆς: καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ πυρετὸς εὐθέως, καὶ διηκόνει αὐτοῖς.

¹θαμβέω, amaze. ² συζητέω, discuss, dispute. ³ διδαχή, ῆς, ἡ, teaching, instruction. ⁴ καινός, new, fresh. ⁵ ἀκάθαρτος, unclean, impure. ⁶ ἐπιτάσσω, command, give order. ⁷ ὑπακούω, obey, listen. ⁸ ἀκοή, ῆς, ἡ, hearing, report. ⁹ περίχωρος, ου, ἡ, neighboring. ¹⁰ Ἀνδρέας, ου, ὁ, Andrew. ¹¹ Ἰάκωβος, James, Jacob. ¹² πενθερά, ᾶς, ἡ, mother-in-law. ¹³ κατάκειμαι, lie down, lie sick. ¹⁴ πυρέσσω, suffer with a fever. ¹⁵ κρατέω, grasp, lay hold of. ¹⁶ πυρετός, οῦ, ὁ, fever. ¹⁷ διακονέω, serve, minister.

Κατὰ Μᾶρκον 1:32

Όψίας¹ δὲ γενομένης, ὅτε ἔδυ² ὁ ἥλιος,³ ἔφερον πρὸς αὐτὸν πάντας τοὺς κακῶς⁴ 32 ἔχοντας καὶ τοὺς δαιμονιζομένους:⁵ καὶ ἡ πόλις ὅλη ἐπισυνηγμένη⁶ ἦν πρὸς τὴν 33 θύραν.⁷ Καὶ ἐθεράπευσεν⁶ πολλοὺς κακῶς⁴ ἔχοντας ποικίλαις² νόσοις,¹⁰ καὶ 34 δαιμόνια πολλὰ ἐξέβαλεν, καὶ οὐκ ἤφιεν λαλεῖν τὰ δαιμόνια, ὅτι ἤδεισαν αὐτόν.

Καὶ πρωΐ¹¹ ἔννυχον¹² λίαν¹³ ἀναστὰς ἐξῆλθεν, καὶ ἀπῆλθεν εἰς ἔρημον¹⁴ τόπον, 35 κἀκεῖ¹⁵ προσηύχετο. Καὶ κατεδίωξαν¹⁶ αὐτὸν ὁ Σίμων καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ: καὶ 36 εὑρόντες αὐτὸν λέγουσιν αὐτῷ ὅτι Πάντες σε ζητοῦσιν. Καὶ λέγει αὐτοῖς, 38 Ἄγωμεν εἰς τὰς ἐχομένας κωμοπόλεις,¹⁷ ἵνα καὶ ἐκεῖ κηρύξω: εἰς τοῦτο γὰρ ἐξελήλυθα. Καὶ ἦν κηρύσσων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν εἰς ὅλην τὴν 39 Γαλιλαίαν, καὶ τὰ δαιμόνια ἐκβάλλων.

¹ ὄψιος, late. ² δύνω, enter, set. ³ ἥλιος, ου, ὁ, sun, sunlight. ⁴ κακῶς, badly, evilly. ⁵ δαιμονίζομαι, am demon possessed. ⁶ ἐπισυνάγω, gather, gather together. ⁷ θύρα, ας, ἡ, door, gate. ⁸ θεραπεύω, heal, care for. ⁹ ποικίλος, varied, manifold. ¹⁰ νόσος, ου, ἡ, disease, malady. ¹¹ πρωΐ, early in the morning, at dawn. ¹² ἔννυχος, by night, at night. ¹³ λίαν, greatly, very. ¹⁴ ἔρημος, ου, ἡ, wilderness, desert. ¹⁵ κὰκεῖ, and there. ¹⁶ καταδιώκω, pursue closely, hunt. ¹⁷ κωμόπολις, εως, ἡ, market town, country town.

Byzantine NT Κατὰ Μᾶρκον 1:40

Καὶ ἔρχεται πρὸς αὐτὸν λεπρός, παρακαλῶν αὐτὸν καὶ γονυπετῶν αὐτόν, καὶ 40 λέγων αὐτῷ ὅτι Ἐὰν θέλης, δύνασαί με καθαρίσαι. Ὁ δὲ Ἰησοῦς 41 σπλαγχνισθείς, ἐκτείνας τὴν χεῖρα, ἤψατο αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτῷ, Θέλω, καθαρίσθητι. Καὶ εἰπόντος αὐτοῦ εὐθέως ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ ἡ λέπρα, καὶ 42 ἐκαθαρίσθη. Καὶ ἐμβριμησάμενος αὐτῷ, εὐθέως ἐξέβαλεν αὐτόν, καὶ λέγει 43 αὐτῷ, "Ορα μηδενὶ μηδὲν εἴτης: ἀλλ' ὕπαγε, σεαυτὸν δεῖξον τῷ ἱερεῖ, καὶ προσένεγκε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου ἃ προσέταξεν Μωσῆς, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. Ὁ δὲ ἐξελθών ἤρξατο κηρύσσειν πολλὰ καὶ διαφημίζειν τὸν λόγον, 45 ὥστε μηκέτι αὐτὸν δύνασθαι φανερῶς εἰς πόλιν εἰσελθεῖν, ἀλλ' ἔξω ἐν ἐρήμοις τόποις ἦν: καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτὸν πανταχόθεν. Εῦς πόλιν εἰσελθεῖν, ἀλλ' ἔξω ἐν ἐρήμοις τόποις ἦν: καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτὸν πανταχόθεν.

¹ λεπρός, οῦ, ὁ, scaly, leprous. ² γονυπετέω, fall on the knees, kneel down. ³ καθαρίζω, cleanse, make clean. ⁴ σπλαγχνίζομαι, have compassion, have pity on. ⁵ ἐκτείνω, stretch forth, stretch out. ⁶ ἄπτομαι, touch or handle.

⁷ λέπρα, ας, ἡ, leprosy. ⁸ ἐμβριμάομαι, be moved with anger, admonish sternly. ⁹ σεαυτοῦ, yourself, of you. ¹⁰ δείκνυμι, show, point out. ¹¹ ἱερεύς, έως, ὁ, priest. ¹² προσφέρω, bring to, offer. ¹³ καθαρισμός, οῦ, ὁ, cleansing, purification. ¹⁴ προστάσσω, command, order. ¹⁵ μαρτύριον, ου, τό, testimony, witness. ¹⁶ διαφημίζω, spread abroad, report. ¹⁷ μηκέτι, no longer. ¹⁸ φανερῶς, openly, publicly. ¹⁹ ἔρημος, ου, ἡ, wilderness, desert. ²⁰ πανταχόθεν, from all sides.

Κατὰ Μᾶρκον 2:2

Καὶ εἰσῆλθεν πάλιν εἰς Καπερναοὺ μ^1 δι' ἡμερῶν: καὶ ἡκούσθη ὅτι εἰς οἶκόν ἐστιν. 2 Καὶ εὐθέως συνήχθησαν πολλοί, ώστε μηκέτι ^{2} χωρεῖν ^{3} μηδὲ τὰ πρὸς τὴν θύραν: 2 καὶ ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον. Καὶ ἔρχονται πρὸς αὐτόν, παραλυτικὸν Φέροντες, 3 αἰρόμενον ὑπὸ τεσσάρων. Kαὶ μὴ δυνάμενοι προσεγγίσαι αὐτῷ διὰ τὸν ὄγλον, 4άπεστέγασαν ^{s} τὴν στέγην ^{s} ὅπου ἦν, καὶ ἐξορύξαντες $^{\text{10}}$ χαλῶσιν $^{\text{11}}$ τὸν κράββατον 2 ἐφ' ὧ ὁ παραλυτικὸς κατέκειτο. 3 Ἰδών δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν 5 αὐτῶν λέγει τῷ παραλυτικῷ, Τέκνον, ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου. Ἡσαν δέ 6 τινες τῶν γραμματέων ἐκεῖ καθήμενοι, καὶ διαλογιζόμενοι έν ταῖς καρδίαις αὐτῶν, Τί οὖτος οὕτως λαλεῖ βλασφημίας; 5 Τίς δύναται ἀφιέναι ἁμαρτίας εἰ 7 μὴ εἶς, ὁ θεός; Καὶ εὐθέως ἐπιγνοὺς ό Ἰησοῦς τῷ πνεύματι αὐτοῦ ὅτι οὕτως 8 αὐτοὶ διαλογίζονται ^{14} ἐν ἑαυτοῖς, εἶπεν αὐτοῖς, Τί ταῦτα διαλογίζεσθε ^{14} ἐν ταῖς καρδίαις ύμῶν; Τί ἐστιν εὐκοπώτερον, τείπεῖν τῷ παραλυτικῷ, Αφέωνταί σου 9

¹ Καπερναούμ, ή, Capernaum. ² μηκέτι, no longer. ³ χωρέω, make room for, hold. ⁴ θύρα, ας, ή, door, gate. ⁵ παραλυτικός, οῦ, ὁ, paralytic, afflicted with paralysis. ⁶ τέσσαρες, four, 4. ⁷ προσεγγίζω, approach. ⁸ ἀποστεγάζω, unroof, take the roof off. ⁹ στέγη, ης, ή, roof, flat roof of a house. ¹⁰ ἐξορύσσω, dig out, dig through. ¹¹ χαλάω, slacken, let down. ¹² κράβαττος, ου, ὁ, mattress, pallet. ¹³ κατάκειμαι, lie down, lie sick. ¹⁴ διαλογίζομαι, debate, reason. ¹⁵ βλασφημία, ας, ή, blasphemy, reproach. ¹⁶ ἐπιγινώσκω, recognise, come to know. ¹⁷ εὐκοπώτερον, easier.

Byzantine NT Κατὰ Μᾶρκον 2:10

αὶ άμαρτίαι, ἢ εἰπεῖν, Ἔγειραι, καὶ ἄρόν σου τὸν κράββατον, καὶ περιπάτει; 10 Τνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀφιέναι ἐπὶ τῆς γῆς ἀμαρτίας – λέγει τῷ παραλυτικῷ – Σοὶ λέγω, ἔγειραι καὶ ἄρον τὸν κράββατόν 11 σου, καὶ ὑπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου. Καὶ ἡγέρθη εὐθέως, καὶ ἀρας τὸν κράββατον, ἐξῆλθεν ἐναντίον πάντων: ὥστε ἐξίστασθαι πάντας, καὶ δοξάζειν τὸν θεόν, λέγοντας ὅτι Οὐδέποτε οὕτως εἴδομεν.

Καὶ ἐξῆλθεν πάλιν παρὰ τὴν θάλασσαν: καὶ πᾶς ὁ ὅχλος ἤρχετο πρὸς αὐτόν, καὶ 13 ἐδίδασκεν αὐτούς. Καὶ παράγων εἶδεν Λευΐ τὸν τοῦ Ἀλφαίου καθήμενον ἐπὶ 14 τὸ τελώνιον, καὶ λέγει αὐτῷ, Ἀκολούθει μοι. Καὶ ἀναστὰς ἤκολούθησεν αὐτῷ.
Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ κατακεῖσθαι αὐτὸν ἐν τῆ οἰκίᾳ αὐτοῦ, καὶ πολλοὶ τελῶναι τοῦ καὶ ἁμαρτωλοὶ συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ: ἦσαν γὰρ πολλοί, καὶ ἤκολούθησαν αὐτῷ. Καὶ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι, ἰδόντες 16

¹ κράβαττος, ου, ὁ, mattress, pallet. ²παραλυτικός, οῦ, ὁ, paralytic, afflicted with paralysis. ³ ἐναντίον, in the sight of, before. ⁴ ἐξίστημι, amaze, be amazed. ⁵ οὐδέποτε, never. ⁶παράγω, pass by, depart. ⁷ Λευΐς, ὁ, Levi. ⁸ Άλφαῖος, ου, ὁ, Alphaeus. ⁹ τελώνιον, ου, τό, tax office, tax collector's office. ¹⁰ κατάκειμαι, lie down, lie sick. ¹¹ τελώνης, ου, ὁ, tax collector, collector of taxes. ¹² ἁμαρτωλός, ου, ὁ, sinner. ¹³ συνανάκειμαι, recline at table with.

Κατὰ Μᾶρκον 2:17

αὐτὸν ἐσθίοντα μετὰ τῶν τελωνῶν¹ καὶ ἁμαρτωλῶν,² ἔλεγον τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, Τί ὅτι μετὰ τῶν τελωνῶν¹ καὶ ἁμαρτωλῶν² ἐσθίει καὶ πίνει; Καὶ 17 ἀκούσας ὁ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς, Οὐ χρείαν³ ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες⁴ ἰατροῦ,⁵ ἀλλ' οἱ κακῶς⁶ ἔχοντες. Οὐκ ἦλθον καλέσαι δικαίους, ἀλλὰ ἁμαρτωλοὺς² εἰς μετάνοιαν.⁻

Καὶ ἦσαν οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου καὶ οἱ τῶν Φαρισαίων νηστεύοντες: καὶ ἔρχονται 18 καὶ λέγουσιν αὐτῷ, Διὰ τί οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου καὶ οἱ τῶν Φαρισαίων νηστεύουσιν, οἱ δὲ σοὶ μαθηταὶ οὐ νηστεύουσιν; Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, 19 Μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος, όἐν ῷ ὁ νυμφίος μετ' αὐτῶν ἐστιν, νηστεύειν; Ὁσον χρόνον μεθ' ἑαυτῶν ἔχουσιν τὸν νυμφίον, οὐ δύνανται νηστεύειν: ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι ὅταν ἀπαρθῆ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, καὶ 20 τότε νηστεύσουσιν ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις. Καὶ οὐδεὶς ἐπίβλημα ὁ ἀκους ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις. Καὶ οὐδεὶς ἐπίβλημα ὁ ἀκους ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις.

¹ τελώνης, ου, ὁ, tax collector, collector of taxes. ² ἀμαρτωλός, ου, ὁ, sinner. ³ χρεία, ας, ἡ, need, necessity. ⁴ ἰσχύω, be strong, able. ⁵ ἰατρός, οῦ, ὁ, physician. ⁶ κακῶς, badly, evilly. ⁷ μετάνοια, ας, ἡ, repentance, change of mind. ⁸ νηστεύω, fast. ⁹ σός, your, yours. ¹⁰ νυμφών, ῶνος, ὁ, bridal chamber, wedding hall. ¹¹ νυμφίος, ου, ὁ, bridagroom. ¹² ἀπαίρω, take away, depart. ¹³ ἐπίβλημα, τος, τό, patch, patch on a garment. ¹⁴ ῥάκος, ους, τό, rag, piece of cloth.

Byzantine NT Κατὰ Μᾶρκον 2:22

ἀγνάφου¹ ἐπιρράπτει² ἐπὶ ἱματίῳ παλαιῷ:³ εἰ δὲ μή, αἴρει τὸ πλήρωμα⁴ αὐτοῦ τὸ καινὸν⁵ τοῦ παλαιοῦ,³ καὶ χεῖρον⁶ σχίσμα⁻ γίνεται. Καὶ οὐδεὶς βάλλει οἶνον⁶ 22 νέον² εἰς ἀσκοὺς¹⁰ παλαιούς:³ εἰ δὲ μή, ῥήσσει¹¹ ὁ οἶνος⁶ ὁ νέος² τοὺς ἀσκούς,¹⁰ καὶ ὁ οἶνος⁶ ἐκχεῖται¹² καὶ οἱ ἀσκοὶ¹⁰ ἀπολοῦνται: ἀλλὰ οἶνον⁶ νέον² εἰς ἀσκοὺς¹⁰ καινοὺς⁶ βλητέον.¹³

Καὶ ἐγένετο παραπορεύεσθαι¹⁴ αὐτὸν ἐν τοῖς σάββασιν διὰ τῶν σπορίμων,¹⁵ καὶ 23 ἤρξαντο οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὁδὸν ποιεῖν τίλλοντες¹⁶ τοὺς στάχυας.¹⁷ Καὶ οἱ 24 Φαρισαῖοι ἔλεγον αὐτῷ, Ἰδε, τί ποιοῦσιν ἐν τοῖς σάββασιν ὃ οὐκ ἔξεστιν;¹⁸ Καὶ 25 αὐτὸς ἔλεγεν αὐτοῖς, Οὐδέποτε¹⁹ ἀνέγνωτε²⁰ τί ἐποίησεν Δαυίδ, ὅτε χρείαν²¹ ἔσχεν καὶ ἐπείνασεν²² αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ; Πῶς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ 26 θεοῦ ἐπὶ Ἀβιάθαρ ἀρχιερέως, καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως²³ ἔφαγεν, οῦς οὐκ

¹ ἄγναφος, new, unshrunken. ² ἐπιρράπτω, sew on. ³ παλαιός, old, ancient. ⁴ πλήρωμα, τος, τό, fullness, fulfillment. ⁵ καινός, new, fresh. ⁶ χείρων, worse. ⁷ σχίσμα, τος, τό, tear, division. ⁸ οἴνος, ου, ὁ, wine. ⁹ νέος, new, young. ¹⁰ ἀσκός, οῦ, ὁ, leather bottle, wineskin. ¹¹ ῥήγνυμι, break apart, throw down. ¹² ἐκχέω, pour out, shed. ¹³ βλητέος, must be put, that ought to be put. ¹⁴ παραπορεύομαι, go beside, go past. ¹⁵ σπόριμος, grain field, sown. ¹⁶ τίλλω, pluck, pick. ¹⁷ στάχυς, υος, ὁ, Stachys, head of grain. ¹⁸ ἔξεστιν, it is lawful, it is permitted. ¹⁹ οὐδέποτε, never. ²⁰ ἀναγινώσκω, read. ²¹ χρεία, ας, ἡ, need, necessity. ²² πεινάω, hunger, am hungry. ²³ πρόθεσις, εως, ἡ, setting forth, purpose.

Κατὰ Μᾶρκον 2:27

ἔξεστιν¹ φαγεῖν εἰ μὴ τοῖς ἱερεῦσιν,² καὶ ἔδωκεν καὶ τοῖς σὺν αὐτῷ οὖσιν; Καὶ 27 ἔλεγεν αὐτοῖς, Τὸ σάββατον διὰ τὸν ἄνθρωπον ἐγένετο, οὐχ ὁ ἄνθρωπος διὰ τὸ σάββατον: ὥστε κύριός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου.

Καὶ εἰσῆλθεν πάλιν εἰς τὴν συναγωγήν, καὶ ἦν ἐκεῖ ἄνθρωπος ἐξηραμμένην 3 ἔχων τὴν χεῖρα. Καὶ παρετήρουν αὐτὸν εἰ τοῖς σάββασιν θεραπεύσει αὐτόν, 2 ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ. Καὶ λέγει τῷ ἀνθρώπῳ τῷ ἐξηραμμένην ἔχοντι 3 τὴν χεῖρα, Ἔγειραι εἰς τὸ μέσον. Καὶ λέγει αὐτοῖς, Ἔξεστιν τοῖς σάββασιν 4 ἀγαθοποιῆσαι ἢ κακοποιῆσαι; Ψυχὴν σῶσαι ἢ ἀποκτεῖναι; Οἱ δὲ ἐσιώπων. 5 Καὶ περιβλεψάμενος αὐτοὺς μετ ὀργῆς, συλλυπούμενος ἐπὶ τῆ πωρώσει τῆς καρδίας αὐτῶν, λέγει τῷ ἀνθρώπῳ, Ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου. Καὶ ἐξέτεινεν, καὶ ἀποκατεστάθη τη χεὶρ αὐτοῦ ὑγιὴς ικς ἡ ἄλλη. Καὶ ἐξελθόντες 6 οἱ Φαρισαῖοι εὐθέως μετὰ τῶν Ἡρωδιανῶν συμβούλιον ἐποίουν κατ αὐτοῦ,

¹ ἔξεστιν, it is lawful, it is permitted. ² ἱερεύς, έως, ὁ, priest. ³ ἔγραίνω, dry up, parch. ⁴ παρατηρέω, watch closely, observe scrupulously. ⁵ θεραπεύω, heal, care for. ⁶ κατηγορέω, accuse, charge. ⁷ ἀγαθοποιέω, do good/right, do what is good/right. ⁸ κακοποιέω, do evil, harm. ⁹ σιωπάω, be silent, keep silence. ¹⁰ περιβλέπομαι, look around, look around on. ¹¹ ὀργή, ῆς, ἡ, wrath, anger. ¹² συλλυπέομαι, be deeply grieved, feel sorry for. ¹³ πώρωσις, εως, ἡ, hardness, obstinancy. ¹⁴ ἐκτείνω, stretch forth, stretch out. ¹⁵ ἀποκαθίστημι, restore, give back. ¹⁶ ὑγιής, whole, healthy. ¹⁷ Ἡρωδιανοί, ῶν, ὁ, Herodians. ¹⁸ συμβούλιον, ου, τό, counsel, council.

Byzantine NT Κατὰ Μᾶρκον 3:7

δπως αὐτὸν ἀπολέσωσιν. Καὶ ὁ Ἰησοῦς ἀνεχώρησεν¹ μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ 7 πρὸς τὴν θάλασσαν: καὶ πολὺ πλῆθος² ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἡκολούθησαν αὐτῷ, καὶ ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας,³ καὶ ἀπὸ Ἰεροσολύμων, καὶ ἀπὸ τῆς Ἰδουμαίας,⁴ καὶ 8 πέραν⁵ τοῦ Ἰορδάνου,⁶ καὶ οἱ περὶ Τύρον⁻ καὶ Σιδῶνα,⁵ πλῆθος² πολύ, ἀκούσαντες ὅσα ἐποίει, ἡλθον πρὸς αὐτόν. Καὶ εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἴνα 9 πλοιάριον² προσκαρτερῆ¹⁰ αὐτῷ διὰ τὸν ὅχλον, ἵνα μὴ θλίβωσιν¹¹ αὐτόν. 10 Πολλοὺς γὰρ ἐθεράπευσεν,¹² ὤστε ἐπιπίπτειν¹³ αὐτῷ, ἵνα αὐτοῦ ἄψωνται,¹⁴ ὅσοι εἶχον μάστιγας.¹⁵ Καὶ τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα,¹⁶ ὅταν αὐτὸν ἐθεώρει, 11 προσέπιπτεν¹⁻ αὐτῷ, καὶ ἔκραζεν, λέγοντα ὅτι Σὺ εἶ ὁ υίὸς τοῦ θεοῦ. Καὶ πολλὰ 12 ἐπετίμα¹⁵ αὐτοῖς ἵνα μὴ φανερὸν¹² αὐτὸν ποιήσωσιν.

¹ ἀναχωρέω, depart, withdraw. ² πλῆθος, ους, τό, multitude. ³ Ἰουδαία, ας, ή, Judea. ⁴ Ἰδουμαία, ας, ή, Idumea, Edom. ⁵ πέραν, on the other side of, beyond (gen). ⁶ Ἰορδάνης, ου, ό, Jordan. ⁷ Τύρος, ου, ή, Tyre. ⁸ Σιδών, ῶνος, ή, Sidon. ⁹ πλοιάριον, ου, τό, small boat, little boat. ¹⁰ προσκαρτερέω, continue in or with, persist. ¹¹ θλίβω, press, oppress. ¹² θεραπεύω, heal, care for. ¹³ ἐπιπίπτω, fall upon, press upon. ¹⁴ ἄπτομαι, touch or handle. ¹⁵ μάστιξ, ιγος, ή, whip, scourge. ¹⁶ ἀκάθαρτος, unclean, impure. ¹⁷ προσπίπτω, fall upon, fall down before. ¹⁸ ἐπιτιμάω, rebuke, warn. ¹⁹ φανερός, manifest, apparent.

Κατὰ Μᾶρκον 3:13

Καὶ ἀναβαίνει εἰς τὸ ὅρος, καὶ προσκαλεῖται¹ οῦς ἤθελεν αὐτός: καὶ ἀπῆλθον 13 πρὸς αὐτόν. Καὶ ἐποίησεν δώδεκα, ἵνα ὧσιν μετ' αὐτοῦ, καὶ ἵνα ἀποστέλλη 14 αὐτοὺς κηρύσσειν, καὶ ἔχειν ἐξουσίαν θεραπεύειν² τὰς νόσους,³ καὶ ἐκβάλλειν 15 τὰ δαιμόνια: καὶ ἐπέθηκεν⁴ τῷ Σίμωνι ὄνομα Πέτρον: καὶ Ἰάκωβον⁵ τὸν τοῦ 16 Ζεβεδαίου,6 καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν τοῦ Ἰακώβου:5 καὶ ἐπέθηκεν⁴ αὐτοῖς ὀνόματα Βοανεργές, ὅ ἐστιν, Υίοὶ Βροντῆς:8 καὶ Ἰανδρέαν, καὶ Φίλιππον, αὶ 18 Βαρθολομαῖον, αὶ Ματθαῖον, καὶ Θωμᾶν, καὶ Ἰάκωβον τοῦ Ἰακωβον τοῦ Ἰακωβον τοῦ Ἰακωβον τοῦ Ἰακωβον τοῦ Ἰακωβον, καὶ Ματθαῖον, καὶ Θωμᾶν, καὶ Ἰάκωβον τοῦ Ἰακωβον τοῦ Ἰακωβον, καὶ Θαδδαῖον, καὶ Ματθαῖον, καὶ Θωμᾶν, καὶ Ἰακωβον τοῦ Ἰσκαριώτην, καὶ Θαδδαῖον, καὶ Σίμωνα τὸν Κανανίτην, καὶ Ἰούδαν 19 Ἰσκαριώτην, δε καὶ παρέδωκεν αὐτόν.

Καὶ ἔρχονται εἰς οἶκον: καὶ συνέρχεται¹⁹ πάλιν ὄχλος, ὥστε μὴ δύνασθαι αὐτοὺς 20 μήτε²⁰ ἄρτον φαγεῖν. Καὶ ἀκούσαντες οἱ παρ' αὐτοῦ ἐξῆλθον κρατῆσαι²¹ αὐτόν: 21 ἔλεγον γὰρ ὅτι Ἐξέστη.²² Καὶ οἱ γραμματεῖς οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καταβάντες 22

¹προσκαλέω, summon. ²θεραπεύω, heal, care for. ³νόσος, ου, ή, disease, malady. ⁴ἐπιτίθημι, lay upon, put. ⁵Ἰάκωβος, James, Jacob. ⁶Ζεβεδαῖος, ου, ό, Zebedee. ⁷Βοανεργές, Boanerges. ⁸βροντή, ους, ή, thunder. ⁹Ἰνδρέας, ου, ό, Andrew. ¹⁰Φίλιππος, ου, ό, Philip. ¹¹Βαρθολομαῖος, ου, ό, Bartholomew. ¹²Ματθαῖος, ου, ό, Matthew. ¹³Θωμᾶς, ᾶ, ό, Thomas. ¹⁴Ίλλφαῖος, ου, ό, Alphaeus. ¹⁵Θαδδαῖος, ου, ό, Thaddaeus. ¹⁶Κανανίτης, ου, ό, Canaanite. ¹⁷Ἰούδας, α, ό, Judas, Judah. ¹⁸Ἰσκαριώτης, ου, ό, Iscariot, man of Kerioth. ¹⁹συνέρχομαι, come together, come or go with. ²⁰μήτε, neither, nor. ²¹κρατέω, grasp, lay hold of. ²²ἐξίστημι, amaze, be amazed.

Byzantine NT Κατὰ Μᾶρκον 3:23

ἔλεγον ὅτι Βεελζεβοὺλ¹ ἔχει, καὶ ὅτι Ἐν τῷ ἄρχοντι² τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια. Καὶ προσκαλεσάμενος αὐτούς, ἐν παραβολαῖς ἔλεγεν αὐτοῖς, 23 Πῶς δύναται Σατανᾶς ^{4} Σατανᾶν ^{4} ἐκβάλλειν; Καὶ ἐὰν βασιλεία ἐφ ^{2} ἑαυτὴν 24 μερισθή, οὐ δύναται σταθήναι ή βασιλεία ἐκείνη. Καὶ ἐὰν οἰκία ἐφ' ἑαυτὴν 25 μερισθῆ, ^{5} οὐ δύναται σταθῆναι ἡ οἰκία ἐκείνη. Καὶ εἰ ὁ Σατανᾶς ^{4} ἀνέστη ἐφ' 26 έαυτὸν καὶ μεμέρισται, 5 οὐ δύναται σταθῆναι, ἀλλὰ τέλος έχει. Οὐδεὶς δύναται 27 τὰ σκεύη τοῦ ἰσχυροῦ, εἰσελθών εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, διαρπάσαι, εἰαν μὴ πρῶτον τὸν ἰσχυρὸν ^{s} δήση, ^{10} καὶ τότε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάση. ^{2} Άμὴν λέγω 28 ύμῖν ὅτι πάντα ἀφεθήσεται τὰ ἁμαρτήματα τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων, καὶ βλασφημίαι 2 όσας ἄν βλασφημήσωσιν: 3 ός δ' ἄν βλασφημήση εἰς τὸ πνεῦμα 29 τὸ ἄγιον, οὐκ ἔχει ἄφεσιν ^{14} εἰς τὸν αἰῶνα, ἀλλ' ἔνοχός ^{15} ἐστιν αἰωνίου κρίσεως. ^{16} Ότι ἔλεγον, Π νεῦμα ἀκάθαρτον ^{17} ἔχει.

¹ Βεελζεβούλ, ό, Beelzebul. ² ἄρχων, οντος, ό, ruler, prince. ³ προσκαλέω, summon. ⁴ Σατανᾶς, ᾶ, ό, Satan, adversary. ⁵ μερίζω, divide, part. ⁶ τέλος, ους, τό, end, purpose. ⁷ σκεῦος, ους, τό, vessel, goods (plural). ⁸ ἰσχυρός, strong, mighty. ⁹ διαρπάζω, plunder, rob thoroughly. ¹⁰ δέω, bind, tie. ¹¹ ἁμάρτημα, τος, τό, sin, fault. ¹² βλασφημία, ας, ἡ, blasphemy, reproach. ¹³ βλασφημέω, revile, blaspheme. ¹⁴ ἄφεσις, εως, ἡ, release, forgiveness. ¹⁵ ἔνοχος, involved in, liable. ¹⁶ κρίσις, εως, ἡ, judgment, judging. ¹⁷ ἀκάθαρτος, unclean, impure.

Κατὰ Μᾶρκον 3:31

"Ερχονται οὖν οἱ ἀδελφοὶ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ, καὶ ἔξω ἐστῶτες ἀπέστειλαν πρὸς 31 αὐτόν, φωνοῦντες ἀὐτόν. Καὶ ἐκάθητο ὄχλος περὶ αὐτόν: εἶπον δὲ αὐτῷ, Ἰδού, 32 ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου καὶ αἱ ἀδελφαί σου ἔξω ζητοῦσίν σε. Καὶ 33 ἀπεκρίθη αὐτοῖς λέγων, Τίς ἐστιν ἡ μήτηρ μου ἢ οἱ ἀδελφοί μου; Καὶ 34 περιβλεψάμενος κύκλῳ τοὺς περὶ αὐτὸν καθημένους, λέγει, Ἰδε, ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου. Ὁς γὰρ ἄν ποιήσῃ τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, οὖτος ἀδελφός μου 35 καὶ ἀδελφή μου καὶ μήτηρ ἐστίν.

Καὶ πάλιν ἤρξατο διδάσκειν παρὰ τὴν θάλασσαν. Καὶ συνήχθη πρὸς αὐτὸν 4
ὄχλος πολύς, ὥστε αὐτὸν ἐμβάντα εἰς τὸ πλοῖον καθῆσθαι ἐν τῆ θαλάσση: καὶ
πᾶς ὁ ὄχλος πρὸς τὴν θάλασσαν ἐπὶ τῆς γῆς ἦν. Καὶ ἐδίδασκεν αὐτοὺς ἐν 2
παραβολαῖς πολλά, καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ἐν τῆ διδαχῆ αὐτοῦ, ᾿Ακούετε: ἰδού, 3
ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπεῖραι. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ σπείρειν, ὃ μὲν ἔπεσεν παρὰ 4
τὴν ὁδόν, καὶ ἦλθεν τὰ πετεινὰ καὶ κατέφαγεν αὐτό. Ἦλλο δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὸ 5

¹ φωνέω, call, crow. ² ἀδελφή, ῆς, ἡ, sister. ³ περιβλέπομαι, look around, look around on. ⁴ κύκλος, ου, ὁ, circle. ⁵ ἐμβαίνω, embark. ⁶ διδαχή, ῆς, ἡ, teaching, instruction. ⁷ πετεινόν, ου, τό, bird. ⁸ κατεσθίω, eat up, devour.

Byzantine NT Κατὰ Μᾶρκον 4:6

πετρώδες, ὅπου οὐκ εἶχεν γῆν πολλήν: καὶ εὐθέως ἐξανέτειλεν, ὁιὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθος ὁγῆς: ἡλίου ὁὲ ἀνατείλαντος ἐκαυματίσθη, καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ῥίζαν 6 ἐξηράνθη. Καὶ ἄλλο ἔπεσεν εἰς τὰς ἀκάνθας, καὶ ἀνέβησαν αἱ ἄκανθαι, καὶ 7 συνέπνιξαν αὐτό, καὶ καρπὸν οὐκ ἔδωκεν. Καὶ ἄλλο ἔπεσεν εἰς τὴν γῆν τὴν 8 καλήν: καὶ ἐδίδου καρπὸν ἀναβαίνοντα καὶ αὐξάνοντα, καὶ ἔφερεν ἐν τριάκοντα, καὶ ἐν ἑξήκοντα, καὶ ἐν ἑκατόν. Καὶ ἔλεγεν, Ὁ ἔχων ὧτα 5 9 ἀκούειν ἀκουέτω.

Ότε δὲ ἐγένετο καταμόνας, ¹⁶ ἠρώτησαν αὐτὸν οἱ περὶ αὐτὸν σὺν τοῖς δώδεκα τὴν 10 παραβολήν. Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, Ύμῖν δέδοται γνῶναι τὸ μυστήριον ¹⁷ τῆς 11 βασιλείας τοῦ θεοῦ: ἐκείνοις δὲ τοῖς ἔξω, ἐν παραβολαῖς τὰ πάντα γίνεται: ἵνα 12 βλέποντες βλέπωσιν, καὶ μὴ ἴδωσιν: καὶ ἀκούοντες ἀκούωσιν, καὶ μὴ συνιῶσιν: μήποτε ¹⁹ ἐπιστρέψωσιν, ²⁰ καὶ ἀφεθῆ αὐτοῖς τὰ ἁμαρτήματα. ²¹ Καὶ λέγει αὐτοῖς, 13

¹ πετρώδης, rocky, stony. ² ἐξανατέλλω, spring up, spring up out. ³ βάθος, ους, τό, depth, deep. ⁴ ἥλιος, ου, ό, sun, sunlight. ⁵ ἀνατέλλω, cause to rise, make to rise. ⁶ καυματίζω, burn up, scorch. ⁷ ῥίζα, ης, ἡ, root, that which grows from the root. ⁸ ξηραίνω, dry up, parch. ⁹ ἄκανθα, ης, ἡ, thorn, thorn bush. ¹⁰ συμπνίγω, choke, choke utterly. ¹¹ αὐξάνω, cause to grow, increase. ¹² τριάκοντα, thirty, 30. ¹³ ἔξήκοντα, sixty, 60. ¹⁴ ἐκατόν, hundred, 100. ¹⁵ οὖς, ους, τό, ear. ¹⁶ καταμόνας, alone, apart. ¹⁷ μυστήριον, ου, τό, secret, mystery. ¹⁸ συνίημι, understand, consider. ¹⁹ μήποτε, never, lest perchance. ²⁰ ἐπιστρέφω, turn to, return. ²¹ ἀμάρτημα, τος, τό, sin, fault.

Κατὰ Μᾶρκον 4:14

Οὐκ οἴδατε τὴν παραβολὴν ταύτην; Καὶ πῶς πάσας τὰς παραβολὰς γνώσεσθε ; Ὁ σπείρων τὸν λόγον σπείρει. Οὖτοι δέ εἰσιν οἱ παρὰ τὴν ὁδόν, ὅπου 14 σπείρεται ό λόγος, καὶ ὅταν ἀκούσωσιν, εὐθέως ἔρχεται ό Σ ατανᾶς καὶ αἴρει τὸν λόγον τὸν ἐσπαρμένον ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν. Καὶ οὧτοί εἰσιν ὁμοίως οἱ 16 έπὶ τὰ πετρώδη σπειρόμενοι, οῖ, ὅταν ἀκούσωσιν τὸν λόγον, εὐθέως μετὰ χαρᾶς λαμβάνουσιν αὐτόν, καὶ οὐκ ἔχουσιν ῥίζαν $^{^4}$ ἐν ἑαυτοῖς, ἀλλὰ πρόσκ $\overline{ ext{α}}$ ιροί $^{^5}$ εἰσιν: εἶτα γενομένης θλίψεως $\mathring{\eta}$ διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον, εὐθέως σκανδαλίζονται. Καὶ οὖτοί εἰσιν οἱ εἰς τὰς ἀκάνθας σπειρόμενοι, οἱ τὸν λόγον 18άκούοντες, καὶ αἱ μέριμναι τοῦ αἰῶνος τούτου, καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ πλούτου, $\frac{13}{19}$ καὶ αἱ περὶ τὰ λοιπὰ ἐπιθυμίαι εἰσπορευόμεναι συμπνίγουσιν τὸν λόγον, καὶ ἄκαρπος το γίνεται. Καὶ οὖτοί εἰσιν οἱ ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν σπαρέντες, 20 οἵτινες ἀκούουσιν τὸν λόγον, καὶ παραδέχονται, εκαὶ καρποφοροῦσιν, έν

¹ Σατανᾶς, ᾶ, ὁ, Satan, adversary. ² ὁμοίως, likewise, in like manner. ³ πετρώδης, rocky, stony. ⁴ ῥίζα, ης, ἡ, root, that which grows from the root. ⁵ πρόσκαιρος, temporary, passing. ⁶ εἶτα, then, thereafter. ⁷ θλῖψις, εως, ἡ, tribulation, persecution. ⁸ διωγμός, οῦ, ὁ, persecution. ⁹ σκανδαλίζω, cause to stumble. ¹⁰ ἄκανθα, ης, ἡ, thorn, thorn bush. ¹¹ μέριμνα, ης, ἡ, care, anxiety. ¹² ἀπάτη, ης, ἡ, deceit, deceitfulness. ¹³ πλοῦτος, ου, ὁ, wealth, riches. ¹⁴ ἐπιθυμία, ας, ἡ, desire, passion. ¹⁵ εἰσπορεύομαι, enter, journey into. ¹⁶ συμπνίγω, choke, choke utterly. ¹⁷ ἄκαρπος, unfruitful, barren. ¹⁸ παραδέχομαι, receive, accept. ¹⁹ καρποφορέω, bear fruit.

Byzantine NT Κατὰ Μᾶρκον 4:21

τριάκοντα, καὶ ἐν ἑξήκοντα, καὶ ἐν ἑκατόν.

Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, Μήτι ὁ λύχνος ἔρχεται ἴνα ὑπὸ τὸν μόδιον τεθῃ ἢ ὑπὸ τὴν 21 κλίνην; Οὐχ ἵνα ἐπὶ τὴν λυχνίαν ἐπιτεθῃ; Οὐ γάρ ἐστίν τι κρυπτόν, ο ἐὰν 22 μὴ φανερωθῃ: οὐδὲ ἐγένετο ἀπόκρυφον, ἀλλ' ἵνα εἰς φανερὸν ἐλθῃ. Εἴ τις 23 ἔχει ὧτα ἀκούειν ἀκουέτω. Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, Βλέπετε τί ἀκούετε. Ἐν ῷ 24 μέτρῳ μετρεῖτε μετρηθήσεται ὑμῖν, καὶ προστεθήσεται ὑμῖν τοῖς ἀκούουσιν. Ὁς γὰρ ἄν ἔχῃ, δοθήσεται αὐτῷ: καὶ ος οὐκ ἔχει, καὶ ο ἔχει 25 ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.

Καὶ ἔλεγεν, Οὕτως ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, ὡς ἐὰν ἄνθρωπος βάλῃ τὸν 26 σπόρον¹⁵ ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ καθεύδῃ¹' καὶ ἐγείρηται νύκτα καὶ ἡμέραν, καὶ ὁ 27 σπόρος¹⁵ βλαστάνῃ²⁰ καὶ μηκύνηται²¹ ὡς οὐκ οἶδεν αὐτός. Αὐτομάτη²² γὰρ ἡ γῆ 28

¹ τριάκοντα, thirty, 30. ² ἑξήκοντα, sixty, 60. ³ έκατόν, hundred, 100. ⁴ μήτι, interrogative particle expecting a negative answer. ⁵ λύχνος, ου, ὁ, lamp, lantern. ⁶ μόδιος, ου, ὁ, dry measure. ⁷ κλίνη, ης, ἡ, couch, bed. ⁸ λυχνία, ας, ἡ, lampstand. ⁹ ἐπιτίθημι, lay upon, put. ¹⁰ κρυπτός, hidden, secret. ¹¹ φανερόω, reveal, manifest. ¹² ἀπόκρυφος, hidden, secret. ¹³ φανερός, manifest, apparent. ¹⁴ ούς, ους, τό, ear. ¹⁵ μέτρον, ου, τό, measure, measuring rod. ¹⁶ μετρέω, measure, estimate. ¹⁷ προστίθημι, add, add to. ¹⁸ σπόρος, ου, ὁ, seed (sown), seed for sowing. ¹⁹ καθεύδω, sleep. ²⁰ βλαστάνω, sprout, produce. ²¹ μηκύνω, lengthen, grow. ²² αὐτόματος, by itself, of its own accord.

Κατὰ Μᾶρκον 4:29
Byzantine NT

καρποφορεῖ, πρώτον χόρτον, εἶτα στάχυν, εἶτα πλήρη σῖτον ἐν τῷ στάχυϊ. 29 "Όταν δὲ παραδῷ ὁ καρπός, εὐθέως ἀποστέλλει τὸ δρέπανον, ὅτι παρέστηκεν ὁ θερισμός.

Καὶ ἔλεγεν, Τίνι ὁμοιώσωμεν¹0 τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ; "Η ἐν ποίᾳ¹¹ παραβολῆ 30 παραβάλωμεν¹² αὐτήν; Ως κόκκον¹³ σινάπεως,¹⁴ ὅς, ὅταν σπαρῆ ἐπὶ τῆς γῆς, 31 μικρότερος¹⁵ πάντων τῶν σπερμάτων¹⁶ ἐστὶν τῶν ἐπὶ τῆς γῆς: καὶ ὅταν σπαρῆ, 32 ἀναβαίνει, καὶ γίνεται πάντων τῶν λαχάνων¹ρ μείζων, καὶ ποιεῖ κλάδους¹δ μεγάλους, ὥστε δύνασθαι ὑπὸ τὴν σκιὰν¹ρ αὐτοῦ τὰ πετεινὰ²ρ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνοῦν.²1 Καὶ τοιαύταις παραβολαῖς πολλαῖς ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον, 33 καθὼς ἐδύναντο ἀκούειν: χωρὶς²² δὲ παραβολῆς οὐκ ἐλάλει αὐτοῖς: κατ' ἰδίαν δὲ 34 τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἐπέλυεν²³ πάντα.

¹ καρποφορέω, bear fruit. ² χόρτος, ου, ό, grass, hay. ³ εἶτα, then, thereafter. ⁴ στάχυς, υος, ό, Stachys, head of grain. ⁵ πλήρης, full. ⁶ σῖτος, ου, ό, wheat, grain. ⁷ δρέπανον, ου, τό, sickle, pruning hook. ⁸ παρίστημι, be present, stand by. ⁹ θερισμός, οῦ, ὁ, harvest, reaping. ¹⁰ ὁμοιόω, make like, liken. ¹¹ ποῖος, what sort of? what? of what sort. ¹² παραβάλλω, arrive, cross over. ¹³ κόκκος, ου, ὁ, grain, seed. ¹⁴ σίναπι, εως, τό, mustard plant, mustard. ¹⁵ μικρός, small, little. ¹⁶ σπέρμα, τος, τό, seed, offspring. ¹⁷ λάχανον, ου, τό, garden herb, vegetable. ¹⁸ κλάδος, ου, ὁ, branch (of a tree), branch. ¹⁹ σκιά, ᾶς, ἡ, shadow, thick darkness. ²⁰ πετεινόν, ου, τό, bird. ²¹ κατασκηνόω, cause to dwell, settle. ²² χωρίς, separate, apart from (gen). ²³ ἐπιλύω, explain, settle.

Byzantine NT Κατὰ Μᾶρκον 4:35

Καὶ λέγει αὐτοῖς ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὀψίας γενομένης, Δ ιέλθωμεν ^{2} εἰς τὸ πέραν. ^{3} Καὶ ἀφέντες τὸν ὄχλον, παραλαμβάνουσιν ^{4} αὐτὸν ὡς ἦν ἐν τῷ πλοίῳ. Καὶ 36άλλα δὲ πλοιάρια ἡν μετ' αὐτοῦ. Καὶ γίνεται λαῖλα ψ ἀνέμου μεγάλη: τὰ δὲ 37 κύματα⁸ ἐπέβαλλεν⁹ εἰς τὸ πλοῖον, ὥστε αὐτὸ ἤδη γεμίζεσθαι. 10 Καὶ ἧν αὐτὸς 38 ἐπὶ τῆ πρύμνη $\frac{1}{1}$ ἐπὶ τὸ προσκεφάλαιον $\frac{1}{1}$ καθεύδων: $\frac{1}{1}$ καὶ διεγείρουσιν $\frac{1}{1}$ αὐτόν, καὶ λέγουσιν αὐτῷ, Δ ιδάσκαλε, οὐ μέλει ^{15} σοι ὅτι ἀπολλύμεθα; Καὶ διεγερθεὶς ^{14} ἐπετίμησεν ^{16} τῷ ἀνέμῳ, ^{7} καὶ εἶπεν τῆ θαλάσση, Σ ιώπα, ^{17} πεφίμωσο. ^{18} Καὶ έκόπασεν ^{19} ὁ ἄνεμος, ^{7} καὶ ἐγένετο γαλήνη ^{20} μεγάλη. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Τί δειλοί 40έστε οὕτως; ^{22} Π ῶς οὐκ ἔχετε πίστιν; Καὶ ἐφοβήθησαν φόβον ^{23} μέγαν, καὶ 41ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους, Τίς ἄρα ^{24} οδτός ἐστιν, ὅτι καὶ ὁ ἄνεμος ^{7} καὶ ἡ θάλασσα

¹ δήτος, late. ² διέρχομαι, cross over, pass through. ³ πέραν, on the other side of, beyond (gen). ⁴ παραλαμβάνω, receive, take. ⁵ πλοιάριον, ου, τό, small boat, little boat. ⁶ λαίλαψ, απος, ή, hurricane, storm. ⁷ ἄνεμος, ου, ό, wind. ⁸ κύμα, τος, τό, wave. ⁹ ἐπιβάλλω, lay upon, throw upon. ¹⁰ γεμίζω, fill, load. ¹¹ πρύμνα, ης, ή, stern (of a ship). ¹² προσκεφάλαιον, ου, τό, pillow, cushion. ¹³ καθεύδω, sleep. ¹⁴ διεγείρω, arouse completely, stir up. ¹⁵ μέλει, it is a care, it concerns. ¹⁶ ἐπιτιμάω, rebuke, warn. ¹⁷ σιωπάω, be silent, keep silence. ¹⁸ φιμόω, muzzle, silence. ¹⁹ κοπάζω, stop, abate. ²⁰ γαλήνη, ης, ή, calm. ²¹ δειλός, cowardly, timid. ²² οὕτως, thus, so. ²³ φόβος, ου, ό, fear, terror. ²⁴ ἄρα, so? (introduces a question). ²⁵ ὑπακούω, obey, listen.

Κατὰ Μᾶρκον 5:2

Καὶ ἦλθον εἰς τὸ πέραν ^{1} τῆς θαλάσσης, εἰς τὴν χώραν ^{2} τῶν Γαδαρηνῶν ^{3} . Καὶ ^{5} έξελθόντι αὐτῶ ἐκ τοῦ πλοίου, εὐθέως ἀπήντησεν $^{^{\dagger}}$ αὐτῶ ἐκ τῶν μνημείων $^{^{5}}$ ἄνθρωπος ἐν πνεύματι ἀκαθάρτω, $^{\circ}$ δς τὴν κατοίκησιν ^{7} εἶχεν ἐν τοῖς μνήμασιν: $^{\circ}$ 3 καὶ οὔτε άλύσεσιν $^{"}$ οὐδεὶς ἐδύνατο αὐτὸν δῆσαι, $^{^{10}}$ διὰ τὸ αὐτὸν πολλάκις $^{^{11}}$ ^{4} πέδαις ¹² καὶ άλύσεσιν δεδέσθαι, ¹⁰ καὶ διεσπᾶσθαι ¹³ ύπ αὐτοῦ τὰς άλύσεις, ² καὶ τὰς πέδας¹² συντετρίφθαι: ¹⁴ καὶ οὐδεὶς αὐτὸν ἴσχυεν ¹⁵ δαμάσαι: ¹⁶ καὶ διὰ παντός, 5 νυκτὸς καὶ ἡμέρας, ἐν τοῖς ὄρεσιν καὶ ἐν τοῖς μνήμασιν ἡν κράζων καὶ κατακόπτων 17 ξαυτόν λίθοις. Ίδων δὲ τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ μακρόθεν, 18 ἔδραμεν 19 καὶ 6 προσεκύνησεν αὐτῷ, καὶ κράξας φωνῆ μεγάλη εἶπεν, Τί ἐμοὶ καὶ σοί, Ἰησοῦ, 🤈 υίὲ τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου; 20 Όρκίζω σε τὸν θεόν, μή με βασανίσης. 22 κλεγεν 8 γὰρ αὐτῷ, Ἔξελθε, τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον, ἐκ τοῦ ἀνθρώπου. Καὶ ἐπηρώτα ᠀ αὐτόν, Τί σοι ὄνομα; Καὶ ἀπεκρίθη, λέγων, Λεγεὼν²³ ὄνομά μοι, ὅτι πολλοί

¹πέραν, on the other side of, beyond (gen). ²χώρα, ας, ή, land, region. ³Γαδαρηνός, from Gadara, Gadarene. ⁴ἀπαντάω, meet, encounter. ⁵μνημεῖον, ου, τό, tomb, monument. ⁶ἀκάθαρτος, unclean, impure. ⁷κατοίκησις, εως, ή, dwelling, abode. ⁸μνήμα, τος, τό, grave, tomb. ⁹ἄλυσις, εως, ή, chain. ¹⁰δέω, bind, tie. ¹¹πολλάκις, often, many times. ¹²πέδη, ης, ή, fetter, shackle. ¹³διασπάω, tear apart, burst. ¹⁴συντρίβω, break in pieces, crush. ¹⁵ἰσχύω, be strong, able. ¹⁶δαμάζω, tame, subdue. ¹⁷κατακόπτω, lacereate, cut. ¹⁸μακρόθεν, from afar, afar. ¹⁹τρέχω, run, exercise myself. ²⁰ΰψιστος, highest, most high. ²¹ὁρκίζω, adjure, implore. ²²βασανίζω, torment, torture. ²³λεγεών, ῶνος, ή, legion, very large number.

Byzantine NT Κατὰ Μᾶρκον 5:10

έσμεν. Καὶ παρεκάλει αὐτὸν πολλὰ ἵνα μὴ αὐτοὺς ἀποστείλη ἔξω τῆς χώρας. 10 ⁵Ην δὲ ἐκεῖ πρὸς τῷ ὄρει ἀγέλη ^{2} χοίρων ^{3} μεγάλη βοσκομένη: ^{4} καὶ παρεκάλεσαν 12 αὐτὸν πάντες οἱ δαίμονες, λέγοντες, Πέμψον ἡμᾶς εἰς τοὺς χοίρους, ἵνα εἰς αὐτοὺς εἰσέλθωμεν. Καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς εὐθέως ὁ Ἰησοῦς. Καὶ ἐξελθόντα τὰ 13 πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα εἰσῆλθον εἰς τοὺς χοίρους: καὶ ὥρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ $^{'}$ εἰς τὴν θάλασσαν: ἦσαν δὲ ὡς δισχίλιοι: $^{^{10}}$ καὶ ἐπνίγοντο $^{^{11}}$ ἐν τῆ θαλάσση. Οἱ δὲ βόσκοντες τοὺς χοίρους ἔφυγον, ^{12} καὶ ἀνήγγειλαν εἰς τὴν 14πόλιν καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς. ^{14} Καὶ ἐξῆλθον ἰδεῖν τί ἐστιν τὸ γεγονός: καὶ ἔργονται 15 πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ θεωροῦσιν τὸν δαιμονιζόμενον ταθήμενον καὶ καὶ σωφρονοῦντα, $^{^{17}}$ τὸν ἐσχηκότα τὸν Λ εγεῶνα: $^{^{18}}$ καὶ έφοβήθησαν. Δ ιηγήσαντο ^{19} δὲ αὐτοῖς οἱ ἰδόντες πῶς ἐγένετο τῷ δαιμονιζομένῳ, 16καὶ περὶ τῶν χοίρων. Καὶ ἤρξαντο παρακαλεῖν αὐτὸν ἀπελθεῖν ἀπὸ τῶν ὁρίων 17

¹χώρα, ας, ή, land, region. ²ἀγέλη, ης, ή, herd, flock. ³χοῖρος, ου, ό, swine, pig. ⁴βόσκω, feed. ⁵δαίμων, ονος, ό, demon, evil spirit. ⁶ἐπιτρέπω, permit, allow. ⁷ἀκάθαρτος, unclean, impure. ⁸ὁρμάω, hasten on, rush. ⁹κρημνός, οῦ, ὁ, steep bank, cliff. ¹⁰δισχίλιοι, two thousand, 2000. ¹¹πνίγω, choke, strangle. ¹²φεύγω, flee, escape. ¹³ἀναγγέλλω, announce, report. ¹⁴ἀγρός, ου, ὁ, field, farm. ¹⁵δαιμονίζομαι, am demon possessed. ¹⁶ἱματίζω, dress, clothe. ¹⁷σωφρονέω, be of sound mind, judgment. ¹⁸λεγεών, ώνος, ή, legion, very large number. ¹⁹διηγέομαι, relate fully, relate in full. ²⁰δριον, ου, τό, boundary, region.

Κατὰ Μᾶρκον 5:18

αὐτῶν. Καὶ ἐμβάντος¹ αὐτοῦ εἰς τὸ πλοῖον, παρεκάλει αὐτὸν ὁ δαιμονισθείς,² 18 ἵνα ἥ μετ' αὐτοῦ. Ὁ δὲ Ἰησοῦς οὐκ ἀφῆκεν αὐτόν, ἀλλὰ λέγει αὐτῷ, "Υπαγε εἰς 19 τὸν οἶκόν σου πρὸς τοὺς σούς,³ καὶ ἀνάγγειλον⁴ αὐτοῖς ὅσα σοι ὁ κύριος πεποίηκεν, καὶ ἠλέησέν⁵ σε. Καὶ ἀπῆλθεν καὶ ἤρξατο κηρύσσειν ἐν τῆ 20 Δεκαπόλει ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς: καὶ πάντες ἐθαύμαζον.⁷

Καὶ διαπεράσαντος τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ πλοίῳ πάλιν εἰς τὸ πέραν, συνήχθη ὄχλος 21 πολὺς ἐπ' αὐτόν, καὶ ἦν παρὰ τὴν θάλασσαν. Καὶ ἰδού, ἔρχεται εἶς τῶν 22 ἀρχισυναγώγων, οὐ ἀνόματι Ἰάειρος, καὶ ἰδων αὐτόν, πίπτει πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ παρεκάλει αὐτὸν πολλά, λέγων ὅτι Τὸ θυγάτριόν μου ἐσχάτως 23 ἔχει: ἵνα ἐλθων ἐπιθῆς αὐτῆ τὰς χεῖρας, ὅπως σωθῆ καὶ ζήσεται. Καὶ ἀπῆλθεν 24 μετ' αὐτοῦ: καὶ ἠκολούθει αὐτῷ ὅχλος πολύς, καὶ συνέθλιβον δαὐτόν.

¹ ἐμβαίνω, embark. ² δαιμονίζομαι, am demon possessed. ³ σός, your, yours. ⁴ ἀναγγέλλω, announce, report. ⁵ ἐλεέω, have mercy, pity. ⁶ Δεκάπολις, εως, ἡ, Decapolis. ⁶ θαυμάζω, am amazed, marvel at. 8 διαπεράω, cross over, pass through. ⁶ πέραν, on the other side of, beyond (gen). ¹⁰ ἀρχισυνάγωγος, ου, ὁ, ruler of a synagogue. ¹¹ Τάειρος, ου, ὁ, Jairus. ¹² θυγάτριον, ου, τό, little daughter. ¹³ ἐσχάτως, finally, at the extremity. ¹⁴ ἐπιτίθημι, lay upon, put. ¹⁵ συνθλίβω, press together, crowd upon.

Byzantine NT Κατὰ Μᾶρκον 5:25

Καὶ γυνή τις οὖσα ἐν ῥύσει αἴματος ἔτη δωδεκα, καὶ πολλὰ παθοῦσα ὑπὸ 25πολλών ἰατρών, καὶ δαπανήσασα τὰ παρ' αὐτῆς πάντα, καὶ μηδὲν ώφεληθεῖσα, άλλὰ μᾶλλον εἰς τὸ χεῖρον ^{7} ἐλθοῦσα, ἀκούσασα περὶ τοῦ Ἰησοῦ, 27 έλθοῦσα ἐν τῷ ὄχλῷ ὅπισθεν, ἡψατο τοῦ ἱματίου αὐτοῦ: ἔλεγεν γὰρ ὅτι Kἄν ^{10} 28 τῶν ἱματίων αὐτοῦ ἄψωμαι, σωθήσομαι. Καὶ εὐθέως ἐξηράνθη ^{11} ἡ πηγη ^{12} τοῦ 29 αἵματος αὐτῆς, καὶ ἔγνω τῷ σώματι ὅτι ἴαται απὸ τῆς μάστιγος. 4 Καὶ εὐθέως 30 ό Ίησοῦς ἐπιγνοὺς 5 ἐν ἑαυτῷ τὴν ἐξ αὐτοῦ δύναμιν ἐξελθοῦσαν, ἐπιστραφεὶς 66 έν τῷ ὄχλῳ, ἔλεγεν, Τίς μου ἥψατο τῶν ἱματίων; Καὶ ἔλεγον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ 31 αὐτοῦ, Βλέπεις τὸν ὄχλον συνθλίβοντά σε, καὶ λέγεις, Τίς μου ήψατο; Καὶ 32 περιεβλέπετο δε ίδεῖν τὴν τοῦτο ποιήσασαν. Ἡ δὲ γυνὴ φοβηθεῖσα καὶ 33 τρέμουσα, 19 είδυῖα δ γέγονεν ἐπ' αὐτῆ, ἦλθεν καὶ προσέπεσεν 20 αὐτῷ, καὶ εἶπεν αὐτῷ πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῆ, Θύγατερ, 1 ἡ πίστις σου σέσωκέν 34

¹ ῥύσις, εως, ἡ, flowing, hemorrhage. ²ἔτος, ους, τό, year. ³πάσχω, suffer, am acted upon. ⁴ἰατρός, οῦ, ὁ, physician. ⁵δαπανάω, spend, spend freely. ⁶ώφελέω, profit, help. ⁷χείρων, worse. ⁸ὅπισθεν, behind, after. ⁹ἄπτομα, touch or handle. ¹⁰ κἄν, and if, even if. ¹¹ξηραίνω, dry up, parch. ¹²πηγή, ῆς, ἡ, spring, fountain. ¹³ἰάομαι, heal. ¹⁴μάστιξ, ιγος, ἡ, whip, scourge. ¹⁵ἐπιγινώσκω, recognise, come to know. ¹⁶ἐπιστρέφω, turn to, return. ¹⁷συνθλίβω, press together, crowd upon. ¹⁸περιβλέπομαι, look around, look around on. ¹⁹τρέμω, tremble, am afraid. ²⁰προσπίπτω, fall upon, fall down before. ²¹θυγάτηρ, τρος, ἡ, daughter.

Κατὰ Μᾶρκον 5:35

σε: ὕπαγε εἰς εἰρήνην, καὶ ἴσθι ὑγιὴς ^{1} ἀπὸ τῆς μάστιγός ^{2} σου.

"Ετι αύτοῦ λαλοῦντος, ἔρχονται ἀπὸ τοῦ ἀρχισυναγώγου, λέγοντες ὅτι Ἡ 35 θυγάτηρ σου ἀπέθανεν: τί ἔτι σκύλλεις τὸν διδάσκαλον; Ὁ δὲ Ἰησοῦς εὐθέως 36 ἀκούσας τὸν λόγον λαλούμενον λέγει τῷ ἀρχισυναγώγῳ, Μὴ φοβοῦ: μόνον πίστευε. Καὶ οὐκ ἀφῆκεν οὐδένα αὐτῷ συνακολουθῆσαι, εἰ μὴ Π έτρον καὶ 37 Ίάκωβον ^{7} καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν Ἰακώβου. ^{7} Καὶ ἔρχεται εἰς τὸν οἶκον τοῦ ^{38} άρχισυναγώγου, καὶ θεωρεῖ θόρυβον, κλαίοντας καὶ ἀλαλάζοντας πολλά. 39 Καὶ εἰσελθών λέγει αὐτοῖς, Τί θορυβεῖσθε καὶ κλαίετε; Τὸ παιδίον οὐκ ἀπέθανεν, ἀλλὰ καθεύδει. ^{12} Καὶ κατεγέλων ^{13} αὐτοῦ. ^{12} δέ, ἐκβαλών πάντας, ^{40} παραλαμβάνει 14 τον πατέρα τοῦ παιδίου καὶ τὴν μητέρα καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ, καὶ εἰσπορεύεται ^{15} ὅπου ἦν τὸ παιδίον ἀνακείμενον. ^{16} Καὶ κρατήσας ^{17} τῆς χειρὸς 41τοῦ παιδίου, λέγει αὐτῆ, Ταλιθά, ^{18} κοῦμι: ^{19} ὅ ἐστιν μεθερμηνευόμενον, ^{20} Τὸ

¹ ὑγιής, whole, healthy. ² μάστιξ, ιγος, ή, whip, scourge. ³ ἀρχισυνάγωγος, ου, ό, ruler of a synagogue. ⁴ θυγάτηρ, τρος, ή, daughter. ⁵ σκύλλω, trouble, bother. ⁶ συνακολουθέω, follow along with, accompany. ⁷ Ἰάκωβος, James, Jacob. ⁸ θόρυβος, ου, ό, uproar, riot. ⁹ κλαίω, weep, weep for. ¹⁰ ἀλαλάζω, cry aloud, wail loudly. ¹¹ θορυβέω, make a commotion, agitate. ¹² καθεύδω, sleep. ¹³ καταγελάω, deride, ridicule. ¹⁴ παραλαμβάνω, receive, take. ¹⁵ εἰσπορεύομαι, enter, journey into. ¹⁶ ἀνάκειμαι, recline, recline (at a meal). ¹⁷ κρατέω, grasp, lay hold of. ¹⁸ ταλιθά, little girl. ¹⁹ κοῦμι, arise. ²⁰ μεθερμηνεύω, translate, interpret.

Byzantine NT Κατὰ Μᾶρκον 5:42

κοράσιον, ¹ σοὶ λέγω, ἔγειραι. Καὶ εὐθέως ἀνέστη τὸ κοράσιον ¹ καὶ περιεπάτει, 42 ἤν γὰρ ἐτῶν ² δώδεκα: καὶ ἐξέστησαν ³ ἐκστάσει ⁴ μεγάλη. Καὶ διεστείλατο ⁵ 43 αὐτοῖς πολλὰ ἵνα μηδεὶς γνῷ τοῦτο: καὶ εἶπεν δοθῆναι αὐτῆ φαγεῖν.

Καὶ ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν, καὶ ἦλθεν εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ: καὶ ἀκολουθοῦσιν αὐτῷ 6 οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. Καὶ γενομένου σαββάτου, ἤρξατο ἐν τῆ συναγωγῆ διδάσκειν: 2 καὶ πολλοὶ ἀκούοντες ἐξεπλήσσοντο, λέγοντες, Πόθεν τούτῳ ταῦτα; Καὶ τίς ἡ σοφία ἡ δοθεῖσα αὐτῷ, καὶ δυνάμεις τοιαῦται διὰ τῶν χειρῶν αὐτοῦ γίνονται; 3 Οὐχ οὕτός ἐστιν ὁ τέκτων, ό ὑιὸς Μαρίας, ἀδελφὸς δὲ Ἰακώβου καὶ Ἰωσῆ καὶ Ἰούδα καὶ Σίμωνος; Καὶ οὐκ εἰσὶν αὶ ἀδελφαὶ αὐτοῦ ὧδε πρὸς ἡμᾶς; Καὶ ἐσκανδαλίζοντο ἐν αὐτῷ. Ἐλεγεν δὲ αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς ὅτι Οὐκ ἔστιν προφήτης 4 ἄτιμος, εἰ μὴ ἐν τῆ πατρίδι αὐτοῦ, καὶ ἐν τοῖς συγγενέσιν καὶ ἐν τῆ οἰκίᾳ αὐτοῦ. Καὶ οὐκ ἡδύνατο ἐκεῖ οὐδεμίαν δύναμιν ποιῆσαι, εἰ μὴ ὀλίγοις δε αὐτοῦ. Καὶ οὐκ ἡδύνατο ἐκεῖ οὐδεμίαν δύναμιν ποιῆσαι, εἰ μὴ ὀλίγοις δε ξιαθούς καὶ ἐν τοῦς καὶ ἐν τοῦς καὶ ἐν τοῦς καὶ ἐν τῷ οἰκίᾳ καὐτοῦ. Καὶ οὐκ ἡδύνατο ἐκεῖ οὐδεμίαν δύναμιν ποιῆσαι, εἰ μὴ ὀλίγοις καὶ ἐν τοῦς καὶ ἐν τοῦς καὶ ἐν τοῦς καὶ ἐν τῷ οἰκίᾳ καὐτοῦ. Καὶ οὐκ ἡδύνατο ἐκεῖ οὐδεμίαν δύναμιν ποιῆσαι, εἰ μὴ ὀλίγοις καὶ ἐν τοῦς καὶ ἐν τοῦς καὶ ἐν τοῦς ἐκεῖ οὐδεμίαν δύναμιν ποιῆσαι, εἰ μὴ ὀλίγοις καὶ ἐν τοῦς καὶ ἐν τοῦς καὶ ἐν τοῦς καὶ ἐν τοῦς ἐκεῖ οὐδεμίαν δύναμιν ποιῆσαι, εἰ μὴ ἐν τῷ οἰκὶς καὶ ἐν τοῦς καὶ ἐν τοῦς ἐκεῖ οὐδεμίαν δύναμιν ποιῆσαι, εἰ μὴ ὀλίγοις καὶ ἐν τοῦς καὶ ἐν τοῦς ἐκεῖ οὐδεμίαν δύναμιν ποιῆσαι καὶ ἐν τῷ οἰκὶς καὶ ἐν τῷ οἰκὶς καὶ ἐν τῷ οἰκὶς καὶνοῦς καὶ

¹ κοράσιον, ου, τό, girl, little girl. ² ἔτος, ους, τό, year. ³ ἐξίστημι, amaze, be amazed. ⁴ ἔκστασις, εως, ἡ, bewilderment, ecstasy. ⁵ διαστέλλομαι, set apart, fig. to distinguish. ⁶ ἐκεΐθεν, from there, from that place. ⁷ πατρίς, ίδος, ἡ, of one's fathers, fatherland. ⁸ ἐκπλήσσω, am thunderstruck, astounded. ⁹ πόθεν, from where? whence. ¹⁰ τέκτων, ονος, ὁ, builder, carpenter. ¹¹ Ἰάκωβος, James, Jacob. ¹² Ἰωσῆς, ῆτος, ὁ, Joses. ¹³ Ἰούδας, α, ὁ, Judas, Judah. ¹⁴ ἀδελφή, ῆς, ἡ, sister. ¹⁵ σκανδαλίζω, cause to stumble. ¹⁶ ἄτιμος, without honor, dishonored. ¹⁷ συγγενής, kindred, relative. ¹⁸ ὁλίγος, little, few.

Κατὰ Μᾶρκον 6:6 Byzantine NT

ἀρρώστοις ^{1} ἐπιθεὶς ^{2} τὰς χεῖρας, ἐθεράπευσεν. ^{3} Καὶ ἐθαύμαζεν ^{4} διὰ τὴν ἀπιστίαν ^{5} αὐτών.

Καὶ περιῆγεν ^{6} τὰς κώμας ^{7} κύκλ $ω^8$ διδάσκων.

Καὶ προσκαλεῖται τοὺς δώδεκα, καὶ ἤρξατο αὐτοὺς ἀποστέλλειν δύο δύο, καὶ 7 ἐδίδου αὐτοῖς ἐξουσίαν τῶν πνευμάτων τῶν ἀκαθάρτων. Καὶ παρήγγειλεν εἰς ὁδόν, εἰ μὴ ῥάβδον μόνον: μὴ πήραν, μὴ ἄρτον, μὴ εἰς τὴν ζώνην χαλκόν: ἀλλ' ὑποδεδεμένους σανδάλια: καὶ μὴ 9 ἐνδύσησθε δύο χιτῶνας. Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, Όπου ἐὰν εἰσέλθητε εἰς οἰκίαν, 10 ἐκεῖ μένετε ἔως ἄν ἐξέλθητε ἐκεῖθεν. Καὶ ὅσοι ἄν μὴ δέξωνται ὑμᾶς, μηδὲ 11 ἀκούσωσιν ὑμῶν, ἐκπορευόμενοι ἐκεῖθεν, ἐκεῖθεν, ἀν ἐκεῖθεν χοῦν ἐκτινάξατε τὸν χοῦν τὸν ὑποκάτω τῶν ποδῶν ὑμῶν εἰς μαρτύριον τὸν ἀντοῖς. Ἡμὴν λέγω ὑμῖν,

¹ ἄρρωστος, sick, ill. ² ἐπιτίθημι, lay upon, put. ³ θεραπεύω, heal, care for. ⁴ θαυμάζω, am amazed, marvel at. ⁵ ἀπιστία, ας, ἡ, unbelief, unfaithfulness. ⁶ περιάγω, lead around, go about. ⁷ κώμη, ης, ἡ, village. ⁸ κύκλος, ου, ὁ, circle. ⁹ προσκαλέω, summon. ¹⁰ ἀκάθαρτος, unclean, impure. ¹¹ παραγγέλλω, order, command. ¹² ῥάβδος, ου, ἡ, staff, rod. ¹³ πήρα, ας, ἡ, leather pouch, bag. ¹⁴ ζώνη, ης, ἡ, belt, girdle. ¹⁵ χαλκός, οῦ, ὁ, money, copper or bronze. ¹⁶ ὑποδέω, put on my feet. ¹⁷ σανδάλιον, ου, τό, sandal. ¹⁸ ἐνδύω, put on, clothe. ¹⁹ χιτών, ῶνος, ὁ, tunic, garment. ²⁰ ἐκεῖθεν, from there, from that place. ²¹ ἐκπορεύομαι, go out, come out. ²² ἐκτινάσσω, shake off or out, shake off. ²³ χοῦς, ὁ, soil, dust. ²⁴ ὑποκάτω, under, below. ²⁵ μαρτύριον, ου, τό, testimony, witness.

Byzantine NT Κατὰ Μᾶρκον 6:12

ἀνεκτότερον ἔσται Σοδόμοις ἢ Γομόρροις ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, ἡ τῆ πόλει ἐκείνη. Καὶ ἐξελθόντες ἐκήρυσσον ἵνα μετανοήσωσιν: καὶ δαιμόνια πολλὰ 12 ἐξέβαλλον, καὶ ἤλειφον ἐλαίω πολλοὺς ἀρρώστους καὶ ἐθεράπευον.

Καὶ ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς Ἡρῷδης, ¹⁰ φανερὸν ¹¹ γὰρ ἐγένετο τὸ ὄνομα αὐτοῦ, καὶ 14 ἔλεγεν ὅτι Ἰωάννης ὁ βαπτίζων ἐκ νεκρῶν ἠγέρθη, καὶ διὰ τοῦτο ἐνεργοῦσιν ¹² αἱ δυνάμεις ἐν αὐτῷ. Ἄλλοι ἔλεγον ὅτι Ἡλίας ¹³ ἐστίν: ἄλλοι δὲ ἔλεγον ὅτι 15 Προφήτης ἐστίν, ὡς εἶς τῶν προφητῶν. Ἁκούσας δὲ Ἡρῷδης ¹⁰ εἶπεν ὅτι Ὁν 16 ἐγὼ ἀπεκεφάλισα ¹⁴ Ἰωάννην, οὕτός ἐστιν: αὐτὸς ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν. Αὐτὸς γὰρ 17 ὁ Ἡρῷδης ¹⁰ ἀποστείλας ἐκράτησεν ¹⁵ τὸν Ἰωάννην, καὶ ἔδησεν ¹⁶ αὐτὸν ἐν φυλακῆ, ¹⁷ διὰ Ἡρῷδιάδα ¹⁸ τὴν γυναῖκα Φιλίππου ¹⁹ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ὅτι αὐτὴν ἐγάμησεν. ²⁰ Ἔλεγεν γὰρ ὁ Ἰωάννης τῷ Ἡρῷδη ¹⁰ ὅτι Οὐκ ἔξεστίν ²¹ σοι 18 ἔχειν τὴν γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ σου. Ἡ δὲ Ἡρῷδιὰς ¹⁸ ἐνεῖχεν ²² αὐτῷ, καὶ 19

 ¹ ἀνεκτός, tolerable, bearable. ² Σόδομα, ων, τό, Sodom. ³ Γόμορρα, ας, ἡ, Gomorrah. ⁴ κρίσις, εως, ἡ, judgment, judging. ⁵ μετανοέω, repent, change my mind. ⁶ ἀλείφω, anoint. ⁷ ἔλαιον, ου, τό, olive oil. ⁸ ἄρρωστος, sick, ill. ⁹ θεραπεύω, heal, care for. ¹⁰ Ἡρώδης, ου, ὁ, Herod. ¹¹ φανερός, manifest, apparent. ¹² ἐνεργέω, work, effect. ¹³ Ἡλίας, ου, ὁ, Elijah. ¹⁴ ἀποκεφαλίζω, behead. ¹⁵ κρατέω, grasp, lay hold of. ¹⁶ δέω, bind, tie. ¹⁷ φυλακή, ῆς, ἡ, guard, prison. ¹⁸ Ἡρωδιάς, άδος, ἡ, Herodias. ¹⁹ Φίλιππος, ου, ὁ, Philip. ²⁰ γαμέω, marry. ²¹ ἔξεστιν, it is lawful, it is permitted. ²² ἐνέχω, have a grudge against, be subject to.

Κατὰ Μᾶρκον 6:20

ήθελεν αὐτὸν ἀποκτεῖναι: καὶ οὐκ ἠδύνατο: ὁ γὰρ Ἡρώδης¹ ἐφοβεῖτο τὸν 20 Ἰωάννην, εἰδὼς αὐτὸν ἄνδρα δίκαιον καὶ ἄγιον, καὶ συνετήρει $^{^2}$ αὐτόν: καὶ ἀκούσας αὐτοῦ, πολλὰ ἐποίει, καὶ ἡδέως³ αὐτοῦ ἤκουεν. Καὶ γενομένης ἡμέρας 21 εὐκαίρου, ότε Ἡρώδης τοῖς γενεσίοις αὐτοῦ δεῖπνον ἐποίει τοῖς μεγιστᾶσιν αὐτοῦ καὶ τοῖς χιλιάρχοις καὶ τοῖς πρώτοις τῆς Γ αλιλαίας, καὶ εἰσελθούσης τῆς 22 θυγατρὸς αὐτῆς τῆς Ἡρωδιάδος αὶ ὀρχησαμένης, αὶ ἀρεσάσης τῷ ^{1} Ηρώδη ^{1} καὶ τοῖς συνανακειμένοις, ^{13} εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῷ κορασίω, ^{14} Αἴτησόν με δ ἐὰν θέλης, καὶ δώσω σοί: καὶ ὤμοσεν ^{15} αὐτῆ ὅτι Ὁ ἐάν με αἰτήσης, δώσω 23 σοί, ἔως ἡμίσους ^{16} τῆς βασιλείας μου. H δὲ ἐξελθοῦσα εἶπεν τῆ μητρὶ αὐτῆς, 24Τί αἰτήσομαι; Ἡ δὲ εἶπεν, Τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ. Καὶ 25 εἰσελθοῦσα εὐθέως μετὰ σπουδῆς πρὸς τὸν βασιλέα, ἤτήσατο, λέγουσα, Θέλω ἵνα μοι δῷς ἐξαυτῆς $^{^{19}}$ ἐπὶ πίνακι $^{^{20}}$ τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ. $^{^{17}}$

¹ Ηρώδης, ου, ό, Herod. ² συντηρέω, preserve, treasure. ³ ήδέως, sweetly, gladly. ⁴ εὔκαιρος, timely, suitable. ⁵ γενέσια, ων, τό, birthday celebration. ⁶ δεῖπνον, ου, τό, supper, dinner. ⁷ μεγιστάν, ᾶνος, ό, great man, magnate. ⁸ χιλίαρχος, ου, ό, military tribune, captain. ⁹ θυγάτηρ, τρος, ή, daughter. ¹⁰ Ηρωδιάς, άδος, ή, Herodias. ¹¹ ὀρχέομαι, dance. ¹² ἀρέσκω, please, serve. ¹³ συνανάκειμαι, recline at table with. ¹⁴ κοράσιον, ου, τό, girl, little girl. ¹⁵ ὀμνύω, swear, take an oath. ¹⁶ ἥμισυς, half. ¹⁷ βαπτιστής, οῦ, ό, baptist, baptizer. ¹⁸ σπουδή, ῆς, ή, haste, diligence. ¹⁹ ἐξαυτῆς, at once, forthwith. ²⁰ πίναξ, ακος, ή, board, dish.

Byzantine NT Κατὰ Μᾶρκον 6:26

Καὶ περίλυπος¹ γενόμενος ὁ βασιλεύς, διὰ τοὺς ὅρκους² καὶ τοὺς 26 συνανακειμένους³ οὐκ ἠθέλησεν αὐτὴν ἀθετῆσαι.⁴ Καὶ εὐθέως ἀποστείλας ὁ 27 βασιλεὺς σπεκουλάτορα⁵ ἐπέταξεν° ἐνεχθῆναι τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. Ὁ δὲ 28 ἀπελθών ἀπεκεφάλισεν⁻ αὐτὸν ἐν τῆ φυλακῆ,⁵ καὶ ἤνεγκεν τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι,᾽ καὶ ἔδωκεν αὐτὴν τῷ κορασίῳ:¹⁰ καὶ τὸ κοράσιον¹⁰ ἔδωκεν αὐτὴν τῆ μητρὶ αὐτῆς. Καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἦλθον, καὶ ἦραν τὸ πτῶμα¹¹ 29 αὐτοῦ, καὶ ἔθηκαν αὐτὸ ἐν μνημείῳ.¹²

Καὶ συνάγονται οἱ ἀπόστολοι πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἀπήγγειλαν¹³ αὐτῷ πάντα, 30 καὶ ὅσα ἐποίησαν καὶ ὅσα ἐδίδαξαν. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Δεῦτε¹⁴ ὑμεῖς αὐτοὶ κατ' 31 ἰδίαν εἰς ἔρημον¹⁵ τόπον, καὶ ἀναπαύεσθε¹⁶ ὀλίγον.¹⁻ Ἡσαν γὰρ οἱ ἐρχόμενοι καὶ οἱ ὑπάγοντες πολλοί, καὶ οὐδὲ φαγεῖν εὐκαίρουν.¹δ Καὶ ἀπῆλθον εἰς ἔρημον¹5 32 τόπον τῷ πλοίῳ κατ' ἰδίαν. Καὶ εἶδον αὐτοὺς ὑπάγοντας καὶ ἐπέγνωσαν¹9 αὐτὸν 33

¹περίλυπος, very sad, very sorrowful. ²ὅρκος, ου, ὁ, oath. ³συνανάκειμαι, recline at table with. ⁴ἀθετέω, reject, annul. ⁵σπεκουλάτωρ, ορος, ὁ, courier, executioner. ⁶ἐπιτάσσω, command, give order. ⁷ἀποκεφαλίζω, behead. ⁸φυλακή, ῆς, ἡ, guard, prison. ⁹πίναξ, ακος, ἡ, board, dish. ¹⁰κοράσιον, ου, τό, girl, little girl. ¹¹πτώμα, τος, τό, dead body, corpse. ¹²μνημεῖον, ου, τό, tomb, monument. ¹³ἀπαγγέλλω, announce, report. ¹⁴δεῦτε, come!. ¹⁵ἔρημος, ου, ἡ, wilderness, desert. ¹⁶ἀναπαύω, refresh, take rest. ¹⁷ὀλίγος, little, few. ¹⁸εὐκαιρέω, have opportunity, time. ¹⁹ἐπιγινώσκω, recognise, come to know.

Κατὰ Μᾶρκον 6:34

πολλοί, καὶ πεζῆ ἀπὸ πασῶν τῶν πόλεων συνέδραμον ἐκεῖ, καὶ προῆλθον δ αὐτούς, καὶ συνῆλθον ^{4} πρὸς αὐτόν. Καὶ ἐξελθών εἶδεν ὁ Ἰησοῦς πολὺν ὄγλον, 34καὶ ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτοῖς, ὅτι ἦσαν ὡς πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα: καὶ ἤρξατο διδάσκειν αὐτοὺς πολλά. Καὶ ἤδη ὥρας πολλῆς γενομένης, 35 προσελθόντες αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγουσιν ὅτι Ἔρημός εστιν ὁ τόπος, καὶ ήδη ώρα πολλή: ἀπόλυσον αὐτούς, ἵνα ἀπελθόντες εἰς τοὺς κύκλω³ ἀγροὺς ¹⁰ 36 καὶ κώμας $\frac{1}{1}$ ἀγοράσωσιν $\frac{1}{2}$ ἑαυτοῖς ἄρτους. Τί γὰρ $\frac{1}{2}$ φάγωσιν οὐκ ἔχουσιν. $\frac{1}{2}$ δὲ $\frac{1}{2}$ αποκριθείς είπεν αὐτοῖς, Δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν. Καὶ λέγουσιν αὐτῷ, ^{12} Απελθόντες ἀγοράσωμεν ^{12} δηναρίων ^{13} διακοσίων ^{14} ἄρτους, καὶ δώμεν αὐτοῖς φαγείν; Ὁ δὲ λέγει αὐτοίς, Πόσους ἄρτους ἔχετε; Ὑπάγετε καὶ ἴδετε. Καὶ 38 γνόντες λέγουσιν, Πέντε, εκαὶ δύο ἰχθύας. Καὶ ἐπέταξεν αὐτοῖς ἀνακλῖναι 39 πάντας συμπόσια ^{20} συμπόσια ^{20} ἐπὶ τῷ χλωρῷ ^{21} χόρτῳ. ^{22} Καὶ ἀνέπεσον ^{23} πρασιαὶ 40

¹πεζή, by land, on foot. ²συντρέχω, run together, go with. ³προέρχομαι, go in front, precede. ⁴συνέρχομαι, come together, come or go with. ⁵σπλαγχνίζομαι, have compassion, have pity on. ⁶πρόβατον, ου, τό, sheep. ⁷ποιμήν, ένος, ὁ, shepherd. ⁸ἔρημος, ου, ἡ, wilderness, desert. ⁹κύκλος, ου, ὁ, circle. ¹⁰ἀγρός, ου, ὁ, field, farm. ¹¹κώμη, ης, ἡ, village. ¹²ἀγοράζω, buy. ¹³δηνάριον, ου, ὁ, denarius. ¹⁴διακόσιοι, two hundred, 200. ¹⁵πόσος, how many? how great? ¹⁶πέντε, five, 5. ¹⁷ ἰχθύς, ὑος, ὁ, fish. ¹⁸ἐπιτάσσω, command, give order. ¹⁹ἀνακλίνω, lay upon, lay down. ²⁰συμπόσιον, ου, τό, party, group. ²¹χλωρός, pale green, pale. ²²χόρτος, ου, ὁ, grass, hay. ²³ἀναπίπτω, recline, lie down. ²⁴πρασιά, ᾶς, ἡ, group, company formed into divisions.

Byzantine NT Κατὰ Μᾶρκον 6:41

πρασιαί, ἀνὰ² ἑκατὸν³ καὶ ἀνὰ² πεντήκοντα. Καὶ λαβών τοὺς πέντε ἄρτους 41 καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανόν, εὐλόγησεν, καὶ κατέκλασεν τοὺς ἄρτους, καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἵνα παραθῶσιν αὐτοῖς: καὶ τοὺς δύο ἰχθύας ἐμέρισεν πᾶσιν. Καὶ ἔφαγον πάντες, καὶ ἐχορτάσθησαν: καὶ 42 ἤραν κλασμάτων δώδεκα κοφίνους πλήρεις, καὶ ἀπὸ τῶν ἰχθύων. Καὶ 44 ἤσαν οἱ φαγόντες τοὺς ἄρτους πεντακισχίλιοι άνδρες.

Καὶ εὐθέως ἠνάγκασεν¹⁷ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἐμβῆναι¹⁸ εἰς τὸ πλοῖον, καὶ 45 προάγειν¹⁹ εἰς τὸ πέραν²⁰ πρὸς Βηθσαϊδάν,²¹ ἔως αὐτὸς ἀπολύσῃ τὸν ὄχλον. Καὶ 46 ἀποταξάμενος²² αὐτοῖς, ἀπῆλθεν εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι. Καὶ ὀψίας²³ 47 γενομένης, ἦν τὸ πλοῖον ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης, καὶ αὐτὸς μόνος ἐπὶ τῆς γῆς. 48 Καὶ εἶδεν αὐτοὺς βασανιζομένους²⁴ ἐν τῷ ἐλαύνειν,²⁵ ἦν γὰρ ὁ ἄνεμος²⁶ ἐναντίος

¹πρασιά, ᾶς, ἡ, group, company formed into divisions. ²ἀνά, upwards, upon. ³ἑκατόν, hundred, 100. ⁴πεντήκοντα, fifty, 50. ⁵πέντε, five, 5. ⁶ἰχθύς, ύος, ὁ, fish. ⁷ἀναβλέπω, look up, receive sight. ⁸εὐλογέω, bless. ⁹ κατακλάω, break in pieces. ¹⁰παρατίθημι, set before, entrust. ¹¹μερίζω, divide, part. ¹²χορτάζω, eat until full, be filled. ¹³κλάσμα, τος, τό, broken piece, fragment. ¹⁴κόφινος, ου, ὁ, basket, large basket. ¹⁵πλήρης, full. ¹⁶πεντακισχίλιοι, five thousand, 5000. ¹⁷ἀναγκάζω, force, compel. ¹⁸ἐμβαίνω, embark. ¹⁹προάγω, lead forth, go before. ²⁰πέραν, on the other side of, beyond (gen). ²¹Βηθσαϊδά, ἡ, Bethsaida. ²²ἀποτάσσομαι, set apart, take leave of. ²³ὄψιος, late. ²⁴βασανίζω, torment, torture. ²⁵ἐλαύνω, drive or push, row. ²⁶ἄνεμος, ου, ὁ, wind. ²⁷ἐναντίος, opposite, hostile.

Κατὰ Μᾶρκον 6:49

αὐτοῖς, καὶ περὶ τετάρτην¹ φυλακὴν² τῆς νυκτὸς ἔρχεται πρὸς αὐτούς, περιπατῶν ἐπὶ τῆς θαλάσσης: καὶ ἤθελεν παρελθεῖν³ αὐτούς. Οἱ δέ, ἰδόντες 49 αὐτὸν περιπατοῦντα ἐπὶ τῆς θαλάσσης, ἔδοξαν φάντασμα⁴ εἶναι, καὶ ἀνέκραξαν: πάντες γὰρ αὐτὸν εἶδον, καὶ ἐταράχθησαν. καὶ εὐθέως ἐλάλησεν μετ' αὐτῶν, 50 καὶ λέγει αὐτοῖς, Θαρσεῖτε: ἐγώ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε. Καὶ ἀνέβη πρὸς αὐτοὺς εἰς 51 τὸ πλοῖον, καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος: καὶ λίαν ὁ ἐκπερισσοῦ ἐν ἑαυτοῖς ἐξίσταντο, καὶ ἐθαύμαζον. Οὐ γὰρ συνῆκαν ἐπὶ τοῖς ἄρτοις: ἦν γὰρ αὐτῶν ἡ καρδία 52 πεπωρωμένη. 14

Καὶ διαπεράσαντες ¹⁵ ἦλθον ἐπὶ τὴν γῆν Γεννησαρέτ, ¹⁶ καὶ προσωρμίσθησαν. ¹⁷ 53
Καὶ ἐξελθόντων αὐτῶν ἐκ τοῦ πλοίου, εὐθέως ἐπιγνόντες ¹⁸ αὐτόν, 55
περιδραμόντες ¹⁹ ὅλην τὴν περίχωρον ²⁰ ἐκείνην, ἤρξαντο ἐπὶ τοῖς κραββάτοις ²¹

¹ τέταρτος, fourth. ² φυλακή, ῆς, ἡ, guard, prison. ³ παρέρχομαι, pass by, go by. ⁴ φάντασμα, τος, τό, apparition, ghost. ⁵ ἀνακράζω, cry out, shout aloud. ⁶ ταράσσω, trouble, agitate. ⁷ θαρσέω, of good courage, of good cheer. ⁸ κοπάζω, stop, abate. ⁹ ἄνεμος, ου, ὁ, wind. ¹⁰ λίαν, greatly, very. ¹¹ ἐξίστημι, amaze, be amazed. ¹² θαυμάζω, am amazed, marvel at. ¹³ συνίημι, understand, consider. ¹⁴ πωρόω, harden, render callous. ¹⁵ διαπεράω, cross over, pass through. ¹⁶ Γεννησαρέτ, ἡ, Gennesaret. ¹⁷ προσορμίζω, anchor at a place. ¹⁸ ἐπιγινώσκω, recognise, come to know. ¹⁹ περιτρέχω, run around, run about. ²⁰ περίχωρος, ου, ἡ, neighboring. ²¹ κράβαττος, ου, ὁ, mattress, pallet.

Byzantine NT Κατὰ Μᾶρκον 6:56

τοὺς κακῶς ἔχοντας περιφέρειν, ὅπου ἤκουον ὅτι ἐκεῖ ἐστιν. Καὶ ὅπου ἂν 56 εἰσεπορεύετο ἐις κώμας ἢ πόλεις ἢ ἀγρούς, ἐν ταῖς ἀγοραῖς ἐτίθουν τοὺς ἀσθενοῦντας, καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα κἂν τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ ἄψωνται: καὶ ὅσοι ἂν ἤπτοντο αὐτοῦ ἐσώζοντο.

¹ κακῶς, badly, evilly. ² περιφέρω, carry about, carry around. ³ εἰσπορεύομαι, enter, journey into. ⁴ κώμη, ης, ἡ, village. ⁵ ἀγρός, ου, ὁ, field, farm. ⁶ ἀγορά, ᾶς, ἡ, marketplace, place of assembly. ⁷ ἀσθενέω, be weak, sick. ⁸ κἄν, and if, even if. ⁹ κράσπεδον, ου, τό, border, tassel. ¹⁰ ἄπτομαι, touch or handle. ¹¹ κοινός, common, unclean. ¹² ἄνιπτος, unwashed. ¹³ μέμφομαι, find fault with, blame. ¹⁴ πυγμή, ῆς, ἡ, hand and wrist, fist. ¹⁵ νίπτω, wash. ¹⁶ κρατέω, grasp, lay hold of. ¹⁷ παράδοσις, εως, ἡ, tradition, instruction. ¹⁸ παραλαμβάνω, receive, take. ¹⁹ βαπτισμός, οῦ, ὁ, washing, cleansing. ²⁰ ποτήριον, ου, τό, cup, drinking cup. ²¹ ξέστης, ου, ὁ, pitcher, jug. ²² χαλκίον, ου, τό, bronze vessel. ²³ κλίνη, ης, ἡ, couch, bed. ²⁴ ἔπειτα, then, after this.

Κατὰ Μᾶρκον 7:6

έπερωτώσιν αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς, Διὰ τί οἱ μαθηταί σου οὐ περιπατοῦσιν κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων, ἀλλὰ ἀνίπτοις χερσὶν έσθίουσιν τὸν ἄρτον; Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς ὅτι Καλῶς³ προεφήτευσεν 6 Ήσαΐας περὶ ὑμῶν τῶν ὑποκριτῶν, ὡς γέγραπται, Οὖτος ὁ λαὸς τοῖς γείλεσίν με τιμᾶ, ἡ δὲ καρδία αὐτῶν πόρρω ἀπέχει απ' ἐμοῦ. Μάτην δὲ σέβονταί ^{12} ^{7} με, διδάσκοντες διδασκαλίας ^{13} έντάλματα ^{14} άνθρώπων. Αφέντες γὰρ τὴν 8έντολην τοῦ θεοῦ, κρατεῖτε την παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων, βαπτισμοὺς (ξεστῶν το καὶ ποτηρίων: καὶ ἄλλα παρόμοια τοιαῦτα πολλὰ ποιεῖτε. Καὶ 9 ἔλεγεν αὐτοῖς, Kαλῶς ^{3} ἀθετεῖτε ^{20} τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ, ἵνα τὴν παράδοσιν ^{1} ύμων τηρήσητε. Μωσής γὰρ εἶπεν, Tίμα ^{8} τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου: 10 καί, Ὁ κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα θανάτω τελευτάτω: ὑμεῖς δὲ λέγετε, 11 Έὰν εἴπῃ ἄνθρωπος τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρί, Kορβᾶν, ^{23} ὅ ἐστιν, δῶρον, ^{24} ὅ ἐὰν ἐξ

¹παράδοσις, εως, ή, tradition, instruction. ²ἄνιπτος, unwashed. ³καλώς, rightly, well. ⁴προφητεύω, prophesy, foretell. ⁵Ήσαϊας, ου, ό, Isaiah. ⁶ὑποκριτής, οῦ, ό, hypocrite, pretender. ⁷χεῖλος, ους, τό, lip, edge. ⁸τιμάω, honor, value at a price. ⁹πόρρω, far (away), far. ¹⁰ἀπέχω, received, obtain. ¹¹μάτην, in vain, no end. ¹²σέβομαι, reverence, worship. ¹³διδασκαλία, ας, ή, teaching, doctrine. ¹⁴ἔνταλμα, τος, τό, precept, commandment. ¹⁵κρατέω, grasp, lay hold of. ¹⁶βαπτισμός, οῦ, ὁ, washing, cleansing. ¹⁷ξέστης, ου, ὁ, pitcher, jug. ¹⁸ποτήριον, ου, τό, cup, drinking cup. ¹⁹παρόμοιος, like, similar. ²⁰ ἀθετέω, reject, annul. ²¹κακολογέω, speak evil of, revile. ²²τελευτάω, die, end. ²³Κορβᾶν, gift to God, corban. ²⁴δῶρον, ου, τό, gift, present.

Byzantine NT Κατὰ Μᾶρκον 7:12

έμοῦ ώφεληθῆς: καὶ οὐκέτι ἀφίετε αὐτὸν οὐδὲν ποιῆσαι τῷ πατρὶ αὐτοῦ ἢ τῆ 12 μητρὶ αὐτοῦ, ἀκυροῦντες τον λόγον τοῦ θεοῦ τῆ παραδόσει ὑμῶν ἧ 13 παρεδώκατε: καὶ παρόμοια τοιαῦτα πολλὰ ποιεῖτε. Καὶ προσκαλεσάμενος 14 πάντα τὸν ὄχλον, ἔλεγεν αὐτοῖς, Ἀκούετέ μου πάντες, καὶ συνίετε. Οὐδέν 15 έστιν ἔξωθεν τοῦ ἀνθρώπου εἰσπορευόμενον εἰς αὐτόν, ὃ δύναται αὐτὸν κοινῶσαι: ^{10} ἀλλὰ τὰ ἐκπορευόμενα ^{11} ἀπ' αὐτοῦ, ἐκεῖνά ἐστιν τὰ κοινοῦντα ^{10} τὸν ἄνθρωπον. Εἴ τις ἔχει ὧτα ^{12} ἀκούειν ἀκουέτω. Καὶ ὅτε εἰσῆλθεν εἰς οἶκον ἀπὸ 16τοῦ ὄχλου, ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ περὶ τῆς παραβολῆς. Καὶ λέγει 18 αὐτοῖς, Οὕτως καὶ ὑμεῖς ἀσύνετοι ^{13} ἐστε; Οὐ νοεῖτε ^{14} ὅτι πᾶν τὸ ἔξωθεν ^{8} εἰσπορευόμενον ^{9} εἰς τὸν ἄνθρωπον οὐ δύναται αὐτὸν κοινῶσαι, ^{10} ὅτι οὐκ 19εἰσπορεύεται αὐτοῦ εἰς τὴν καρδίαν, ἀλλ' εἰς τὴν κοιλίαν, το καὶ εἰς τὸν άφεδρῶνα¹⁶ ἐκπορεύεται, 11 καθαρίζον 77 πάντα τὰ βρώματα. 18 "Ελεγεν δὲ ὅτι Τὸ 20

¹ ἀφελέω, profit, help. ² οὐκέτι, no longer, no more. ³ ἀκυρόω, revoke, invalidate. ⁴ παράδοσις, εως, ή, tradition, instruction. ⁵ παρόμοιος, like, similar. ⁴ προσκαλέω, summon. ⁻ συνίημι, understand, consider. ⁵ ἔξωθεν, from without, outside (gen). ⁵ εἰσπορεύομαι, enter, journey into. ¹¹ κοινόω, make common, defile. ¹¹ ἐκπορεύομαι, go out, come out. ¹² οὖς, ους, τό, ear. ¹³ ἀσύνετος, without understanding, unintelligent. ¹⁴ νοέω, understand, consider. ¹⁵ κοιλία, ας, ή, belly, womb. ¹⁶ ἀφεδρών, ῶνος, ὁ, toilet, latrine. ¹⁻ καθαρίζω, cleanse, make clean. ¹8 βρώμα, τος, τό, food, food of any kind.

Κατὰ Μᾶρκον 7:21

ἐκ τοῦ ἀνθρώπου ἐκπορευόμενον, ἐκεῖνο κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον. Ἔσωθεν γάρ, 21 ἐκ τῆς καρδίας τῶν ἀνθρώπων οἱ διαλογισμοὶ οἱ κακοὶ ἐκπορεύονται, μοιχεῖαι, πορνεῖαι, φόνοι, κλοπαί, πλεονεξίαι, πονηρίαι, δόλος, άσέλγεια, 22 ὀφθαλμὸς πονηρός, βλασφημία, ὑπερηφανία, ἀφροσύνη: πάντα ταῦτα τὰ 23 πονηρὰ ἔσωθεν ἐκπορεύεται, καὶ κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.

Καὶ ἐκεῖθεν¹ ἀναστὰς ἀπῆλθεν εἰς τὰ μεθόρια¹ Τύρου¹ καὶ Σιδῶνος.¹ Καὶ 24 εἰσελθὼν εἰς οἰκίαν, οὐδένα ἤθελεν γνῶναι, καὶ οὐκ ἠδυνήθη λαθεῖν.² 25 ἀκούσασα γὰρ γυνὴ περὶ αὐτοῦ, ῆς εἶχεν τὸ θυγάτριον² αὐτῆς πνεῦμα ἀκάθαρτον,² ἐλθοῦσα προσέπεσεν² πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ: ἦν δὲ ἡ γυνὴ 26 Ἑλληνίς,² Συραφοινίκισσα² τῷ γένει:² καὶ ἠρώτα αὐτὸν ἵνα τὸ δαιμόνιον ἐκβάλῃ ἐκ τῆς θυγατρὸς² αὐτῆς. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῆ, Ἄφες πρῶτον 27

¹ἐκπορεύομαι, go out, come out. ²κοινόω, make common, defile. ³ἔσωθεν, from within, within. ⁴διαλογισμός, οῦ, ὁ, reasoning, questioning. ⁵ μοιχεία, ας, ἡ, adultery. ⁴πορνεία, ας, ἡ, fornication, idolatry. ⁻ φόνος, ου, ὁ, murder, slaughter. ⁵ κλοπή, ῆς, ἡ, theft, thieving. ⁵ πλεονεξία, ας, ἡ, covetousness, avarice. ¹⁰ πονηρία, ας, ἡ, iniquity, wickedness. ¹¹ δόλος, ου, ὁ, guile, deceit. ¹² ἀσέλγεια, ας, ἡ, licentiousness, debauchery. ¹³ βλασφημία, ας, ἡ, blasphemy, reproach. ¹⁴ ὑπερηφανία, ας, ἡ, arrogance, haughtiness. ¹⁵ ἀφροσύνη, ης, ἡ, foolishness, want of sense. ¹⁶ ἐκεῖθεν, from there, from that place. ¹ⁿ μεθόριον, ου, τό, confine, border. ¹⁵ Τύρος, ου, ἡ, Tyre. ¹⁰ Σιδών, ῶνος, ἡ, Sidon. ²⁰ λανθάνω, escape notice, am hidden. ²¹ θυγάτριον, ου, τό, little daughter. ²² ἀκάθαρτος, unclean, impure. ²³ προσπίπτω, fall upon, fall down before. ²⁴ Έλληνίς, ίδος, ἡ, Greek, Greek woman. ²⁵ Συροφοινίκισσα, ης, ἡ, Syrophoenician woman, Syrophoenician. ²΄ γένος, ους, τό, race, kind. ²⊓ θυγάτηρ, τρος, ἡ, daughter.

Byzantine NT Κατὰ Μᾶρκον 7:28

χορτασθηναι¹ τὰ τέκνα: οὐ γὰρ καλόν ἐστιν λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων καὶ βαλεῖν τοῖς κυναρίοις.² Ἡ δὲ ἀπεκρίθη καὶ λέγει αὐτῷ, Ναί,³ κύριε: καὶ γὰρ τὰ 28 κυνάρια² ὑποκάτω⁴ τῆς τραπέζης⁵ ἐσθίει ἀπὸ τῶν ψιχίων⁴ τῶν παιδίων. Καὶ 29 εἶπεν αὐτῆ, Διὰ τοῦτον τὸν λόγον ὑπαγε: ἐξελήλυθεν τὸ δαιμόνιον ἐκ τῆς θυγατρός⁻ σου. Καὶ ἀπελθοῦσα εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς, εὖρεν τὸ δαιμόνιον 30 ἐξεληλυθός, καὶ τὴν θυγατέρα⁻ βεβλημένην ἐπὶ τῆς κλίνης.⁵

Καὶ πάλιν ἐξελθών ἐκ τῶν ὁρίων Τύρου καὶ Σιδῶνος, ¹¹ ἤλθεν πρὸς τὴν 31 θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας, ἀνὰ μέσον τῶν ὁρίων Δεκαπόλεως. ¹³ Καὶ φέρουσιν 32 αὐτῷ κωφὸν μογγιλάλον, ¹⁵ καὶ παρακαλοῦσιν αὐτὸν ἵνα ἐπιθῆ αὐτῷ τὴν χεῖρα. Καὶ ἀπολαβόμενος αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ὄχλου κατ ἰδίαν, ἔβαλεν τοὺς 33 δακτύλους αὐτοῦ εἰς τὰ ὧτα αὐτοῦ, καὶ πτύσας ²⁰ ἤψατο ²¹ τῆς γλώσσης αὐτοῦ, καὶ ἀναβλέψας ²² εἰς τὸν οὐρανόν, ἐστέναξεν, ²³ καὶ λέγει αὐτῷ, Ἐφφαθά, ²⁴ ὅ 34

¹χορτάζω, eat until full, be filled. ² κυνάριον, ου, τό, little dog. ³ ναί, yes, truly. ⁴ ὑποκάτω, under, below. ⁵ τράπεζα, ης, ἡ, table. ⁴ ψιχίον, ου, τό, crumb, scrap. ⁷θυγάτηρ, τρος, ἡ, daughter. ⁸ κλίνη, ης, ἡ, couch, bed. ⁹ὅριον, ου, τό, boundary, region. ¹⁰Τύρος, ου, ἡ, Tyre. ¹¹Σιδών, ῶνος, ἡ, Sidon. ¹²ἀνά, upwards, upon. ¹³Δεκάπολις, εως, ἡ, Decapolis. ¹⁴κωφός, deaf, dumb. ¹⁵μογγιλάλος, ου, ὁ, one speaking with difficulty. ¹⁶ἐπιτίθημι, lay upon, put. ¹⁷ἀπολαμβάνω, receive from, get back. ¹⁸δάκτυλος, ου, ὁ, finger. ¹⁹οῦς, ους, τό, ear. ²⁰πτύω, spit. ²¹ἄπτομαι, touch or handle. ²²ἀναβλέπω, look up, receive sight. ²³στενάζω, groan (internally), sigh deeply. ²⁴ἐφφαθά, ephphatha, be opened!

Κατὰ Μᾶρκον 7:35

ἐστιν, Διανοίχθητι.¹ Καὶ εὐθέως διηνοίχθησαν¹ αὐτοῦ αἱ ἀκοαί:² καὶ ἐλύθη³ ὁ 35 δεσμὸς⁴ τῆς γλώσσης αὐτοῦ, καὶ ἐλάλει ὀρθῶς.⁵ Καὶ διεστείλατο⁶ αὐτοῖς ἵνα 36 μηδενὶ εἴπωσιν: ὅσον δὲ αὐτὸς αὐτοῖς διεστέλλετο,⁶ μᾶλλον περισσότερον⁵ ἐκήρυσσον. Καὶ ὑπερπερισσῶς⁵ ἐξεπλήσσοντο,ˀ λέγοντες, Καλῶς¹⁰ πάντα 37 πεποίηκεν: καὶ τοὺς κωφοὺς¹¹ ποιεῖ ἀκούειν, καὶ τοὺς ἀλάλους¹² λαλεῖν.

Έν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις, παμπόλλου¹³ ὄχλου ὄντος, καὶ μὴ ἐχόντων τί φάγωσιν, **8** προσκαλεσάμενος¹⁴ ὁ Ἰησοῦς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ λέγει αὐτοῖς, Σπλαγχνίζομαι 2 ἐπὶ τὸν ὄχλον, ὅτι ἤδη ἡμέραι τρεῖς προσμένουσίν¹⁶ μοι, καὶ οὐκ ἔχουσιν τί φάγωσιν: καὶ ἐὰν ἀπολύσω αὐτοὺς νήστεις¹⁷ εἰς οἶκον αὐτῶν, ἐκλυθήσονται¹⁸ ἐν 3 τῆ ὁδῷ: τινὲς γὰρ αὐτῶν μακρόθεν¹⁹ ἥκουσιν.²⁰ Καὶ ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ 4 μαθηταὶ αὐτοῦ, Πόθεν²¹ τούτους δυνήσεταί τις ὧδε χορτάσαι²² ἄρτων ἐπ'

¹ διανοίγω, open up completely, open fully. ² ἀκοή, ῆς, ἡ, hearing, report. ³ λύω, He/she was untied. ⁴ δεσμός, οῦ, ὁ, chain, bond. ⁵ ὀρθῶς, rightly, correctly. ⁶ διαστέλλομαι, set apart, fig. to distinguish. ⁷ περισσός, excessive, abundant. ⁸ ὑπερπερισσῶς, beyond all measure, utterly. ⁹ ἐκπλήσσω, am thunderstruck, astounded. ¹⁰ καλῶς, rightly, well. ¹¹ κωφός, deaf, dumb. ¹² ἄλαλος, speechless, mute. ¹³ πάμπολυς, very great. ¹⁴ προσκαλέω, summon. ¹⁵ σπλαγχνίζομαι, have compassion, have pity on. ¹⁶ προσμένω, wait longer, remain. ¹⁷ νῆστις, ὁ, not eating, hungry. ¹⁸ ἐκλύω, am unstrung, become weak. ¹⁹ μακρόθεν, from afar, afar. ²⁰ ἥκω, have come, am present. ²¹ πόθεν, from where? whence. ²² γορτάζω, eat until full, be filled.

Byzantine NT Κατὰ Μᾶρκον 8:5

ἐρημίας; ¹ Καὶ ἐπηρώτα αὐτούς, Πόσους ² ἔχετε ἄρτους; Οἱ δὲ εἶπον, Ἑπτά. Καὶ 5 παρήγγειλεν ³ τῷ ὅχλῳ ἀναπεσεῖν ⁴ ἐπὶ τῆς γῆς: καὶ λαβὼν τοὺς ἑπτὰ ἄρτους, εὐχαριστήσας ⁵ ἔκλασεν ⁶ καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ἵνα παραθῶσιν: ⁷ καὶ παρέθηκαν ⁷ τῷ ὅχλῳ. Καὶ εἶχον ἰχθύδια ⁸ ὁλίγα: ⁹ καὶ εὐλογήσας ¹⁰ εἶπεν 7 παραθεῖναι ⁷ καὶ αὐτά. ^{*}Εφαγον δέ, καὶ ἐχορτάσθησαν: ¹¹ καὶ ῆραν περισσεύματα 8 κλασμάτων ¹³ ἑπτὰ σπυρίδας. ¹⁴ ^{*}Ησαν δὲ οἱ φαγόντες ὡς τετρακισχίλιοι: ¹⁵ καὶ 9 ἀπέλυσεν αὐτούς. Καὶ εὐθέως ἐμβὰς ¹⁶ εἰς τὸ πλοῖον μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, 10 ῆλθεν εἰς τὰ μέρη ¹⁷ Δαλμανουθά. ¹⁸

Καὶ ἐξῆλθον οἱ Φαρισαῖοι, καὶ ἤρξαντο συζητεῖν¹⁹ αὐτῷ, ζητοῦντες παρ' αὐτοῦ 11 σημεῖον ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, πειράζοντες²⁰ αὐτόν. Καὶ ἀναστενάξας²¹ τῷ πνεύματι 12 αὐτοῦ λέγει, Τί ἡ γενεὰ²² αὕτη σημεῖον ἐπιζητεῖ;²³ Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, εἰ

¹ἐρημία, ας, ἡ, wilderness, desert. ²πόσος, how many? how great? ³παραγγέλλω, order, command. ⁴ἀναπίπτω, recline, lie down. ⁵εὐχαριστέω, give thanks, thank. ⁶κλάω, break. ⁷παρατίθημι, set before, entrust. ⁸ἰχθύδιον, ου, τό, small fish, little fish. ⁹ὀλίγος, little, few. ¹⁰εὐλογέω, bless. ¹¹χορτάζω, eat until full, be filled. ¹²περίσσευμα, τος, τό, superfluity, abundance. ¹³κλάσμα, τος, τό, broken piece, fragment. ¹⁴σπυρίς, ίδος, ἡ, large basket, plaited basket. ¹⁵τετρακισχίλιοι, four thousand, 4000. ¹⁶ἐμβαίνω, embark. ¹⁷μέρος, ους, τό, part, portion. ¹⁸Δαλμανουθά, ἡ, Dalmanutha. ¹⁹συζητέω, discuss, dispute. ²⁰πειράζω, test, tempt. ²¹ἀναστενάζω, sigh deeply, groan or sigh deeply. ²²γενεά, ᾶς, ἡ, generation. ²³ἐπιζητέω, seek for, seek after.

Κατὰ Μᾶρκον 8:13

δοθήσεται τῆ γενε $\tilde{a}^1$ ταύτη σημεῖον. Καὶ ἀφεὶς αὐτούς, ἐμβὰς ^{2} πάλιν εἰς πλοῖον, 13 ἀπῆλθεν εἰς τὸ πέραν. ^{3}

Καὶ ἐπελάθοντο λαβεῖν ἄρτους, καὶ εἰ μὴ ἕνα ἄρτον οὐκ εἶχον μεθ' ἑαυτῶν ἐν τῷ 14 πλοίῳ. Καὶ διεστέλλετο αὐτοῖς, λέγων, 'Όρᾶτε, βλέπετε ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν 15 Φαρισαίων καὶ τῆς ζύμης Ἡρώδου. Καὶ διελογίζοντο πρὸς ἀλλήλους, 16 λέγοντες ὅτι Ἄρτους οὐκ ἔχομεν. Καὶ γνοὺς ὁ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς, Τί 17 διαλογίζεσθε ὅτι ἄρτους οὐκ ἔχετε; Οὔπω νοεῖτε, οὐδὲ συνίετε; Ἐτι πεπωρωμένην ἔχετε τὴν καρδίαν ὑμῶν; 'Όφθαλμοὺς ἔχοντες οὐ βλέπετε; Καὶ 18 ὧτα ἔχοντες οὐκ ἀκούετε; Καὶ οὐ μνημονεύετε; 'Τοτε τοὺς πέντε ὅρτους 19 ἔκλασα εἰς τοὺς πεντακισχιλίους, πόσους κοφίνους πλήρεις κλασμάτων ἤρατε; Λέγουσιν αὐτῷ, Δώδεκα. 'Ότε δὲ τοὺς ἑπτὰ εἰς τοὺς τετρακισχιλίους, 22 20

¹ γενεά, ᾶς, ἡ, generation. ² ἐμβαίνω, embark. ³ πέραν, on the other side of, beyond (gen). ⁴ ἐπιλανθάνομαι, forget, neglect. ⁵ διαστέλλομαι, set apart, fig. to distinguish. ⁶ζύμη, ης, ἡ, leaven, ferment. ⁷ Ηρώδης, ου, ὁ, Herod. ⁸ διαλογίζομαι, debate, reason. ⁹οῦπω, not yet. ¹⁰ νοέω, understand, consider. ¹¹ συνίημι, understand, consider. ¹² πωρόω, harden, render callous. ¹³ οῦς, ους, τό, ear. ¹⁴ μνημονεύω, remember, make mention of. ¹⁵ πέντε, five, 5. ¹⁶ κλάω, break. ¹⁷ πεντακισχίλιοι, five thousand, 5000. ¹⁸ πόσος, how many? how great? ¹⁹ κόφινος, ου, ὁ, basket, large basket. ²⁰ πλήρης, full. ²¹ κλάσμα, τος, τό, broken piece, fragment. ²² τετρακισχίλιοι, four thousand, 4000.

Byzantine NT Κατὰ Μᾶρκον 8:21

πόσων ^{1} σπυρίδων ^{2} πληρώματα ^{3} κλασμάτων ^{4} ἤρατε; Οἱ δὲ εἶπον, Ἐπτά. Καὶ ^{2} 1 ἔλεγεν αὐτοῖς, Π ῶς οὐ συνίετε; ^{5}

Καὶ ἔρχεται εἰς Βηθσαϊδάν. καὶ φέρουσιν αὐτῷ τυφλόν, καὶ παρακαλοῦσιν 22 αὐτὸν ἵνα αὐτοῦ ἄψηται. Καὶ ἐπιλαβόμενος τῆς χειρὸς τοῦ τυφλοῦ, ἐξήγαγεν 23 αὐτὸν ἔξω τῆς κώμης: καὶ πτύσας ἐεἰς τὰ ὅμματα ἀὐτοῦ, ἐπιθεὶς ἀτὰς χεῖρας αὐτῷ, ἐπηρώτα αὐτὸν εἴ τι βλέπει. Καὶ ἀναβλέψας ἐπὶ ἔλεγεν, Βλέπω τοὺς 24 ἀνθρώπους, ὅτι ὡς δένδρα ὁρῶ περιπατοῦντας. Εἶτα πάλιν ἐπέθηκεν ἀτὰς 25 χεῖρας ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, καὶ ἐποίησεν αὐτὸν ἀναβλέψαι. Καὶ ἀποκατεστάθη, καὶ ἐνέβλεψεν τηλαυγῶς ἄπαντας. Καὶ ἀπέστειλεν αὐτὸν 26 εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, λέγων, Μηδὲ εἰς τὴν κώμην εἰσέλθης, μηδὲ εἴπης τινὶ ἐν τῆ κώμη. Καὶ κώμη.

¹πόσος, how many? how great? ²σπυρίς, ίδος, ή, large basket, plaited basket. ³πλήρωμα, τος, τό, fullness, fulfillment. ⁴κλάσμα, τος, τό, broken piece, fragment. ⁵συνίημι, understand, consider. ⁶Βηθσαϊδά, ή, Bethsaida. ⁷ ἄπτομαι, touch or handle. ⁸ ἐπιλαμβάνομαι, take hold of, seize. ⁹ ἐξάγω, lead out. ¹⁰ κώμη, ης, ή, village. ¹¹ πτύω, spit. ¹² ὄμμα, ος, τό, eye. ¹³ ἐπιτίθημι, lay upon, put. ¹⁴ ἀναβλέπω, look up, receive sight. ¹⁵ δένδρον, ου, τό, tree. ¹⁶ ἐἶτα, then, thereafter. ¹⁷ ἀποκαθίστημι, restore, give back. ¹⁸ ἐμβλέπω, look at, look into. ¹⁹ τηλαυγώς, plainly, clearly. ²⁰ ἄπας, each, every.

Κατὰ Μᾶρκον 8:27

Καὶ ἐξῆλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὰς κώμας ^{1} Καισαρείας ^{2} τῆς 27 Φιλίππου: καὶ ἐν τῆ ὁδῷ ἐπηρώτα τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, λέγων αὐτοῖς, Τίνα με λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι; Οἱ δὲ ἀπεκρίθησαν, Ἰωάννην τὸν βαπτιστήν: καὶ 28 ἄλλοι Ἡλίαν: ἄλλοι δὲ ἕνα τῶν προφητῶν. Καὶ αὐτὸς λέγει αὐτοῖς, Ὑμεῖς δὲ 29 τίνα με λέγετε εἶναι; Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος λέγει αὐτῷ, Σὺ εἶ ὁ χριστός. Καὶ 30 ἐπετίμησεν αὐτοῖς, ἵνα μηδενὶ λέγωσιν περὶ αὐτοῦ. Καὶ ἤρξατο διδάσκειν 31 αὐτούς, ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν, καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ὁ ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν γραμματέων, καὶ ἀποκτανθῆναι, καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀναστῆναι: καὶ παρρησία τὸν λόγον 32 έλάλει. Καὶ προσλαβόμενος αὐτὸν ὁ Πέτρος ἤρξατο ἐπιτιμᾶν αὐτῷ. Ὁ δὲ 33 ἐπιστραφείς, καὶ ἰδών τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, ἐπετίμησεν τῷ Πέτρῳ, λέγων, "Υπαγε ὀπίσω ^{12} μου, Σατανᾶ: ^{13} ὅτι οὐ φρονεῖς ^{14} τὰ τοῦ θεοῦ, ἀλλὰ τὰ τῶν άνθρώπων. Καὶ προσκαλεσάμενος τον όχλον σύν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, εἶπεν 34

¹ κώμη, ης, ἡ, village. ² Καισάρεια, ας, ἡ, Caesarea. ³ Φίλιππος, ου, ὁ, Philip. ⁴ βαπτιστής, οῦ, ὁ, baptist, baptizer. ⁵ Ἡλίας, ου, ὁ, Elijah. ⁶ ἐπιτιμάω, rebuke, warn. ⁷ πάσχω, suffer, am acted upon. ⁸ ἀποδοκιμάζω, reject, reject after testing. ⁹ παρρησία, ας, ἡ, boldness, confidence. ¹⁰ προσλαμβάνω, take to myself, welcome. ¹¹ ἐπιστρέφω, turn to, return. ¹² ὀπίσω, behind, after (gen). ¹³ Σατανᾶς, ᾶ, ὁ, Satan, adversary. ¹⁴ φρονέω, think, judge. ¹⁵ προσκαλέω, summon.

Byzantine NT Κατὰ Μᾶρκον 8:35

αὐτοῖς, "Όστις θέλει ὀπίσω¹ μου ἀκολουθεῖν, ἀπαρνησάσθω² ἑαυτόν, καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν³ αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθείτω μοι. "Ός γὰρ ἄν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ 35 σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν: ὅς δ' ἄν ἀπολέση τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν ἕνεκεν⁴ ἐμοῦ καὶ τοῦ εὐαγγελίου, οὕτος σώσει αὐτήν. Τί γὰρ ὡφελήσει⁵ ἄνθρωπον, ἐὰν κερδήσῃ 36 τὸν κόσμον ὅλον, καὶ ζημιωθῆ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ; "Ἡ τί δώσει ἄνθρωπος 37 ἀντάλλαγμα⁵ τῆς ψυχῆς αὐτοῦ; "Ός γὰρ ἐὰν ἐπαισχυνθῆ με καὶ τοὺς ἐμοὺς 38 λόγους ἐν τῆ γενεᾳ¹ ταύτῃ τῆ μοιχαλίδι¹ καὶ ἁμαρτωλῷ,¹ καὶ ὁ υίὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυνθήσεται αὐτόν, ὅταν ἔλθῃ ἐν τῆ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων τῶν ἀγίων.

Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἰσίν τινες τῶν ὧδε ἑστηκότων, οἵτινες οὐ 9 μὴ γεύσωνται¹³ θανάτου, ἕως ἄν ἴδωσιν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ἐληλυθυῖαν ἐν δυνάμει.

¹ ὀπίσω, behind, after (gen). ² ἀπαρνέομαι, deny, refuse. ³ σταυρός, οῦ, ὁ, cross. ⁴ ἔνεκεν, for the sake of, on account of. ⁵ ἀφελέω, profit, help. ⁶ κερδαίνω, gain, win. ⁷ ζημιόω, suffer loss, inflict loss upon. ⁸ ἀντάλλαγμα, τος, τό, exchange, purchasing price. ⁹ ἐπαισχύνομαι, be ashamed, am ashamed. ¹⁰ γενεά, ᾶς, ἡ, generation. ¹¹ μοιχαλίς, ίδος, ἡ, adulteress. ¹² ἀμαρτωλός, ου, ὁ, sinner. ¹³ γεύομαι, taste, experience.

Κατὰ Μᾶρκον 9:2

Καὶ μεθ' ἡμέρας εξ¹ παραλαμβάνει² ὁ Ἰησοῦς τὸν Πέτρον καὶ τὸν Ἰάκωβον³ καὶ 2 Ίωάννην, καὶ ἀναφέρει αὐτοὺς εἰς ὄρος ὑψηλὸν κατ' ιδίαν μόνους. Καὶ μετεμορφώθη έμπροσθεν αὐτῶν, καὶ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένοντο στίλβοντα, 3λευκὰ λίαν ^{10} ώς χιών, ^{11} οἷα ^{12} γναφεὺς ^{13} ἐπὶ τῆς γῆς οὐ δύναται λευκᾶναι. ^{14} Καὶ ^{4} ἄφθη αὐτοῖς Ἡλίας ^{15} σὺν Μωσῆ, καὶ ἦσαν συλλαλοῦντες ^{16} τῷ Ἰησοῦ. Καὶ ^{5} ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος λέγει τῷ Ἰησοῦ, Ῥαββί, καλόν ἐστιν ἡμᾶς ὧδε εἶναι: καὶ ποιήσωμεν σκηνὰς τρεῖς, σοὶ μίαν, καὶ Μωσῆ μίαν, καὶ Ἡλί $\mathfrak{a}^{15}$ μίαν. Οὐ γὰρ 6 ήδει τί λαλήσει: ήσαν γὰρ ἔκφοβοι. ¹⁸ Καὶ ἐγένετο νεφέλη ¹⁹ ἐπισκιάζουσα ²⁰ 7 αὐτοῖς: καὶ ἦλθεν φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης, Οὖτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός: αὐτοῦ ἀκούετε. Καὶ ἐξάπινα περιβλεψάμενοι, οὐκέτι οὐδένα εἶδον, ἀλλὰ 8 τὸν Ἰησοῦν μόνον μεθ' ἑαυτῶν.

¹ἔξ, six, 6. ²παραλαμβάνω, receive, take. ³ Τάκωβος, James, Jacob. ⁴ἀναφέρω, bring up, offer. ⁵ὑψηλός, high, lofty. ⁶μεταμορφόω, change the form, transform. ⁷ἔμπροσθεν, in front of, before (gen). ⁸στίλβω, shine, be radiant. ⁹λευκός, white, bright. ¹⁰λίαν, greatly, very. ¹¹χιών, όνος, ἡ, snow. ¹²οἴος, such as, of what kind. ¹³γναφεύς, έως, ὁ, one who cleans woolen cloth. ¹⁴λευκαίνω, make white, whiten. ¹⁵ Ἡλίας, ου, ὁ, Elijah. ¹⁶συλλαλέω, talk with, discuss. ¹⁷σκηνή, ῆς, ἡ, tent, tabernacle. ¹⁸ἔκφοβος, terrified, greatly terrified. ¹⁹νεφέλη, ης, ἡ, cloud. ²⁰ἐπισκιάζω, overshadow, envelop. ²¹ ἔξάπινα, suddenly, unexpectedly. ²² περιβλέπομαι, look around, look around on. ²³οὐκέτι, no longer, no more.

Byzantine NT Κατὰ Μᾶρκον 9:9

Καταβαινόντων δὲ αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὄρους, διεστείλατο¹ αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ 9 διηγήσωνται² ἄ εἶδον, εἰ μὴ ὅταν ὁ υἰὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἀναστῆ. Καὶ 10 τὸν λόγον ἐκράτησαν³ πρὸς ἑαυτούς, συζητοῦντες⁴ τί ἐστιν τὸ ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι. Καὶ ἐπηρώτων αὐτόν, λέγοντες ὅτι Λέγουσιν οἱ γραμματεῖς ὅτι 11 Ἡλίαν⁵ δεῖ ἐλθεῖν πρῶτον; Ὁ δὲ ἀποκριθείς, εἶπεν αὐτοῖς, Ἡλίας⁵ μὲν ἐλθὼν 12 πρῶτον, ἀποκαθιστᾳς πάντα: καὶ πῶς γέγραπται ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἵνα πολλὰ πάθη⁻ καὶ ἐξουδενωθῆ. Ἦλλὰ λέγω ὑμῖν ὅτι καὶ Ἡλίας⁵ ἐλήλυθεν, 13 καὶ ἐποίησαν αὐτῷ ὅσα ἡθέλησαν, καθὼς γέγραπται ἐπ² αὐτόν.

Καὶ ἐλθών πρὸς τοὺς μαθητάς, εἶδεν ὄχλον πολὺν περὶ αὐτούς, καὶ γραμματεῖς 14 συζητοῦντας αὐτοῖς. Καὶ εὐθέως πᾶς ὁ ὄχλος ἰδών αὐτὸν ἐξεθαμβήθη, καὶ 15 προστρέχοντες ήσπάζοντο αὐτόν. Καὶ ἐπηρώτησεν τοὺς γραμματεῖς, Τί 16 συζητεῖτε πρὸς αὐτούς; Καὶ ἀποκριθεὶς εἷς ἐκ τοῦ ὄχλου εἶπεν, Διδάσκαλε, 17

¹ διαστέλλομαι, set apart, fig. to distinguish. ² διηγέομαι, relate fully, relate in full. ³ κρατέω, grasp, lay hold of. ⁴ συζητέω, discuss, dispute. ⁵ Ἡλίας, ου, ὁ, Elijah. ⁶ ἀποκαθίστημι, restore, give back. ⁷ πάσχω, suffer, am acted upon. ⁸ ἐξουδενόω, ignore, despise. ⁹ ἐκθαμβέομαι, amaze, be amazed. ¹⁰ προστρέχω, run up to, run to.

Κατὰ Μᾶρκον 9:18

ήνεγκα τὸν υἱόν μου πρός σε, ἔγοντα πνεῦμα ἄλαλον.¹ Καὶ ὅπου ἄν αὐτὸν 18 καταλάβη, έἡσσει αὐτόν: καὶ ἀφρίζει, καὶ τρίζει τοὺς ὀδόντας αὐτοῦ, καὶ ξηραίνεται: ^{7} καὶ εἶπον τοῖς μαθηταῖς σου ἵνα αὐτὸ ἐκβάλωσιν, καὶ οὐκ ἴσχυσαν. ^{8} O δὲ ἀποκριθεὶς αὐτῷ λέγει, O γενεὰO ἄπιστος,O ἔως πότεO πρὸς ὑμᾶς O 19 ἔσομαι; Εως πότε¹² ἀνέξομαι¹³ ὑμῶν; Φέρετε αὐτὸν πρός με. Καὶ ἤνεγκαν 20αὐτὸν πρὸς αὐτόν: καὶ ἰδὼν αὐτόν, εὐθέως τὸ πνεῦμα ἐσπάραξεν αὐτόν: καὶ πεσών ἐπὶ τῆς γῆς, ἐκυλίετο¹⁵ ἀφρίζων.⁴ Καὶ ἐπηρώτησεν τὸν πατέρα αὐτοῦ, 21 Π όσος ^{16} χρόνος ἐστίν, ως τοῦτο γέγονεν αὐτ $\tilde{\omega}$; $\mathfrak O$ δὲ εἶπεν, Π αιδιόθεν. ^{17} Καὶ 22 πολλάκις ε αὐτὸν καὶ εἰς τὸ πῦρ ἔβαλεν καὶ εἰς ὕδατα, ἵνα ἀπολέση αὐτόν: ἀλλ' εἴ τι δύνασαι, βοήθησον ^{19} ἡμῖν, σπλαγχνισθεὶς ^{20} ἐφ' ἡμᾶς. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν ^{23} αὐτῷ, Τὸ εἰ δύνασαι πιστεῦσαι, πάντα δυνατὰ τῷ πιστεύοντι. Καὶ εὐθέως 24 κράξας ὁ πατὴρ τοῦ παιδίου, μετὰ δακρύων 22 ἔλεγεν, Πιστεύω, κύριε, βοήθει 15 μου τῆ ἀπιστία. ^{23} Ἰδών δὲ ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἐπισυντρέχει ^{24} ὄχλος, ἐπετίμησεν ^{25} τῷ ^{25}

¹ ἄλαλος, speechless, mute. ² καταλαμβάνω, overtake, apprehend. ³ ῥήγνυμι, break apart, throw down. ⁴ ἀφρίζω, foam at the mouth. ⁵ τρίζω, gnash, grind. ⁶ ὁδούς, ὁ, tooth. ⁻ ξηραίνω, dry up, parch. ⁶ ἰσχύω, be strong, able. ⁶ ὡ, Oh! omega. ¹⁰ γενεά, ᾶς, ἡ, generation. ¹¹ ἄπιστος, unbelieving, faithless. ¹² πότε, when? at what time? ¹³ ἀνέχομαι, endure, bear with. ¹⁴ σπαράσσω, convulse, shake to and fro. ¹⁵ κυλίω, roll. ¹⁶ πόσος, how many? how great? ¹⁻ παιδιόθεν, from childhood. ¹ఠ πολλάκις, often, many times. ¹⁰ βοηθέω, come to the aid of. ²⁰ σπλαγχνίζομαι, have compassion, have pity on. ²¹ δυνατός, powerful, possible. ²² δάκρυον, ου, τό, teardrop, a tear. ²³ ἀπιστία, ας, ἡ, unbelief, unfaithfulness. ²⁴ ἐπισυντρέχω, run together again, run together to. ²⁵ ἐπισιμάω, rebuke, warn.

Byzantine NT Κατὰ Μᾶρκον 9:26

πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ, λέγων αὐτῷ, Τὸ πνεῦμα τὸ ἄλαλον καὶ κωφόν, ἐγώ σοι ἐπιτάσσω, ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ, καὶ μηκέτι εἰσέλθῃς εἰς αὐτόν. Καὶ κράξαν, 26 καὶ πολλὰ σπαράξαν αὐτόν, ἐξῆλθεν: καὶ ἐγένετο ὡσεὶ νεκρός, ὥστε πολλοὺς λέγειν ὅτι ἀπέθανεν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς κρατήσας αὐτὸν τῆς χειρός, ἤγειρεν αὐτόν: 27 καὶ ἀνέστη. Καὶ εἰσελθόντα αὐτὸν εἰς οἶκον, οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπηρώτων αὐτὸν 28 κατ ἰδίαν ὅτι Ἡμεῖς οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό; Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Τοῦτο 29 τὸ γένος ἐν οὐδενὶ δύναται ἐξελθεῖν, εἰ μὴ ἐν προσευχῆ καὶ νηστείᾳ. 11

Καὶ ἐκεῖθεν¹² ἐξελθόντες παρεπορεύοντο¹³ διὰ τῆς Γαλιλαίας: καὶ οὐκ ἤθελεν ἵνα 30 τις γνῷ. Ἐδίδασκεν γὰρ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ὅτι Ὁ υἱὸς τοῦ 31 ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς χεῖρας ἀνθρώπων, καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν: καὶ ἀποκτανθείς, τῆ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστήσεται. Οἱ δὲ ἠγνόουν¹⁴ τὸ ῥῆμα, καὶ 32 ἐφοβοῦντο αὐτὸν ἐπερωτῆσαι.

¹ ἀκάθαρτος, unclean, impure. ² ἄλαλος, speechless, mute. ³ κωφός, deaf, dumb. ⁴ ἐπιτάσσω, command, give order. ⁵ μηκέτι, no longer. ⁶ σπαράσσω, convulse, shake to and fro. ⁷ ώσεί, like, about. ⁸ κρατέω, grasp, lay hold of. ⁹ γένος, ους, τό, race, kind. ¹⁰ προσευχή, ῆς, ἡ, prayer, place for prayer. ¹¹ νηστεία, ας, ἡ, fasting, fast. ¹² ἐκεῖθεν, from there, from that place. ¹³ παραπορεύομαι, go beside, go past. ¹⁴ ἀγνοέω, not know, be unaware.

Κατὰ Μᾶρκον 9:33

Καὶ ἦλθεν εἰς Καπερναούμ: καὶ ἐν τῆ οἰκία γενόμενος ἐπηρώτα αὐτούς, Τί ἐν τῆ 33 όδῷ πρὸς ἑαυτοὺς διελογίζεσθε; Οἱ δὲ ἐσιώπων: πρὸς ἀλλήλους γὰρ 34 διελέχθησαν ἐν τῆ ὁδῷ, τίς μείζων. Καὶ καθίσας ἑφώνησεν τοὺς δώδεκα, καὶ 35 λέγει αὐτοῖς, Εἴ τις θέλει πρῶτος εἶναι, ἔσται πάντων ἔσχατος, καὶ πάντων διάκονος. Καὶ λαβών παιδίον, ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν: καὶ 36 ἐναγκαλισάμενος αὐτό, εἶπεν αὐτοῖς: Ὁς ἐὰν εν τῶν τοιούτων παιδίων δέξηται 37 ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται: καὶ δς ἐὰν ἐμὲ δέξηται, οὐκ ἐμὲ δέχεται, ἀλλὰ τὸν ἀποστείλαντά με.

Άπεκρίθη δὲ αὐτῷ Ἰωάννης, λέγων, Διδάσκαλε, εἴδομέν τινα τῷ ὀνόματί σου 38 ἐκβάλλοντα δαιμόνια, ὃς οὐκ ἀκολουθεῖ ἡμῖν: καὶ ἐκωλύσαμεν αὐτόν, ὅτι οὐκ ἀκολουθεῖ ἡμῖν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν, Μὴ κωλύετε αὐτόν: οὐδεὶς γάρ ἐστιν ὃς 39 ποιήσει δύναμιν ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, καὶ δυνήσεται ταχύ κακολογῆσαί με. 40

¹ Καπερναούμ, ή, Capernaum. ² διαλογίζομαι, debate, reason. ³ σιωπάω, be silent, keep silence. ⁴ διαλέγομαι, dispute, reason. ⁵ καθίζω, seat, sit. ⁶ φωνέω, call, crow. ⁷ διάκονος, ου, ό, minister, deacon. ⁸ ἐναγκαλίζομαι, take in one's arms, hug. ⁹ κωλύω, forbid, hinder. ¹⁰ ταχύ, quickly, speedily. ¹¹ κακολογέω, speak evil of, revile.

Byzantine NT

 ${}^{\circ}$ Ος γὰρ οὐκ ἔστιν καθ ${}^{\circ}$ ὑμῶν ὑπὲρ ὑμῶν ἐστιν. ${}^{\circ}$ Ος γὰρ ἂν ποτίση ${}^{^{1}}$ ὑμᾶς ^{41} ποτήριον ΰδατος ἐν ὀνόματί μου, ὅτι χριστοῦ ἐστέ, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀπολέση τὸν μισθὸν ^{3} αὐτοῦ. Καὶ δς ἐὰν σκανδαλίση ^{4} ἕνα τῶν μικρῶν ^{5} τῶν 42 πιστευόντων εἰς ἐμέ, καλόν ἐστιν αὐτῷ μᾶλλον εἰ περίκειται λίθος μυλικὸς περὶ τὸν τράχηλον ^{s} αὐτοῦ, καὶ βέβληται εἰς τὴν θάλασσαν. Καὶ ἐὰν 43σκανδαλίζη σε ή χείρ σου, ἀπόκοψον αὐτήν: καλόν σοι ἐστὶν κυλλὸν εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν, ἢ τὰς δύο χεῖρας ἔχοντα ἀπελθεῖν εἰς τὴν γέενναν, 11 εἰς τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον, ^{12} ὅπου ὁ σκώλη ξ^{13} αὐτῶν οὐ τελευτᾶ, ^{14} καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται. ^{15} 44 Καὶ ἐὰν ὁ πούς σου σκανδαλίζη ^{4} σε, ἀπόκοψον ^{2} αὐτόν: καλόν ἐστίν σοι εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν χωλόν, 16 ἢ τοὺς δύο πόδας ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν, ^{11} εἰς τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον, ^{12} ὅπου ὁ σκώλη ξ^{13} αὐτῶν οὐ τελευτᾳ, ^{14} καὶ τὸ ^{46} πῦρ οὐ σβέννυται. Kαὶ ἐὰν ὁ ὀφθαλμός σου σκανδαλίζη σε, ἔκβαλε αὐτόν: 47

¹ποτίζω, give drink to, cause to drink. ²ποτήριον, ου, τό, cup, drinking cup. ³μισθός, οῦ, ὁ, wages, reward. ⁴σκανδαλίζω, cause to stumble. ⁵μικρός, small, little. ⁶περίκειμαι, be around, surround. ⁷μιλικός, belonging to a mill. ⁸τράχηλος, ου, ὁ, neck. ⁹ἀποκόπτω, cut off, smite. ¹⁰κυλλός, crippled, lame. ¹¹γέεννα, ης, ἡ, gehenna, Gehenna. ¹²ἄσβεστος, unquenchable, inextinguishable. ¹³σκώληξ, ηκος, ὁ, worm, gnawing worm. ¹⁴τελευτάω, die, end. ¹⁵σβέννυμι, quench, extinguish. ¹⁶χωλός, lame, deprived of a foot.

Κατὰ Μᾶρκον 9:48

καλόν σοι ἐστὶν μονόφθαλμον¹ εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, ἢ δύο ὀφθαλμοὺς ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν² τοῦ πυρός, ὅπου ὁ σκώληξ³ 48 αὐτῶν οὐ τελευτᾳ,⁴ καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται.⁵ Πᾶς γὰρ πυρὶ ἁλισθήσεται,⁴ καὶ 49 πᾶσα θυσία⁻ ἁλὶ⁵ ἁλισθήσεται.⁴ Καλὸν τὸ ἄλας:² ἐὰν δὲ τὸ ἄλας² ἄναλον¹⁰ 50 γένηται, ἐν τίνι αὐτὸ ἀρτύσετε;¹¹ Ἔχετε ἐν ἑαυτοῖς ἄλας,² καὶ εἰρηνεύετε¹² ἐν ἀλλήλοις.

Κάκεῖθεν¹³ ἀναστὰς ἔρχεται εἰς τὰ ὅρια¹⁴ τῆς Ἰουδαίας¹⁵ διὰ τοῦ πέραν¹⁶ τοῦ **10** Ἰορδάνου:¹⁷ καὶ συμπορεύονται¹⁸ πάλιν ὄχλοι πρὸς αὐτόν: καί, ὡς εἰώθει,¹⁹ πάλιν ἐδίδασκεν αὐτούς. Καὶ προσελθόντες Φαρισαῖοι ἐπηρώτησαν αὐτόν, Εἰ 2 ἔξεστιν²⁰ ἀνδρὶ γυναῖκα ἀπολῦσαι, πειράζοντες²¹ αὐτόν. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν 3 αὐτοῖς, Τί ὑμῖν ἐνετείλατο²² Μωσῆς; Οἱ δὲ εἶπον, Μωσῆς ἐπέτρεψεν²³ βιβλίον²⁴ 4

¹ μονόφθαλμος, one-eyed. ²γέεννα, ης, ἡ, gehenna, Gehenna. ³ σκώληξ, ηκος, ὁ, worm, gnawing worm. ⁴ τελευτάω, die, end. ⁵ σβέννυμι, quench, extinguish. ⁶ άλίζω, salt, sprinkle with salt. ⁷ θυσία, ας, ἡ, sacrifice. ⁸ ἄλς, ὁ, salt. ⁹ ἄλας, ατος, τό, salt. ¹⁰ ἄναλος, without salt, saltless. ¹¹ ἀρτύω, season, make salty. ¹² εἰρηνεύω, bring to peace, be at peace. ¹³ κἀκείθεν, and thence, and from there. ¹⁴ ὅριον, ου, τό, boundary, region. ¹⁵ Ἰουδαία, ας, ἡ, Judea. ¹⁶ πέραν, on the other side of, beyond (gen). ¹⁷ Ἰορδάνης, ου, ὁ, Jordan. ¹⁸ συμπορεύομαι, come together, travel with. ¹⁹ εἴωθα, be accustomed, to maintain a custom. ²⁰ ἔξεστιν, it is lawful, it is permitted. ²¹ πειράζω, test, tempt. ²² ἐντέλλομαι, command, give orders. ²³ ἐπιτρέπω, permit, allow. ²⁴ βιβλίον, ου, τό, book, scroll.

Byzantine NT Κατὰ Μᾶρκον 10:5

ἀποστασίου τράψαι, καὶ ἀπολύσαι. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησούς εἶπεν αὐτοῖς, 5 Πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἔγραψεν ὑμῖν τὴν ἐντολὴν ταύτην: ἀπὸ δὲ 6 ἀρχῆς κτίσεως, ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτοὺς ὁ θεός. Ένεκεν τούτου 7 καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα, καὶ προσκολληθήσεται πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν. 8 ဪ τοῦτε οὐκέτι εἰσὶν δύο, ἀλλὰ μία σάρξ. Ὁ οὖν ὁ θεὸς συνέζευξεν, αὐτοῦ 10 ἐπηρώτησαν αὐτόν. Καὶ λέγει αὐτοῖς, Ὁς ἐὰν ἀπολύση τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ 11 γαμήση αὐτοῦ. Καὶ λέγει αὐτοῖς, Ὁς ἐὰν ἀπολύση τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ 12 καὶ γαμηθῆ αλλην, μοιχᾶται αὐτοῦν: καὶ ἐὰν γυνὴ ἀπολύση τὸν ἄνδρα αὐτῆς 12 καὶ γαμηθῆ αλλω, μοιχᾶται.

¹ ἀποστάσιον, ου, τό, certificate of divorce, repudiation. ² σκληροκαρδία, ας, ή, hardness of heart. ³ κτίσις, εως, ή, creation, creature. ⁴ ἄρσην, male. ⁵ θῆλυς, female, woman. ⁶ ἕνεκεν, for the sake of, on account of. ⁷ καταλείπω, leave, leave behind. ⁸ προσκολλάω, join closely, cleave to. ⁹ οὐκέτι, no longer, no more. ¹⁰ συζεύγνυμι, join together, unite. ¹¹ χωρίζω, separate, depart. ¹² γαμέω, marry. ¹³ μοιχάομαι, commit adultery with, commit adultery.

Κατὰ Μᾶρκον 10:13

Καὶ προσέφερον¹ αὐτῷ παιδία, ἵνα ἄψηται² αὐτῶν: οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπετίμων³ τοῖς 13 προσφέρουσιν.¹ Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ἠγανάκτησεν,⁴ καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ἄφετε τὰ 14 παιδία ἔρχεσθαι πρός με: μὴ κωλύετε⁵ αὐτά: τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὃς ἐὰν μὴ δέξηται τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ 15 ὡς παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν. Καὶ ἐναγκαλισάμενος⁶ αὐτά, τιθεὶς τὰς 16 χεῖρας ἐπ' αὐτά, εὐλόγει αὐτά.

Καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ εἰς ὁδόν, προσδραμὼν εἶς καὶ γονυπετήσας αὐτὸν 17 ἐπηρώτα αὐτόν, Διδάσκαλε ἀγαθέ, τί ποιήσω ἴνα ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω ; Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, Τί με λέγεις ἀγαθόν; Οὐδεὶς ἀγαθός, εἰ μὴ εἶς, ὁ θεός. 18 Τὰς ἐντολὰς οἶδας, Μὴ μοιχεύσῃς, μὴ φονεύσῃς, μὴ κλέψῃς, μὴ 19 ψευδομαρτυρήσῃς, μὴ ἀποστερήσῃς, τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα. 20 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ, Διδάσκαλε, ταῦτα πάντα ἐφυλαξάμην εκ

¹προσφέρω, bring to, offer. ²ἄπτομαι, touch or handle. ³ἐπιτιμάω, rebuke, warn. ⁴ἀγανακτέω, be indignant, am angry. ⁵κωλύω, forbid, hinder. ⁶ἐναγκαλίζομαι, take in one's arms, hug. ⁷εὐλογέω, bless. ⁸ἐκπορεύομαι, go out, come out. ⁹προστρέχω, run up to, run to. ¹⁰γονυπετέω, fall on the knees, kneel down. ¹¹κληρονομέω, inherit, obtain. ¹²μοιχεύω, commit adultery. ¹³φονεύω, kill, murder. ¹⁴κλέπτω, steal. ¹⁵ ψευδομαρτυρέω, bear false witness, testify falsely. ¹⁶ἀποστερέω, defraud, deprive of. ¹⁷τιμάω, honor, value at a price. ¹⁸φυλάσσω, guard, keep.

Byzantine NT Κατὰ Μᾶρκον 10:21

νεότητός μου. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐμβλέψας ἀὐτῷ ἠγάπησεν αὐτόν, καὶ εἶπεν αὐτῷ, 21 Εν σοι ὑστερεῖ: ὅπαγε, ὅσα ἔχεις πώλησον, καὶ δὸς πτωχοῖς, καὶ ἔξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ: καὶ δεῦρο, ἀκολούθει μοι, ἄρας τὸν σταυρόν. Ὁ δὲ 22 στυγνάσας ἐπὶ τῷ λόγῳ ἀπῆλθεν λυπούμενος: ἡν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά.

Καὶ περιβλεψάμενος ¹² ὁ Ἰησοῦς λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, Πῶς δυσκόλως ¹³ οἱ 23 τὰ χρήματα ¹⁴ ἔχοντες εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελεύσονται. Οἱ δὲ μαθηταὶ 24 ἐθαμβοῦντο ¹⁵ ἐπὶ τοῖς λόγοις αὐτοῦ. Ὁ δὲ Ἰησοῦς πάλιν ἀποκριθεὶς λέγει αὐτοῖς, Τέκνα, πῶς δύσκολόν ¹⁶ ἐστιν τοὺς πεποιθότας ἐπὶ χρήμασιν ¹⁴ εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν. Εὐκοπώτερόν ¹⁷ ἐστιν κάμηλον ¹⁸ διὰ τῆς 25 τρυμαλιᾶς ¹⁹ τῆς ῥαφίδος ²⁰ εἰσελθεῖν, ἢ πλούσιον ²¹ εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν. Οἱ δὲ περισσῶς ²² ἐξεπλήσσοντο, ²³ λέγοντες πρὸς ἑαυτούς, Καὶ τίς 26

¹ νεότης, ητος, ἡ, youth, youthfulness. ² ἐμβλέπω, look at, look into. ³ ὑστερέω, lack, need. ⁴ πωλέω, sell. ⁵ πτωχός, poor, poor man (as a noun). ⁶ θησαυρός, οῦ, ὁ, storehouse, treasure. ⁷ δεῦρο, until now, come here! ⁸ σταυρός, οῦ, ὁ, cross. ⁹ στυγνάζω, become gloomy, be shocked or sad. ¹⁰ λυπέω, grieve, pain. ¹¹ κτῆμα, ος, τό, possession, piece of property. ¹² περιβλέπομαι, look around, look around on. ¹³ δυσκόλως, with difficulty, hardly. ¹⁴ χρῆμα, τος, τό, wealth, money. ¹⁵ θαμβέω, amaze. ¹⁶ δύσκολος, hard, difficult. ¹⁷ εὐκοπώτερον, easier. ¹⁸ κάμηλος, ου, ὁ, camel. ¹⁹ τρυμαλιά, ᾶς, ἡ, hole, eye of a needle. ²⁰ ῥαφίς, ίδος, ἡ, needle. ²¹ πλούσιος, rich. ²² περισσῶς, abundantly, exceedingly. ²³ ἐκπλήσσω, am thunderstruck, astounded.

Κατὰ Μᾶρκον 10:27

δύναται σωθῆναι; Ἐμβλέψας¹ δὲ αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς λέγει, Παρὰ ἀνθρώποις 27 ἀδύνατον,² ἀλλ' οὐ παρὰ θεῷ: πάντα γὰρ δυνατά³ ἐστιν παρὰ τῷ θεῷ. Ἦρξατο 28 ὁ Πέτρος λέγειν αὐτῷ, Ἰδού, ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα καὶ ἡκολουθήσαμέν σοι. 29 Ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐδείς ἐστιν δς ἀφῆκεν οἰκίαν, ἢ ἀδελφούς, ἢ ἀδελφάς,⁴ ἢ πατέρα, ἢ μητέρα, ἢ γυναῖκα, ἢ τέκνα, ἢ ἀγρούς,⁵ ἕνεκεν˚ ἐμοῦ καὶ ἔνεκεν˚ τοῦ εὐαγγελίου, ἐὰν μὴ λάβη ἑκατονταπλασίονα⁻ νῦν 30 ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ, οἰκίας καὶ ἀδελφούς καὶ ἀδελφὰς⁴ καὶ μητέρας καὶ τέκνα καὶ ἀγρούς,⁵ μετὰ διωγμῶν,⁵ καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζωὴν αἰώνιον. 31 Πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι ἔσχατοι, καὶ ἔσχατοι πρῶτοι.

¹Ησαν δὲ ἐν τῆ ὁδῷ ἀναβαίνοντες εἰς Ἱεροσόλυμα: καὶ ἦν προάγων αὐτοὺς ὁ 32 Ἰησοῦς, καὶ ἐθαμβοῦντο, αἰ ἀκολουθοῦντες ἐφοβοῦντο. Καὶ παραλαβὼν πάλιν τοὺς δώδεκα, ἤρξατο αὐτοῖς λέγειν τὰ μέλλοντα αὐτῷ συμβαίνειν: ¹² ὅτι 33

¹ ἐμβλέπω, look at, look into. ² ἀδύνατος, impossible, unable. ³ δυνατός, powerful, possible. ⁴ ἀδελφή, ῆς, ἡ, sister. ⁵ ἀγρός, ου, ὁ, field, farm. ⁶ ἕνεκεν, for the sake of, on account of. ⁷ ἑκατονταπλασίων, hundred times, hundredfold. ⁸ διωγμός, οῦ, ὁ, persecution. ⁹ προάγω, lead forth, go before. ¹⁰ θαμβέω, amaze. ¹¹ παραλαμβάνω, receive, take. ¹² συμβαίνω, come together, come to pass.

Byzantine NT Κατὰ Μᾶρκον 10:34

Ἰδού, ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ υίὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ γραμματεῦσιν, καὶ κατακρινοῦσιν αὐτὸν θανάτῳ, καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσιν, καὶ ἐμπαίξουσιν αὐτῷ, καὶ μαστιγώσουσιν αὐτόν, καὶ ἐμπτύσουσιν αὐτῷ, καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτὸν: καὶ τῆ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστήσεται.

¹ κατακρίνω, condemn. ² ἐμπαίζω, mock. ³ μαστιγόω, whip, lash. ⁴ ἐμπτύω, spit upon. ⁵ προσπορεύομαι, approach, come near. ⁶ Ιάκωβος, James, Jacob. ⁷Ζεβεδαΐος, ου, ὁ, Zebedee. ⁸ εὐώνυμος, of good name, euph. for left. ⁹ καθίζω, seat, sit. ¹⁰ ποτήριον, ου, τό, cup, drinking cup. ¹¹ βάπτισμα, τος, τό, baptism, rite or ceremony of baptism.

Κατὰ Μᾶρκον 10:40

ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτισθήσεσθε: τὸ δὲ καθίσαι¹ ἐκ δεξιῶν μου καὶ ἐξ 40 εὐωνύμων² οὐκ ἔστιν ἐμὸν δοῦναι, ἀλλ' οἶς ἡτοίμασται.³ Καὶ ἀκούσαντες οἱ 41 δέκα⁴ ἤρξαντο ἀγανακτεῖν⁵ περὶ Ἰακώβου˚ καὶ Ἰωάννου. Ὁ δὲ Ἰησοῦς 42 προσκαλεσάμενος⁻ αὐτοὺς λέγει αὐτοῖς, Οἴδατε ὅτι οἱ δοκοῦντες ἄρχειν τῶν ἐθνῶν κατακυριεύουσιν⁵ αὐτῶν, καὶ οἱ μεγάλοι αὐτῶν κατεξουσιάζουσιν⁵ αὐτῶν. Οὐχ οὕτως δὲ ἔσται ἐν ὑμῖν: ἀλλ' ὅς ἐὰν θέλῃ γενέσθαι μέγας ἐν ὑμῖν 43 ἔσται ὑμῶν διάκονος:¹ο καὶ ὅς ἐὰν θέλῃ ὑμῶν γενέσθαι πρῶτος, ἔσται πάντων 44 δοῦλος. Καὶ γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθεν διακονηθῆναι,¹¹ ἀλλὰ 45 διακονῆσαι,¹¹ καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον¹² ἀντὶ¹³ πολλῶν.

Καὶ ἔρχονται εἰς Ἰεριχώ: καὶ ἐκπορευομένου¹⁴ αὐτοῦ ἀπὸ Ἰεριχώ, καὶ τῶν 46 μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ ὄχλου ἱκανοῦ, ¹⁵ υἱὸς Τιμαίου¹⁶ Βαρτίμαιος ¹⁷ ὁ τυφλὸς ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδὸν προσαιτῶν. ¹⁸ Καὶ ἀκούσας ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖός ¹⁹ 47

¹ καθίζω, seat, sit. ² εὐώνυμος, of good name, euph. for left. ³ ἑτοιμάζω, prepare, make ready. ⁴ δέκα, ten, 10. ⁵ ἀγανακτέω, be indignant, am angry. ⁶ Ἰάκωβος, James, Jacob. ⁻ προσκαλέω, summon. ⁵ κατακυριεύω, exercise dominion over, lord over. ⁵ κατεξουσιάζω, exercise authority over. ¹¹ διάκονος, ου, ὁ, minister, deacon. ¹¹ διακονέω, serve, minister. ¹² λύτρον, ου, τό, price of release, ransom. ¹³ ἀντί, instead of, in place of. ¹⁴ ἐκπορεύομαι, go out, come out. ¹⁵ ἱκανός, sufficient, able. ¹⁶ Τιμαῖος, ου, ὁ, Timaeus. ¹ˀ Βαρτιμαῖος, ου, ὁ, Bartimaeus. ¹⁵ προσαιτέω, beg. ¹⁰ Ναζωραῖος, ου, ὁ, Nazarene, inhabitant of Nazareth.

Byzantine NT Κατὰ Μᾶρκον 10:48

ἐστιν, ἤρξατο κράζειν καὶ λέγειν, Ὁ υίὸς Δαυίδ, Ἰησοῦ, ἐλέησόν¹ με. Καὶ 48 ἐπετίμων² αὐτῷ πολλοί, ἵνα σιωπήσῃ:³ ὁ δὲ πολλῷ μᾶλλον ἔκραζεν, Υἱὲ Δαυίδ, ἐλέησόν¹ με. Καὶ στὰς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτὸν φωνηθῆναι:⁴ καὶ φωνοῦσιν⁴ τὸν 49 τυφλόν, λέγοντες αὐτῷ, Θάρσει:⁵ ἔγειραι, φωνεῖ⁴ σε. Ὁ δὲ ἀποβαλὼν⁴ τὸ 50 ἰμάτιον αὐτοῦ ἀναστὰς ἦλθεν πρὸς τὸν Ἰησοῦν. Καὶ ἀποκριθεὶς λέγει αὐτῷ ὁ 51 Ἰησοῦς, Τί θέλεις ποιήσω σοί; Ὁ δὲ τυφλὸς εἶπεν αὐτῷ, Ῥαββουνί,⁻ ἵνα ἀναβλέψω.⁵ Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, "Υπαγε: ἡ πίστις σου σέσωκέν σε. Καὶ 52 εὐθέως ἀνέβλεψεν,⁵ καὶ ἡκολούθει τῷ Ἰησοῦ ἐν τῇ ὁδῷ.

Καὶ ὅτε ἐγγίζουσιν εἰς Ἱερουσαλήμ, εἰς Βηθσφαγὴ καὶ Βηθανίαν, πρὸς τὸ ὅρος 11τῶν Ἐλαιῶν, ἀποστέλλει δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτοῖς, 2Υπάγετε εἰς τὴν κώμην τὴν κατέναντι ὑμῶν: καὶ εὐθέως εἰσπορευόμενοι εἰς αὐτὴν εὑρήσετε πῶλον δεδεμένον, το ἐφ' δν οὐδεὶς ἀνθρώπων κεκάθικεν:

¹ ἐλεέω, have mercy, pity. ² ἐπιτιμάω, rebuke, warn. ³ σιωπάω, be silent, keep silence. ⁴ φωνέω, call, crow. ⁵ θαρσέω, of good courage, of good cheer. ⁶ ἀποβάλλω, throw away, cast aside. ⁻ ῥαββουνί, Rabboni, my master. 8 ἀναβλέπω, look up, receive sight. ⁴ ἐγγίζω, come near, approach. ¹¹ Βηθανή, ἡ, Bethphage. ¹¹ Βηθανία, ας, ἡ, Bethany. ¹² ἐλαία, ας, ἡ, olive tree. ¹³ κώμη, ης, ἡ, village. ¹⁴ κατέναντι, over against, opposite. ¹⁵ εἰσπορεύομαι, enter, journey into. ¹⁶ πῶλος, ου, ὁ, colt, young ass. ¹¹ δέω, bind, tie. ¹⁵ καθίζω, seat, sit.

Κατὰ Μᾶρκον 11:3

λύσαντες αὐτὸν ἀγάγετε. Καὶ ἐάν τις ὑμῖν εἴπη, Τί ποιεῖτε τοῦτο; εἴπατε ὅτι Ὁ 3κύριος αὐτοῦ χρείαν ^{2} ἔχει: καὶ εὐθέως αὐτὸν ἀποστέλλει ὧδε. Ἀπῆλθον δὲ καὶ ^{4} εύρον πῶλον δεδεμένον πρὸς τὴν θύραν ἔξω ἐπὶ τοῦ ἀμφόδου, καὶ λύουσιν αὐτόν. Καί τινες τῶν ἐκεῖ ἑστηκότων ἔλεγον αὐτοῖς, Τί ποιεῖτε λύοντες τὸν 5 πῶλον; ^{3} Οἱ δὲ εἶπον αὐτοῖς καθὼς ἐνετείλατο ^{7} ὁ Ἰησοῦς: καὶ ἀφῆκαν αὐτούς. ^{6} Καὶ ἤγαγον τὸν πῶλον³ πρὸς τὸν Ἰησοῦν: καὶ ἐπέβαλον⁵ αὐτῷ τὰ ἱμάτια αὐτῷν, καὶ ἐκάθισεν ἐπ' αὐτῷ. Πολλοὶ δὲ τὰ ἱμάτια αὐτῷν ἔστρωσαν ^{10} εἰς τὴν δδόν: 8ἄλλοι δὲ στοιβάδας ^{11} ἔκοπτον ^{12} ἐκ τῶν δένδρων, ^{13} καὶ ἐστρώννυον ^{10} εἰς τὴν ὁδόν. Καὶ οἱ προάγοντες $^{^{14}}$ καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες ἔκραζον, λέγοντες, Ω σαννά: $^{^{15}}$ 9 εὐλογημένος ό ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου. Εὐλογημένη ή ἐρχομένη 10 βασιλεία ἐν ὀνόματι κυρίου τοῦ πατρὸς ἡμῶν Δ αυίδ. Ω σαννὰ $^{^{15}}$ ἐν τοῖς ύψίστοις.17

¹ λύω, untie, loose. ²χρεία, ας, ή, need, necessity. ³πώλος, ου, ό, colt, young ass. ⁴δέω, bind, tie. ⁵θύρα, ας, ή, door, gate. ⁶ἄμφοδον, ου, τό, street, quarter. ⁷ἐντέλλομαι, command, give orders. ⁸ἐπιβάλλω, lay upon, throw upon. ⁹καθίζω, seat, sit. ¹⁰ στρωννύω, spread, furnish. ¹¹ στοιβάς, αδος, ή, bough, branch of a tree. ¹²κόπτω, strike, smite. ¹³ δένδρον, ου, τό, tree. ¹⁴προάγω, lead forth, go before. ¹⁵ ώσαννά, hosanna. ¹⁶εὐλογέω, bless. ¹⁷ ΰψιστος, highest, most high.

Byzantine NT Κατὰ Μᾶρκον 11:11

Καὶ εἰσῆλθεν εἰς Ἱεροσόλυμα ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἰς τὸ ἱερόν: καὶ περιβλεψάμενος ^{1} 11 πάντα, ὀψίας ἤδη οὔσης τῆς ὥρας, ἐξῆλθεν εἰς Βηθανίαν μετὰ τῶν δώδεκα.

Καὶ τῆ ἐπαύριον ἐξελθόντων αὐτῶν ἀπὸ Βηθανίας, ἐπείνασεν. Καὶ ἰδὼν συκῆν 12 μακρόθεν, ἔχουσαν φύλλα, ἡλθεν εἰ ἄρα εὑρήσει τι ἐν αὐτῆ: καὶ ἐλθὼν ἐπ' αὐτήν, οὐδὲν εὑρεν εἰ μὴ φύλλα: οὐ γὰρ ἦν καιρὸς σύκων. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ 14 Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῆ, Μηκέτι ἐκ σοῦ εἰς τὸν αἰῶνα μηδεὶς καρπὸν φάγοι. Καὶ ἤκουον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

Καὶ ἔρχονται εἰς Ἱεροσόλυμα: καὶ εἰσελθών ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερὸν ἤρξατο 15 ἐκβάλλειν τοὺς πωλοῦντας¹² καὶ ἀγοράζοντας¹³ ἐν τῷ ἱερῷ: καὶ τὰς τραπέζας¹⁴ τῶν κολλυβιστῶν,¹⁵ καὶ τὰς καθέδρας¹6 τῶν πωλούντων¹² τὰς περιστερὰς¹7 κατέστρεψεν:¹8 καὶ οὐκ ἤφιεν ἵνα τις διενέγκῃ¹9 σκεῦος²0 διὰ τοῦ ἱεροῦ. Καὶ 16

¹ περιβλέπομαι, look around, look around on. ² ὄψιος, late. ³ Βηθανία, ας, ή, Bethany. ⁴ ἐπαύριον, on the morrow, on the next day. ⁵ πεινάω, hunger, am hungry. ⁶ συκή, ής, ἡ, fig tree. ⁷ μακρόθεν, from afar, afar. ⁸ φύλλον, ου, τό, leaf. ⁹ ἄρα, so? (introduces a question). ¹⁰ σῦκον, ου, τό, fig. ¹¹ μηκέτι, no longer. ¹² πωλέω, sell. ¹³ ἀγοράζω, buy. ¹⁴ τράπεζα, ης, ἡ, table. ¹⁵ κολλυβιστής, οῦ, ὁ, moneychanger, money-changer. ¹⁶ καθέδρα, ας, ἡ, seat, chair. ¹⁷ περιστερά, ᾶς, ἡ, dove. ¹⁸ καταστρέφω, overturn, destroy. ¹⁹ διαφέρω, differ, carry through. ²⁰ σκεῦος, ους, τό, vessel, goods (plural).

Κατὰ Μᾶρκον 11:18

ἐδίδασκεν, λέγων αὐτοῖς, Οὐ γέγραπται ὅτι Ὁ οἶκός μου οἶκος προσευχῆς¹ κληθήσεται πᾶσιν τοῖς ἔθνεσιν; Ὑμεῖς δὲ ἐποιήσατε αὐτὸν σπήλαιον² ληστῶν.³ Καὶ ἤκουσαν οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ ἀρχιερεῖς, καὶ ἐζήτουν πῶς αὐτὸν 18 ἀπολέσωσιν: ἐφοβοῦντο γὰρ αὐτόν, ὅτι πᾶς ὁ ὅχλος ἐξεπλήσσετο⁴ ἐπὶ τῆ διδαχῆ⁵ αὐτοῦ.

Καὶ ὅτε ὀψὲ ^{6} ἐγένετο, ἐξεπορεύετο ^{7} ἔξω τῆς πόλεως.

19

Καὶ πρωΐ παραπορευόμενοι, εἶδον τὴν συκῆν εξηραμμένην ἐκ ῥιζῶν. Καὶ 20 ἀναμνησθεὶς ὁ Πέτρος λέγει αὐτῷ, Ῥαββί, ἴδε, ἡ συκῆ ἡν κατηράσω ἐξήρανται. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς, Ἔχετε πίστιν θεοῦ. Ἁμὴν 22 γὰρ λέγω ὑμῖν ὅτι ὃς ἂν εἴπῃ τῷ ὄρει τούτῳ, Ἅρθητι, καὶ βλήθητι εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ μὴ διακριθῆ ἐν τῆ καρδία αὐτοῦ, ἀλλὰ πιστεύσῃ ὅτι ἃ λέγει

¹ προσευχή, ῆς, ἡ, prayer, place for prayer. ² σπήλαιον, ου, τό, cave, den. ³ ληστής, οῦ, ὁ, robber, brigand. ⁴ ἐκπλήσσω, am thunderstruck, astounded. ⁵ διδαχή, ῆς, ἡ, teaching, instruction. ⁶ ὀψέ, long after, late. ⁷ ἐκπορεύομαι, go out, come out. ⁸ πρωΐ, early in the morning, at dawn. ⁹ παραπορεύομαι, go beside, go past. ¹⁰ συκῆ, ῆς, ἡ, fig tree. ¹¹ ξηραίνω, dry up, parch. ¹² ῥίζα, ης, ἡ, root, that which grows from the root. ¹³ ἀναμιμνήσκω, remind, remember. ¹⁴ καταράομαι, curse. ¹⁵ διακρίνω, discriminate, judge.

Byzantine NT Κατὰ Μᾶρκον 11:24

γίνεται: ἔσται αὐτῷ ὁ ἐὰν εἴπῃ. Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, Πάντα ὅσα ἄν 24 προσευχόμενοι αἰτῆσθε, πιστεύετε ὅτι λαμβάνετε, καὶ ἔσται ὑμῖν. Καὶ ὅταν 25 στήκητε¹ προσευχόμενοι, ἀφίετε εἴ τι ἔχετε κατά τινος: ἵνα καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἀφῇ ὑμῖν τὰ παραπτώματα² ὑμῶν. Εἰ δὲ ὑμεῖς οὐκ ἀφίετε, 26 οὐδὲ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἀφήσει τὰ παραπτώματα² ὑμῶν.

Καὶ ἔρχονται πάλιν εἰς Ἱεροσόλυμα: καὶ ἐν τῷ ἱερῷ περιπατοῦντος αὐτοῦ, 27 ἔρχονται πρὸς αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι, καὶ 28 λέγουσιν αὐτῷ, Ἐν ποίᾳ³ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς; Καὶ τίς σοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἔδωκεν ἵνα ταῦτα ποιῆς; Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, 29 Ἐπερωτήσω ὑμᾶς καὶ ἐγὼ ἕνα λόγον, καὶ ἀποκρίθητέ μοι, καὶ ἐρῷ ὑμῖν ἐν ποίᾳ³ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῷ. Τὸ βάπτισμα⁴ Ἰωάννου ἐξ οὐρανοῦ ἦν, ἢ ἐξ ἀνθρώπων; 30 Ἀποκρίθητέ μοι. Καὶ ἐλογίζοντο⁵ πρὸς ἑαυτούς, λέγοντες, Ἑὰν εἴπωμεν, Ἑξ 31 οὐρανοῦ, ἐρεῖ, Διὰ τί οὖν οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ; Ἀλλ' εἴπωμεν, Ἑξ ἀνθρώπων, 32

 $^{^{1}}$ στήκω, stand, stand fast. ^{2} παράπτωμα, τος, τό, trespass, falling away. ^{3} ποῖος, what sort of? what? of what sort. ^{4} βάπτισμα, τος, τό, baptism, rite or ceremony of baptism. ^{5} λογίζομαι, calculate, consider.

Κατὰ Μᾶρκον 11:33

ἐφοβοῦντο τὸν λαόν: ἄπαντες¹ γὰρ εἶχον τὸν Ἰωάννην, ὅτι ὄντως² προφήτης ἦν.
Καὶ ἀποκριθέντες λέγουσιν τῷ Ἰησοῦ, Οὐκ οἴδαμεν. Καὶ ὁ Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς 33
λέγει αὐτοῖς, Οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ³ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.

Καὶ ἤρξατο αὐτοῖς ἐν παραβολαῖς λέγειν, Άμπελῶνα ἐφύτευσεν ἄνθρωπος, καὶ 12 περιέθηκεν φραγμόν, καὶ ὤρυξεν ὑπολήνιον, καὶ ὠκοδόμησεν πύργον, καὶ ἐξέδοτο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπεδήμησεν. Καὶ ἀπέστειλεν πρὸς τοὺς 2 γεωργοὺς τοῦ καιρῷ δοῦλον, ἵνα παρὰ τῶν γεωργῶν λάβη ἀπὸ τοῦ καρποῦ τοῦ ἀμπελῶνος. Οἱ δὲ λαβόντες αὐτὸν ἔδειραν, καὶ ἀπέστειλαν κενόν. Καὶ 3 πάλιν ἀπέστειλεν πρὸς αὐτοὺς ἄλλον δοῦλον: κἀκεῖνον λιθοβολήσαντες καὶ ἀπέστειλαν ἀπέστειλεν: 5 κἀκεῖνον ἀπέστειλεν: καὶ ἀπέστειλεν: καὶ ἀπέκτειναν: καὶ πολλοὺς ἄλλους, τοὺς μὲν δέροντες, τοὺς δὲ ἀποκτένοντες. Έτι οὖν ἕνα υἱὸν ἔχων ἀγαπητὸν αὐτοῦ, ἀπέστειλεν καὶ αὐτὸν 6

¹ἄπας, each, every. ²ὄντως, really, indeed. ³ποῖος, what sort of? what? of what sort. ⁴ἀμπελών, ῶνος, ὁ, vineyard. ⁵φυτεύω, plant. ⁶περιτίθημι, place around, put around. ⁷φραγμός, οῦ, ὁ, wall, fence. ⁸ὀρύσσω, dig, dig out. ⁹ὑπολήνιον, ου, τό, wine trough, vat. ¹⁰ οἰκοδομέω, build up, construct. ¹¹πύργος, ου, ὁ, tower, fortified structure. ¹²ἐκδίδωμι, rent, let out for hire. ¹³γεωργός, οῦ, ὁ, farmer, worker of the soil. ¹⁴ἀποδημέω, go abroad, go on a journey. ¹⁵δέρω, beat, flay. ¹⁶κενός, empty, vain. ¹⁷κὰκεῖνος, and he, and she. ¹⁸λιθοβολέω, pelt with stones, stone. ¹⁹κεφαλαιόω, wound in the head. ²⁰ἀτιμόω, dishonor, treat shamefully.

Syzantine NT Κατὰ Μᾶρκον 12:7

πρὸς αὐτοὺς ἔσχατον, λέγων ὅτι Ἐντραπήσονται¹ τὸν υἰόν μου. Ἐκεῖνοι δὲ οἰ 7 γεωργοὶ² εἶπον πρὸς ἑαυτοὺς ὅτι Οὖτός ἐστιν ὁ κληρονόμος: δεῦτε,⁴ ἀποκτείνωμεν αὐτόν, καὶ ἡμῶν ἔσται ἡ κληρονομία. Καὶ λαβόντες αὐτὸν 8 ἀπέκτειναν, καὶ ἐξέβαλον ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος. Τί οὖν ποιήσει ὁ κύριος τοῦ 9 ἀμπελῶνος; Ἐλεύσεται καὶ ἀπολέσει τοὺς γεωργούς,² καὶ δώσει τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοις. Οὐδὲ τὴν γραφὴν ταύτην ἀνέγνωτε, Λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ 10 οἰκοδομοῦντες, οὖτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας: παρὰ κυρίου ἐγένετο αὕτη, 11 καὶ ἔστιν θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν; Καὶ ἐζήτουν αὐτὸν κρατῆσαι, καὶ 12 ἐφοβήθησαν τὸν ὅχλον: ἔγνωσαν γὰρ ὅτι πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν εἶπεν: καὶ ἀφέντες αὐτὸν ἀπῆλθον.

¹ ἐντρέπω, turn about, reverence. ²γεωργός, οῦ, ὁ, farmer, worker of the soil. ³ κληρονόμος, ου, ὁ, heir, inheritor. ⁴ δεῦτε, come!. ⁵ κληρονομία, ας, ἡ, inheritance. ⁶ ἀμπελών, ῶνος, ὁ, vineyard. ⁷ ἀναγινώσκω, read. ⁸ ἀποδοκιμάζω, reject, reject after testing. ⁹ οἰκοδομέω, build up, construct. ¹⁰ γωνία, ας, ἡ, angle, corner. ¹¹ θαυμαστός, wonderful, marvelous. ¹² κρατέω, grasp, lay hold of.

Κατὰ Μᾶρκον 12:13

Καὶ ἀποστέλλουσιν πρὸς αὐτόν τινας τῶν Φαρισαίων καὶ τῶν Ἡρῳδιανῶν, το 13 αὐτὸν ἀγρεύσωσιν λόγῳ. Οἱ δὲ ἐλθόντες λέγουσιν αὐτῷ, Διδάσκαλε, οἴδαμεν 14 ὅτι ἀληθὴς ἔτ, καὶ οὐ μέλει σοι περὶ οὐδενός: οὐ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσωπον ἀνθρώπων, ἀλλ' ἐπ' ἀληθείας τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ διδάσκεις. Ἔξεστιν κῆνσον Καίσαρι δοῦναι, ἢ οὖ; Δῶμεν, ἢ μὴ δῶμεν; Ὁ δὲ εἰδὼς αὐτῶν τὴν ὑπόκρισιν 15 εἶπεν αὐτοῖς, Τί με πειράζετε; Φέρετέ μοι δηνάριον, το το το δὶ δὲ ἤνεγκαν. 16 Καὶ λέγει αὐτοῖς, Τίνος ἡ εἰκὼν αὐτη καὶ ἡ ἐπιγραφή; Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ, Καίσαρος. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Ἀπόδοτε τὰ Καίσαρος 17 Καίσαρι, καὶ τὰ τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ. Καὶ ἐθαύμασαν το ἀντῷ.

Καὶ ἔρχονται Σαδδουκαῖοι τρὸς αὐτόν, οἵτινες λέγουσιν ἀνάστασιν μὴ εἶναι: 18 καὶ ἐπηρώτησαν αὐτόν, λέγοντες, Διδάσκαλε, Μωσῆς ἔγραψεν ἡμῖν ὅτι Ἐάν 19 τινος ἀδελφὸς ἀποθάνῃ, καὶ καταλίπῃ γυναῖκα, καὶ τέκνα μὴ ἀφῆ, ἵνα λάβῃ ὁ

¹Ηρφδιανοί, ῶν, ὁ, Herodians. ²ἀγρεύω, trap, catch. ³ἀληθής, true, unconcealed. ⁴μέλει, it is a care, it concerns. ⁵ἔξεστιν, it is lawful, it is permitted. ⁶κῆνσος, ου, ὁ, government tax, poll tax. ⊓Καῖσαρ, ος, ὁ, Caesar. ⁵ὑπόκρισις, εως, ἡ, hypocrisy. ⁿπειράζω, test, tempt. ¹¹ δηνάριον, ου, ὁ, denarius. ¹¹ εἰκών, όνος, ἡ, image, likeness. ¹² ἐπιγραφή, ῆς, ἡ, inscription, title. ¹³ ἀποδίδωμι, give back, pay. ¹⁴ θαυμάζω, am amazed, marvel at. ¹⁵ Σαδδουκαῖος, ου, ὁ, Sadducee. ¹⁶ ἀνάστασις, εως, ἡ, resurrection, rising again. ¹ˀ καταλείπω, leave, leave behind.

Byzantine NT Κατὰ Μᾶρκον 12:20

άδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ ἐξαναστήση¹ σπέρμα² τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. Έπτὰ ἀδελφοὶ ἦσαν: καὶ ὁ πρῶτος ἔλαβεν γυναῖκα, καὶ ἀποθνήσκων οὐκ 20 άφηκεν σπέρμα: καὶ ὁ δεύτερος ἔλαβεν αὐτήν, καὶ ἀπέθανεν, καὶ οὐδὲ αὐτὸς 21 ἀφῆκεν σπέρμα:² καὶ ὁ τρίτος ώσαύτως. Καὶ ἔλαβον αὐτὴν οἱ ἑπτά, καὶ οὐκ 22 άφῆκαν σπέρμα. Έσχάτη πάντων ἀπέθανεν καὶ ἡ γυνή. Έν τῆ ἀναστάσει, 23 όταν ἀναστώσιν, τίνος αὐτών ἔσται γυνή; Οἱ γὰρ ἑπτὰ ἔσχον αὐτὴν γυναῖκα. 24 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Οὐ διὰ τοῦτο πλανᾶσθε, μὴ εἰδότες τὰς γραφάς, μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ θεοῦ; "Όταν γὰρ ἐκ νεκρῶν ἀναστῶσιν, οὔτε 25 γαμοῦσιν, οὐτε γαμίσκονται, άλλ' εἰσὶν ώς ἄγγελοι οἱ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Περὶ 26 δὲ τῶν νεκρῶν, ὅτι ἐγείρονται, οὐκ ἀνέγνωτε᾽ ἐν τῇ βίβλω10 Mωσέως, ἐπὶ τοῦ βάτου, ως εἶπεν αὐτῷ ὁ θεός, λέγων, Ἐγὼ ὁ θεὸς Ἀβραάμ, καὶ ὁ θεὸς Ἰσαάκ, καὶ ὁ θεὸς Ἰακώβ; Οὐκ ἔστιν ὁ θεὸς νεκρῶν, ἀλλὰ θεὸς ζώντων: ὑμεῖς οὖν πολὺ 27 πλανᾶσθε.

¹ ἐξανίστημι, raise up, rise up. ² σπέρμα, τος, τό, seed, offspring. ³ δεύτερος, second. ⁴ ώσαύτως, likewise. ⁵ ἀνάστασις, εως, ἡ, resurrection, rising again. ⁶ πλανάω, deceive, lead astray. ⁷ γαμέω, marry. ⁸ γαμίσκω, give in marriage. ⁹ ἀναγινώσκω, read. ¹⁰ βίβλος, ου, ἡ, book, scroll. ¹¹ βάτος, ου, ὁ, bath (a liquid measure).

Κατὰ Μᾶρκον 12:28

Καὶ προσελθών εἶς τῶν γραμματέων, ἀκούσας αὐτῶν συζητούντων, εἰδὼς ὅτι 28 καλῶς ^{2} αὐτοῖς ἀπεκρίθη, ἐπηρώτησεν αὐτόν, Ποία ἐστὶν πρώτη πάντων έντολή; Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίθη αὐτῷ ὅτι Πρώτη πάντων τῶν ἐντολῶν, Ἄκουε, 29 Ίσραήλ: κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν, κύριος εἶς ἐστίν: καὶ ἀγαπήσεις κύριον τὸν θεόν 30 σου έξ όλης τῆς καρδίας σου, καὶ έξ όλης τῆς ψυχῆς σου, καὶ έξ όλης τῆς διανοίας ^{4} σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος ^{5} σου. Αὕτη πρώτη ἐντολή. Καὶ δευτέρα ^{6} 31 όμοί α^{7} αὕτη, Άγαπήσεις τὸν πλησίον ^{8} σου ως σεαυτόν. Μείζων τούτων ἄλλη έντολη οὐκ ἔστιν. Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ γραμματεύς, Καλῶς, διδάσκαλε, ἐπ' 32 άληθείας εἶπας ὅτι εἷς ἐστιν, καὶ οὐκ ἔστιν ἄλλος πλὴν ^{10} αὐτοῦ: καὶ τὸ ἀγαπῷν 33 αὐτὸν ἐξ ὅλης τῆς καρδίας, καὶ ἐξ ὅλης τῆς συνέσεως, ταὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος, καὶ τὸ ἀγαπᾳν τὸν πλησίον ὡς ἑαυτόν, πλεῖόν ἐστιν πάντων τῶν ὁλοκαυτωμάτων ^{12} καὶ θυσιῶν ^{13} Καὶ ὁ Ἰησοῦς ἰδὼν αὐτὸν ὅτι ^{34} νουνεχῶς τὰ ἀπεκρίθη, εἶπεν αὐτῷ, Οὐ μακρὰν εἶ ἀπὸ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ.

¹συζητέω, discuss, dispute. ²καλῶς, rightly, well. ³ποῖος, what sort of? what? of what sort. ⁴διάνοια, ας, ή, mind, understanding. ⁵ἰσχύς, ύος, ή, strength, power. ⁶δεύτερος, second. ⁷ὅμοιος, like, similar. ⁸πλησίον, near, neighbor (as a noun). ⁹σεαυτοῦ, yourself, of you. ¹⁰πλήν, however, but. ¹¹σύνεσις, εως, ή, understanding, insight. ¹²ὁλοκαύτωμα, τος, τό, whole burnt offering. ¹³θυσία, ας, ή, sacrifice. ¹⁴νουνεχῶς, wisely, thoughtfully. ¹⁵μακράν, far away.

Byzantine NT Κατὰ Μᾶρκον 12:35

Καὶ οὐδεὶς οὐκέτι¹ ἐτόλμα² αὐτὸν ἐπερωτῆσαι.

Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς ἔλεγεν, διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ, Πῶς λέγουσιν οἱ 35 γραμματεῖς ὅτι ὁ χριστὸς υἱός ἐστιν Δαυίδ; Αὐτὸς γὰρ Δαυὶδ εἶπεν ἐν 36 πνεύματι ἀγίῳ, Λέγει ὁ κύριος τῷ κυρίῳ μου, Κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἄν θῶ τοὺς ἐχθρούς³ σου ὑποπόδιον⁴ τῶν ποδῶν σου. Αὐτὸς οὖν Δαυὶδ λέγει αὐτὸν 37 κύριον: καὶ πόθεν⁵ υἱὸς αὐτοῦ ἐστιν; Καὶ ὁ πολὺς ὄχλος ἤκουεν αὐτοῦ ἡδέως.6

Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ, Βλέπετε ἀπὸ τῶν γραμματέων, τῶν 38 θελόντων ἐν στολαῖς περιπατεῖν, καὶ ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς, ταὶ 39 πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ πρωτοκλισίας ἐν τοῖς δείπνοις: ὁ 40 κατεσθίοντες τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν, ὁ καὶ προφάσει μακρὰ προσευχόμενοι: οὖτοι λήψονται περισσότερον κρίμα. Εν

¹οὖκέτι, no longer, no more. ²τολμάω, dare, endure. ³ ἐχθρός, hating, enemy (as a noun). ⁴ὑποπόδιον, ου, τό, footstool. ⁵πόθεν, from where? whence. ⁶ἡδέως, sweetly, gladly. ⁷διδαχή, ῆς, ἡ, teaching, instruction. ⁸ στολή, ῆς, ἡ, equipment, apparel. ⁹ἀσπασμός, οῦ, ὁ, greeting, salutation. ¹⁰ἀγορά, ᾶς, ἡ, marketplace, place of assembly. ¹¹πρωτοκαθεδρία, ας, ἡ, chief seat, seat of honor. ¹²πρωτοκλισία, ας, ἡ, chief place. ¹³ δεῖπνον, ου, τό, supper, dinner. ¹⁴κατεσθίω, eat up, devour. ¹⁵χήρα, ας, ἡ, widow. ¹⁶πρόφασις, εως, ἡ, pretense, pretext. ¹⁷ μακρός, long, far distant. ¹⁸περισσός, excessive, abundant. ¹⁹κρίμα, ος, τό, judgment, verdict.

Κατὰ Μᾶρκον 12:41 Byzantine NT

Καὶ καθίσας¹ ὁ Ἰησοῦς κατέναντι² τοῦ γαζοφυλακίου³ ἐθεώρει πῶς ὁ ὄχλος 41 βάλλει χαλκὸν⁴ εἰς τὸ γαζοφυλάκιον:³ καὶ πολλοὶ πλούσιοι⁵ ἔβαλλον πολλά. 42 Καὶ ἐλθοῦσα μία χήρα πτωχὴ ἔβαλεν λεπτὰ δύο, ὅ ἐστιν κοδράντης.² Καὶ 43 προσκαλεσάμενος¹⁰ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, λέγει αὐτοῖς, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἡ χήρα αὕτη ἡ πτωχὴ πλεῖον πάντων βέβληκεν τῶν βαλλόντων εἰς τὸ γαζοφυλάκιον:³ πάντες γὰρ ἐκ τοῦ περισσεύοντος¹¹ αὐτοῖς ἔβαλον: αὕτη δὲ ἐκ 44 τῆς ὑστερήσεως¹² αὐτῆς πάντα ὅσα εἶχεν ἔβαλεν, ὅλον τὸν βίον¹³ αὐτῆς.

Καὶ ἐκπορευομένου¹⁴ αὐτοῦ ἐκ τοῦ ἱεροῦ, λέγει αὐτῷ εἶς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, **13** Διδάσκαλε, ἴδε, ποταποὶ¹⁵ λίθοι καὶ ποταπαὶ¹⁵ οἰκοδομαί.¹⁶ Καὶ ὁ Ἰησοῦς 2 ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ, Βλέπεις ταύτας τὰς μεγάλας οἰκοδομάς;¹⁶ Οὐ μὴ ἀφεθῆ λίθος ἐπὶ λίθῳ, ὅς οὐ μὴ καταλυθῆ.¹⁷

¹ καθίζω, seat, sit. ² κατέναντι, over against, opposite. ³ γαζοφυλάκιον, ου, τό, treasury. ⁴ χαλκός, οῦ, ὁ, money, copper or bronze. ⁵ πλούσιος, rich. ⁶ χήρα, ας, ἡ, widow. ⁷ πτωχός, poor, poor man (as a noun). ⁸ λεπτόν, τό, small coin, small piece of money. ⁹ κοδράντης, ου, ὁ, quadrans (penny). ¹⁰ προσκαλέω, summon. ¹¹ περισσεύω, abound, be rich. ¹² ὑστέρησις, εως, ἡ, need, want. ¹³ βίος, ου, ὁ, life, manner of life. ¹⁴ ἐκπορεύομαι, go out, come out. ¹⁵ ποταπός, what kind of? what type of? ¹⁶ οἰκοδομή, ῆς, ἡ, building, edification. ¹⁷ καταλύω, destroy, lodge.

Byzantine NT Κατὰ Μᾶρκον 13:3

Καὶ καθημένου αὐτοῦ εἰς τὸ ὅρος τῶν Ἑλαιῶν¹ κατέναντι² τοῦ ἱεροῦ, ἐπηρώτων 3 αὐτὸν κατ' ἰδίαν Πέτρος καὶ Ἰάκωβος³ καὶ Ἰωάννης καὶ Ἀνδρέας,⁴ Εἰπὲ ἡμῖν, 4 πότε⁵ ταῦτα ἔσται; Καὶ τί τὸ σημεῖον ὅταν μέλλῃ πάντα ταῦτα συντελεῖσθαι; 5 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς αὐτοῖς ἤρξατο λέγειν, Βλέπετε μή τις ὑμᾶς πλανήσῃ. 6 Πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, λέγοντες ὅτι Ἐγώ εἰμι: καὶ πολλοὺς πλανήσουσιν. "Όταν δὲ ἀκούσητε πολέμους καὶ ἀκοὰς πολέμων, 7 μὴ θροεῖσθε: δεῖ γὰρ γενέσθαι, ἀλλ' οὕπω¹¹ τὸ τέλος. Έγερθήσεται γὰρ ἔθνος 8 ἐπὶ ἔθνος, καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν: καὶ ἔσονται σεισμοὶ¹³ κατὰ τόπους, καὶ ἔσονται λιμοὶ¹⁴ καὶ ταραχαί: ἀρχαὶ ἀδίνων ταῦτα.

Βλέπετε δὲ ὑμεῖς ἑαυτούς: παραδώσουσιν γὰρ ὑμᾶς εἰς συνέδρια, το καὶ εἰς 9 συναγωγὰς δαρήσεσθε, καὶ ἐπὶ ἡγεμόνων καὶ βασιλέων σταθήσεσθε ἕνεκεν εὐοῦ, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. Καὶ εἰς πάντα τὰ ἔθνη δεῖ πρῶτον κηρυχθῆναι τὸ 10

¹ ἐλαία, ας, ἡ, olive tree. ²κατέναντι, over against, opposite. ³ Ἰάκωβος, James, Jacob. ⁴ Ἀνδρέας, ου, ὁ, Andrew. ⁵ πότε, when? at what time? ⁶ συντελέω, complete, accomplish. ⁷ πλανάω, deceive, lead astray. ⁸ πόλεμος, ου, ὁ, war, battle. ⁹ ἀκοἡ, ῆς, ἡ, hearing, report. ¹⁰ θροέω, disturb, agitate. ¹¹ οὔπω, not yet. ¹² τέλος, ους, τό, end, purpose. ¹³ σεισμός, οῦ, ὁ, earthquake, storm. ¹⁴ λιμός, οῦ, ὁ, hunger, famine. ¹⁵ ταραχή, ἡ, disturbance, tumult. ¹⁶ ἀδίν, ῖνος, ἡ, birth pang, agony. ¹⁷ συνέδριον, ου, τό, council, Sanhedrin. ¹⁸ δέρω, beat, flay. ¹⁹ ἡγεμών, όνος, ὁ, governor, leader. ²⁰ ἔνεκεν, for the sake of, on account of. ²¹ μαρτύριον, ου, τό, testimony, witness.

Κατὰ Μᾶρκον 13:11 Byzantine NT

εὐαγγέλιον. "Όταν δὲ ἀγάγωσιν ὑμᾶς παραδιδόντες, μὴ προμεριμνᾶτε¹ τί 11 λαλήσητε, μηδὲ μελετᾶτε:² ἀλλ' ὅ ἐὰν δοθῆ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῆ ὥρᾳ, τοῦτο λαλεῖτε: οὐ γάρ ἐστε ὑμεῖς οἱ λαλοῦντες, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τὸ ἄγιον. Παραδώσει 12 δὲ ἀδελφὸς ἀδελφὸν εἰς θάνατον, καὶ πατὴρ τέκνον: καὶ ἐπαναστήσονται³ τέκνα ἐπὶ γονεῖς,⁴ καὶ θανατώσουσιν⁵ αὐτούς. Καὶ ἔσεσθε μισούμενοι⁴ ὑπὸ 13 πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου: ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, οῦτος σωθήσεται.

Όταν δὲ ἴδητε τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως, το ἡηθὲν ὑπὸ Δανιὴλ τοῦ 14 προφήτου, ἑστὼς ὅπου οὐ δεῖ – ὁ ἀναγινώσκων το νοείτω – τότε οἱ ἐν τῆ Τουδαία το φευγέτωσαν ἐεἰς τὰ ὄρη: ὁ δὲ ἐπὶ τοῦ δώματος μὴ καταβάτω εἰς τὴν 15 οἰκίαν, μηδὲ εἰσελθέτω ἄραί τι ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ: καὶ ὁ εἰς τὸν ἀγρὸν ὁ ὢν μὴ 16 ἐπιστρεψάτω ἐεὶς τὰ ὀπίσω, αὐτοῦ Οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ 17 ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις. Προσεύχεσθε δὲ ἵνα 18

¹προμεριμνάω, be anxious beforehand. ²μελετάω, take care, take pains with. ³ἐπανίστημι, rise up against. ⁴γονεύς, έως, ό, parent. ⁵θανατόω, put to death, subdue. ⁶μισέω, hate, detest. ⁷ ὑπομένω, tarry, endure. ⁸ τέλος, ους, τό, end, purpose. ⁹βδέλυγμα, τος, τό, detestable thing, abomination. ¹⁰ἐρήμωσις, εως, ή, desolation, devastation. ¹¹ ἀναγινώσκω, read. ¹²νοέω, understand, consider. ¹³ Ἰουδαία, ας, ἡ, Judea. ¹⁴ φεύγω, flee, escape. ¹⁵ δῶμα, τος, τό, house, housetop. ¹⁶ ἀγρός, ου, ὁ, field, farm. ¹⁷ἐπιστρέφω, turn to, return. ¹⁸ ὀπίσω, behind, after (gen). ¹⁹οὐαί, woe! alas! woe! ²⁰γαστήρ, τρος, ἡ, belly, womb. ²¹ θηλάζω, suckle, nurse.

μὴ γένηται ἡ φυγὴ¹ ὑμῶν χειμῶνος.² Ἦσονται γὰρ αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι θλίψις,³ 19 οἴα⁴ οὐ γέγονεν τοιαὑτη ἀπ' ἀρχῆς κτίσεως⁵ ῆς ἔκτισεν° ὁ θεὸς ἔως τοῦ νῦν, καὶ οὐ μὴ γένηται. Καὶ εἰ μὴ κύριος ἐκολόβωσεν⁻ τὰς ἡμέρας, οὐκ ἄν ἐσώθη πᾶσα 20 σάρξ: ἀλλὰ διὰ τοὺς ἐκλεκτούς,⁵ οῦς ἐξελέξατο,² ἐκολόβωσεν⁻ τὰς ἡμέρας. Τότε 21 ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ, Ἰδού, ὧδε ὁ χριστός, ἢ Ἰδού, ἐκεῖ, μὴ πιστεύετε. 22 Ὑεγερθήσονται γὰρ ψευδόχριστοι¹⁰ καὶ ψευδοπροφῆται,¹¹ καὶ δώσουσιν σημεῖα καὶ τέρατα,¹² πρὸς τὸ ἀποπλανᾶν,¹³ εἰ δυνατόν,¹⁴ καὶ τοὺς ἐκλεκτούς.⁵ Ὑμεῖς δὲ 23 βλέπετε: ἰδού, προείρηκα¹⁵ ὑμῖν πάντα.

Άλλ' ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις, μετὰ τὴν θλίψιν³ ἐκείνην, ὁ ἥλιος¹ σκοτισθήσεται, 24 καὶ ἡ σελήνη¹ οὐ δώσει τὸ φέγγος¹ αὐτῆς, καὶ οἱ ἀστέρες² τοῦ οὐρανοῦ 25 ἔσονται ἐκπίπτοντες,² καὶ αἱ δυνάμεις αἱ ἐν τοῖς οὐρανοῖς σαλευθήσονται.² Καὶ 26

¹ φυγή, ῆς, ἡ, flight. ² χειμών, ῶνος, ὁ, winter, storm. ³ θλῖψις, εως, ἡ, tribulation, persecution. ⁴ οἷος, such as, of what kind. ⁵ κτίσις, εως, ἡ, creation, creature. ⁶ κτίζω, create, form. ⁷ κολοβόω, curtail, shorten. ⁸ ἐκλεκτός, chosen, elect. ⁹ ἐκλέγομαι, choose, elect. ¹⁰ ψευδόχριστος, ου, ὁ, false Christ or Messiah, false Christ. ¹¹ ψευδοπροφήτης, ου, ὁ, false prophet. ¹² τέρας, ατος, τό, wonder, portent. ¹³ ἀποπλανάω, mislead, cause to wander astray. ¹⁴ δυνατός, powerful, possible. ¹⁵ προλέγω, say beforehand, forewarn. ¹⁶ ἥλιος, ου, ὁ, sun, sunlight. ¹⁷ σκοτίζω, darken. ¹⁸ σελήνη, ης, ἡ, moon. ¹⁹ φέγγος, ους, τό, light, brightness. ²⁰ ἀστήρ, ος, ὁ, star. ²¹ ἐκπίπτω, fall away, fall out. ²² σαλεύω, shake, excite.

Κατὰ Μᾶρκον 13:27

τότε ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν νεφέλαις¹ μετὰ δυνάμεως πολλῆς καὶ δόξης. Καὶ τότε ἀποστελεῖ τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ, καὶ ἐπισυνάξει² 27 τοὺς ἐκλεκτοὺς³ αὐτοῦ ἐκ τῶν τεσσάρων⁴ ἀνέμων,⁵ ἀπ' ἄκρου˚ γῆς ἕως ἄκρου˚ οὐρανοῦ.

Απὸ δὲ τῆς συκῆς μάθετε τὴν παραβολήν: ὅταν αὐτῆς ἤδη ὁ κλάδος ἀπαλὸς 28 γένηται, καὶ ἐκφύη τὰ φύλλα, 29 γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς 3 τὸ θέρος ἐστίν: οὕτως 29 καὶ ὑμεῖς, ὅταν ταῦτα ἴδητε γινόμενα, γινώσκετε ὅτι ἐγγύς ἐστιν ἐπὶ θύραις. 30 Αμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ παρέλθη ἱ ἡ γενεὰ αὕτη, μέχρι ὁ οὖ πάντα ταῦτα γένηται. Ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσεται, ὁ οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσιν. 31 Περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἢ ὥρας οὐδεὶς οἶδεν, οὐδὲ οἱ ἄγγελοι οἱ ἐν οὐρανῷ, 32 οὐδὲ ὁ υἱός, εἰ μὴ ὁ πατήρ. Βλέπετε, ἀγρυπνεῖτε καὶ προσεύχεσθε: οὐκ οἴδατε 33 γὰρ πότε δο καιρός ἐστιν. Ως ἄνθρωπος ἀπόδημος ἐπὸς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, 34

¹ νεφέλη, ης, ἡ, cloud. ² ἐπισυνάγω, gather, gather together. ³ ἐκλεκτός, chosen, elect. ⁴ τέσσαρες, four, 4. ⁵ ἄνεμος, ου, ὁ, wind. ⁶ ἄκρον, ου, τό, high point, boundary. ⁷ συκή, ῆς, ἡ, fig tree. ⁸ μανθάνω, learn, ascertain. ⁹ κλάδος, ου, ὁ, branch (of a tree), branch. ¹⁰ ἀπαλός, tender. ¹¹ ἐκφύω, put forth, cause to sprout. ¹² φύλλον, ου, τό, leaf. ¹³ ἐγγύς, near. ¹⁴ θέρος, ους, τό, summer. ¹⁵ θύρα, ας, ἡ, door, gate. ¹⁶ παρέρχομαι, pass by, go by. ¹⁷ γενεά, ᾶς, ἡ, generation. ¹⁸ μέχρι, until, as far as (gen). ¹⁹ ἀγρυπνέω, sleepless, watchful. ²⁰ πότε, when? at what time? ²¹ ἀπόδημος, away on a journey, away from home.

καὶ δοὺς τοῖς δούλοις αὐτοῦ τὴν ἐξουσίαν, καὶ ἑκάστῳ τὸ ἔργον αὐτοῦ, καὶ τῷ θυρωρῷ¹ ἐνετείλατο² ἵνα γρηγορῆ.³ Γρηγορεῖτε³ οὖν: οὐκ οἴδατε γὰρ πότε⁴ ὁ 35 κύριος τῆς οἰκίας ἔρχεται, ὀψέ,⁵ ἢ μεσονυκτίου,⁶ ἢ ἀλεκτοροφωνίας,⊓ ἢ πρωΐ:⁵ 36 μὴ ἐλθὼν ἐξαίφνης² εὕρῃ ὑμᾶς καθεύδοντας.¹⁰ Ἡ δὲ ὑμῖν λέγω πᾶσιν λέγω, 37 Γρηγορεῖτε.³

³Ην δὲ τὸ Πάσχα¹¹ καὶ τὰ ἄζυμα¹² μετὰ δύο ἡμέρας: καὶ ἐζήτουν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ **14** οἱ γραμματεῖς πῶς αὐτὸν ἐν δόλω¹³ κρατήσαντες¹⁴ ἀποκτείνωσιν. Ἦλεγον δέ, 2 Μὴ ἐν τῆ ἑορτῆ, ¹⁵ μήποτε ¹⁶ θόρυβος ¹⁷ ἔσται τοῦ λαοῦ.

Καὶ ὄντος αὐτοῦ ἐν Βηθανίᾳ, ^{18} ἐν τῆ οἰκίᾳ Σίμωνος τοῦ λεπροῦ, ^{19} κατακειμένου ^{20} ^{20} αὐτοῦ, ἦλθεν γυνὴ ἔχουσα ἀλάβαστρον ^{21} μύρου ^{22} νάρδου ^{23} πιστικῆς ^{24} πολυτελοῦς: ^{25} καὶ συντρίψασα ^{26} τὸ ἀλάβαστρον, ^{21} κατέχεεν ^{27} αὐτοῦ κατὰ τῆς

¹θυρωρός, οῦ, ὁ, doorkeeper, gatekeeper. ²ἐντέλλομαι, command, give orders. ³γρηγορέω, watch, keep watch. ⁴πότε, when? at what time? ⁵δψέ, long after, late. ⁶μεσονύκτιον, ου, τό, midnight. ⁷ἀλεκτοροφωνία, ας, ἡ, crowing of a rooster, cockcrow. ⁸πρωΐ, early in the morning, at dawn. ⁹ἑξαίφνης, suddenly, unexpectedly. ¹⁰καθεύδω, sleep. ¹¹πάσχα, τό, passover, passover feast. ¹² ἄζυμος, unleavened, paschal feast. ¹³δόλος, ου, ὁ, guile, deceit. ¹⁴κρατέω, grasp, lay hold of. ¹⁵ ἑορτή, ῆς, ἡ, feast, festival. ¹⁶ μήποτε, never, lest perchance. ¹⁷θόρυβος, ου, ὁ, uproar, riot. ¹⁸ Βηθανία, ας, ἡ, Bethany. ¹⁹λεπρός, οῦ, ὁ, scaly, leprous. ²⁰κατάκειμαι, lie down, lie sick. ²¹ ἀλάβαστρον, ου, τό, alabaster jar. ²² μύρον, ου, τό, ointment, perfume. ²³νάρδος, ου, ἡ, spikenard, oil of nard. ²⁴πιστικός, genuine, pure. ²⁵πολυτελής, very costly, precious. ²⁶συντρίβω, break in pieces, crush. ²⁷καταχέω, pour out, down.

Κατὰ Μᾶρκον 14:4

Byzantine NT

κεφαλῆς. Ἦσαν δέ τινες ἀγανακτοῦντες¹ πρὸς ἑαυτούς, καὶ λέγοντες, Εἰς τί ἡ 4 ἀπώλεια² αὕτη τοῦ μύρου³ γέγονεν; Ἡδύνατο γὰρ τοῦτο πραθῆναι⁴ ἐπάνω⁵ 5 τριακοσίων δηναρίων, καὶ δοθῆναι τοῖς πτωχοῖς. Καὶ ἐνεβριμῶντο° αὐτῆ. Ὁ 6 δὲ Ἰησοῦς εἶπεν, Ἄφετε αὐτήν: τί αὐτῆ κόπους παρέχετε; Καλὸν ἔργον εἰργάσατο¹² ἐν ἐμοί. Πάντοτε¹³ γὰρ τοὺς πτωχοὺς ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν, καὶ ὅταν 7 θέλητε δύνασθε αὐτοὺς εὖ¹⁴ ποιῆσαι: ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε¹³ ἔχετε. Ὁ ἔσχεν αὕτη 8 ἐποίησεν: προέλαβεν¹⁵ μυρίσαι¹⁶ μου τὸ σῶμα εἰς τὸν ἐνταφιασμόν.¹⁻ Ἀμὴν 9 λέγω ὑμῖν, ὅπου ἐὰν κηρυχθῆ τὸ εὐαγγέλιον τοῦτο εἰς ὅλον τὸν κόσμον, καὶ δ ἐποίησεν αὕτη λαληθήσεται εἰς μνημόσυνον¹δ αὐτῆς.

Καὶ ὁ Ἰούδας¹⁹ ὁ Ἰσκαριώτης,²⁰ εἶς τῶν δώδεκα, ἀπῆλθεν πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς, ἵνα 10 παραδῷ αὐτὸν αὐτοῖς. Οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐχάρησαν, καὶ ἐπηγγείλαντο²¹ αὐτῷ 11

¹ ἀγανακτέω, be indignant, am angry. ² ἀπώλεια, ας, ή, destruction, ruin. ³ μύρον, ου, τό, ointment, perfume. ⁴ πιπράσκω, sell. ⁵ ἐπάνω, above, over (gen). ⁶ τριακόσιοι, three hundred, 300. ⁶ δηνάριον, ου, ὁ, denarius. ፆ πτωχός, poor, poor man (as a noun). ⁰ ἐμβριμάομαι, be moved with anger, admonish sternly. ¹⁰ κόπος, ου, ὁ, labor, trouble. ¹¹ παρέχω, offer, afford. ¹² ἐργάζομαι, work, word. ¹³ πάντοτε, always, at all times. ¹⁴ εὖ, well, well done. ¹⁵ προλαμβάνω, take beforehand, take before. ¹⁶ μυρίζω, anoint. ¹⁶ ἐνταφιασμός, οῦ, ὁ, preparation for burial, burial. ¹ፆ μνημόσυνον, ου, τό, memory, memorial. ¹⁰ Ἰούδας, α, ὁ, Judas, Judah. ²⁰ Ἰσκαριώτης, ου, ὁ, Iscariot, man of Kerioth. ²¹ ἐπαγγέλλομαι, promise, profess.

ἀργύριον δοῦναι, καὶ ἐζήτει πῶς εὐκαίρως αὐτὸν παραδῷ.

Καὶ τῆ πρώτη ἡμέρα τῶν ἀζύμων, ὅτε τὸ Πάσχα ἑθυον, ὁ λέγουσιν αὐτῷ οἱ 12 μαθηταὶ αὐτοῦ, Ποῦ θέλεις ἀπελθόντες ἑτοιμάσωμεν Γίνα φάγης τὸ Πάσχα; ἱ 13 Καὶ ἀποστέλλει δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτοῖς, Ὑπάγετε εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἀπαντήσει ὑμῖν ἄνθρωπος κεράμιον ΰδατος βαστάζων: ὁ ἀκολουθήσατε αὐτῷ, καὶ ὅπου ἐὰν εἰσέλθη, εἴπατε τῷ οἰκοδεσπότη ὅτι Ὁ 14 διδάσκαλος λέγει, Ποῦ ἐστιν τὸ κατάλυμα, ὁ ὅπου τὸ Πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου φάγω; Καὶ αὐτὸς ὑμῖν δείξει ὁ ἀνώγεον μέγα ἐστρωμένον ἱ 15 ἔτοιμον: ἱ ἐκεῖ ἑτοιμάσατε ἡμῖν. Καὶ ἐξῆλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ ἡλθον εἰς 16 τὴν πόλιν, καὶ εὖρον καθὼς εἶπεν αὐτοῖς, καὶ ἡτοίμασαν τὸ Πάσχα. ἱ

¹ ἀργύριον, ου, τό, silver, shekel. ² εὐκαίρως, in season, conveniently. ³ ἄζυμος, unleavened, paschal feast. ⁴πάσχα, τό, passover feast. ⁵θύω, sacrifice, kill. ⁶ποῦ, where? ⁻ ἑτοιμάζω, prepare, make ready. ⁵ ἀπαντάω, meet, encounter. ⁵ κεράμιον, ου, τό, earthen vessel, jar. ¹¹ βαστάζω, bear, carry. ¹¹ οἰκοδεσπότης, ου, ὁ, householder, head of a household. ¹² κατάλυμα, τος, τό, lodging place, inn. ¹³ δείκνυμι, show, point out. ¹⁴ ἀνώγεον, ου, τό, upper room. ¹⁵ στρωννύω, spread, furnish. ¹⁶ ἔτοιμος, ready, prepared.

Κατὰ Μᾶρκον 14:17

Καὶ ὀψίας¹ γενομένης ἔρχεται μετὰ τῶν δώδεκα. Καὶ ἀνακειμένων² αὐτῶν καὶ 17 ἐσθιόντων, εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἶς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με, ὁ ἐσθίων μετ' ἐμοῦ. Οἱ δὲ ἤρξαντο λυπεῖσθαι,³ καὶ λέγειν αὐτῷ εἶς καθ' εἶς, Μήτι 19 ἐγώ; Καὶ ἄλλος, Μήτι⁴ ἐγώ; Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, Εἷς ἐκ τῶν δώδεκα, 20 ὁ ἐμβαπτόμενος⁵ μετ' ἐμοῦ εἰς τὸ τρυβλίον. Ὁ μὲν υίὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει, 21 καθὼς γέγραπται περὶ αὐτοῦ: οὐαὶ² δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οὖ ὁ υίὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται: καλὸν ἦν αὐτῷ εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος.

Καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν, λαβὼν ὁ Ἰησοῦς ἄρτον, εὐλογήσας ἔκλασεν καὶ ἔδωκεν 22 αὐτοῖς, καὶ εἶπεν, Λάβετε, φάγετε: τοῦτό ἐστιν τὸ σῶμά μου. Καὶ λαβὼν τὸ 23 ποτήριον, εὐχαριστήσας ἔδωκεν αὐτοῖς, καὶ ἔπιον ἐξ αὐτοῦ πάντες. Καὶ εἶπεν 24 αὐτοῖς, Τοῦτό ἐστιν τὸ αἷμά μου, τὸ τῆς καινῆς διαθήκης, τὸ περὶ πολλῶν ἐκχυνόμενον. ⁴ Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐκέτι οὐ μὴ πίω ἐκ τοῦ γενήματος τῆς 25

¹ δψιος, late. ² ἀνάκειμαι, recline, recline (at a meal). ³ λυπέω, grieve, pain. ⁴ μήτι, interrogative particle expecting a negative answer. ⁵ ἐμβάπτω, dip, dip into. ⁶ τρύβλιον, ου, τό, bowl, dish. ⁷ οὐαί, woe! alas! woe! ⁸ εὐλογέω, bless. ⁹ κλάω, break. ¹⁰ ποτήριον, ου, τό, cup, drinking cup. ¹¹ εὐχαριστέω, give thanks, thank. ¹² καινός, new, fresh. ¹³ διαθήκη, ης, ή, covenant, will. ¹⁴ ἐκχέω, pour out, shed. ¹⁵ οὐκέτι, no longer, no more. ¹⁶ γέννημα, τος, τό, offspring, child.

ἀμπέλου, ^{1} ἔως τῆς ἡμέρας ἐκείνης ὅταν αὐτὸ πίνω καινὸν ^{2} ἐν τῆ βασιλεία τοῦ θεοῦ.

Καὶ ὑμνήσαντες³ ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν.*

26

Καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς ὅτι Πάντες σκανδαλισθήσεσθε ἐν ἐμοὶ ἐν τῇ νυκτὶ 27 ταύτῃ: ὅτι γέγραπται, Πατάξω τὸν ποιμένα, καὶ διασκορπισθήσεται τὰ πρόβατα. ᾿Αλλὰ μετὰ τὸ ἐγερθῆναί με, προάξω ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν. Ὁ δὲ 28 Πέτρος ἔφη αὐτῷ, Καὶ εἰ πάντες σκανδαλισθήσονται, ἀλλὶ οὐκ ἐγώ. Καὶ λέγει 30 αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, ᾿Αμὴν λέγω σοι ὅτι σὺ σήμερον ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ, πρὶν ἢ δὶς ἀλέκτορα φωνῆσαι, τρὶς ἀπαρνήσῃ με. Ὁ δὲ ἐκπερισσοῦ ἔλεγεν μᾶλλον, 31 Ὑεν με δέῃ συναποθανεῖν ποι, οὐ μή σε ἀπαρνήσωμαι. Πασαύτως δὲ καὶ πάντες ἔλεγον.

¹ ἄμπελος, ου, ἡ, vine. ² καινός, new, fresh. ³ ὑμνέω, sing to, praise. ⁴ ἐλαία, ας, ἡ, olive tree. ⁵ σκανδαλίζω, cause to stumble. ⁶ πατάσσω, strike, smite. ⁷ ποιμήν, ένος, ὁ, shepherd. ⁸ διασκορπίζω, scatter, separate. ⁹ πρόβατον, ου, τό, sheep. ¹⁰ προάγω, lead forth, go before. ¹¹ σήμερον, today, now. ¹² πρίν, before, formerly. ¹³ δίς, twice. ¹⁴ ἀλέκτωρ, ορος, ὁ, rooster, cock. ¹⁵ φωνέω, call, crow. ¹⁶ τρίς, thrice, three times. ¹⁷ ἀπαρνέομαι, deny, refuse. ¹⁸ συναποθνήσκω, die with, die together with. ¹⁹ ὡσαύτως, likewise.

Κατὰ Μᾶρκον 14:32

Καὶ ἔρχονται εἰς χωρίον ^{1} οῦ τὸ ὄνομα Γ εθσημανῆ, ^{2} καὶ λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ^{32} Καθίσατε δδε, εως προσεύξωμαι. Καὶ παραλαμβάνει τὸν Πέτρον καὶ 33 Ίάκωβον ^{5} καὶ Ἰωάννην μεθ ^{7} έαυτοῦ, καὶ ἤρξατο ἐκθαμβεῖσθαι ^{6} καὶ ἀδημονεῖν ^{7} 34 Καὶ λέγει αὐτοῖς, Π ερίλυπός ^{8} ἐστιν ἡ ψυχή μου ἕως θανάτου: μείνατε ὧδε καὶ γρηγορεῖτε. Καὶ προσελθών μικρόν, έπεσεν ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ προσηύχετο ἵνα, 35εἰ δυνατόν ἐστιν, παρέλθη ἀπ' αὐτοῦ ἡ ὥρα. Καὶ ἔλεγεν, Άββᾶ, ὁ πατήρ, 36 πάντα δυνατά ^{11} σοι. Παρένεγκε ^{13} τὸ ποτήριον ^{14} ἀπ' ἐμοῦ τοῦτο: ἀλλ' οὐ τί ἐγω θέλω, άλλὰ τί σύ. Καὶ ἔργεται καὶ εὑρίσκει αὐτοὺς καθεύδοντας, 5 καὶ λέγει τῷ 37 Πέτρω, Σίμων, καθεύδεις; ¹⁵ Οὐκ ἴσχυσας ¹⁶ μίαν ὥραν γρηγορῆσαι; ⁹ Γρηγορεῖτε 38 καὶ προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν. $^{^{17}}$ Τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον, $^{^{18}}$ ή δὲ σὰρξ ἀσθενής. 19 Καὶ πάλιν ἀπελθών προσηύξατο, τὸν αὐτὸν λόγον εἰπών. 39 Καὶ ὑποστρέψας ^{20} εὖρεν αὐτοὺς πάλιν καθεύδοντας: ^{15} ἦσαν γὰρ οἱ ὀφθαλμοὶ

½ χωρίον, ου, τό, place, field. ² Γεθσημανῆ, ἡ, Gethsemane. ³ καθίζω, seat, sit. ⁴ παραλαμβάνω, receive, take. ⁵ Ἰάκωβος, James, Jacob. ⁶ ἐκθαμβέομαι, amaze, be amazed. ⁷ ἀδημονέω, distressed, troubled. ⁸ περίλυπος, very sad, very sorrowful. ⁹ γρηγορέω, watch, keep watch. ¹⁰ μικρός, small, little. ¹¹ δυνατός, powerful, possible. ¹² παρέρχομαι, pass by, go by. ¹³ παραφέρω, carry away, remove. ¹⁴ ποτήριον, ου, τό, cup, drinking cup. ¹⁵ καθεύδω, sleep.
 ¹⁶ ἰσχύω, be strong, able. ¹⁷ πειρασμός, οῦ, ὁ, temptation, trial. ¹⁸ πρόθυμος, willing, ready. ¹⁹ ἀσθενής, weak, infirm. ²⁰ ὑποστρέφω, return, turn back.

αὐτῶν βεβαρημένοι, καὶ οὐκ ἤδεισαν τί αὐτῷ ἀποκριθῶσιν. Καὶ ἔρχεται τὸ 41 τρίτον, καὶ λέγει αὐτοῖς, Καθεύδετε λοιπὸν καὶ ἀναπαύεσθε. Ἀπέχει: ἦλθεν ἡ ὅρα. Ἰδού, παραδίδοται ὁ υἰὸς τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἁμαρτωλῶν. 42 Ἐγείρεσθε, ἄγωμεν. Ἰδού, ὁ παραδιδούς με ἤγγικεν.

Καὶ εὐθέως, ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, παραγίνεται Ἰούδας, εἶς ὢν τῶν δώδεκα, καὶ 43 μετ' αὐτοῦ ὄχλος πολὺς μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων, παρὰ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν γραμματέων καὶ τῶν πρεσβυτέρων. Δεδώκει δὲ ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν 44 σύσσημον αὐτοῖς, λέγων, 'Ον ἄν φιλήσω, αὐτός ἐστιν: κρατήσατε αὐτόν, καὶ ἀπαγάγετε άσφαλῶς. Καὶ ἐλθών, εὐθέως προσελθών αὐτῷ λέγει αὐτῷ, 45 Ραββί, ἡαββί: καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. Οἱ δὲ ἐπέβαλον ὰπὰ ἀπατὸν τὰς χεῖρας 46 αὐτῶν, καὶ ἐκράτησαν ὰπὰ αὐτόν. Εἶς δέ τις τῶν παρεστηκότων ὅπασάμενος 47 τὴν μάχαιραν ἔπαισεν τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως, καὶ ἀφεῖλεν αὐτοῦ τὸ

¹ βαρέω, burden, weigh down. ² καθεύδω, sleep. ³ ἀναπαύω, refresh, take rest. ⁴ ἀπέχω, received, obtain. ⁵ άμαρτωλός, ου, ὁ, sinner. ⁶ ἐγγίζω, come near, approach. ⁻ παραγίνομαι, come, arrive. ⁵ Ἰούδας, α, ὁ, Judas, Judah. 9 μάχαιρα, ης, ἡ, sword. ¹⁰ ξύλον, ου, τό, wood, tree. ¹¹ σύσσημον, ου, ἡ, signal, sign. ¹² φιλέω, love, kiss. ¹³ κρατέω, grasp, lay hold of. ¹⁴ ἀπάγω, lead away, lead. ¹⁵ ἀσφαλῶς, safely, securely. ¹⁶ καταφιλέω, kiss fervently, kiss affectionately. ¹⁻ ἐπιβάλλω, lay upon, throw upon. ¹⁵ παρίστημι, be present, stand by. ¹⁰ σπάω, draw (as a sword). ²⁰ παίω, strike, hit. ²¹ ἀφαιρέω, take away, smite off.

Κατὰ Μᾶρκον 14:48

ωτίον. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Ώς ἐπὶ λῃστὴν² ἐξήλθετε μετὰ 48 μαχαιρῶν³ καὶ ξύλων⁴ συλλαβεῖν⁵ με; Καθ' ἡμέραν ἤμην πρὸς ὑμᾶς ἐν τῷ ἱερῷ 49 διδάσκων, καὶ οὐκ ἐκρατήσατέ με: ἀλλ' ἵνα πληρωθῶσιν αἱ γραφαί. Καὶ 50 ἀφέντες αὐτὸν πάντες ἔφυγον.

Καὶ εἶς τις νεανίσκος ἡκολούθησεν αὐτῷ, περιβεβλημένος σινδόνα επὶ γυμνοῦ. 51
Καὶ κρατοῦσιν αὐτὸν οἱ νεανίσκοι: ὁ δὲ καταλιπὼν τὴν σινδόνα γυμνὸς 52
ἔφυγεν ἀπ' αὐτῶν.

Καὶ ἀπήγαγον¹³ τὸν Ἰησοῦν πρὸς τὸν ἀρχιερέα: καὶ συνέρχονται¹⁴ αὐτῷ πάντες οἱ 53 ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι καὶ οἱ γραμματεῖς. Καὶ ὁ Πέτρος ἀπὸ μακρόθεν¹⁵ 54 ἠκολούθησεν αὐτῷ ἕως ἔσω¹⁶ εἰς τὴν αὐλὴν¹⁷ τοῦ ἀρχιερέως: καὶ ἦν συγκαθήμενος¹⁸ μετὰ τῶν ὑπηρετῶν,¹⁹ καὶ θερμαινόμενος²⁰ πρὸς τὸ φῶς. Οἱ δὲ 55

¹ ἀτίον, ου, τό, ear. ² ληστής, οῦ, ὁ, robber, brigand. ³ μάχαιρα, ης, ἡ, sword. ⁴ ξύλον, ου, τό, wood, tree. ⁵ συλλαμβάνω, take, conceive. ⁶ κρατέω, grasp, lay hold of. ⁷ φεύγω, flee, escape. ⁸ νεανίσκος, ου, ὁ, youth, young man. ⁹ περιβάλλω, put around, clothe. ¹⁰ σινδών, όνος, ἡ, fine cloth, linen cloth. ¹¹ γυμνός, naked, wearing only under-garments. ¹² καταλείπω, leave, leave behind. ¹³ ἀπάγω, lead away, lead. ¹⁴ συνέρχομαι, come together, come or go with. ¹⁵ μακρόθεν, from afar, afar. ¹⁶ ἔσω, within, inside. ¹⁷ αὐλἡ, ῆς, ἡ, courtyard, enclosed open space. ¹⁸ συγκάθημαι, sit with. ¹⁹ ὑπηρέτης, ου, ὁ, servant, assistant. ²⁰ θερμαίνω, warm.

άρχιερεῖς καὶ ὅλον τὸ συνέδριον ἐζήτουν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ μαρτυρίαν, εἰς τὸ θανατῶσαι³ αὐτόν, καὶ οὐχ εὕρισκον. Πολλοὶ γὰρ ἐψευδομαρτύρουν⁴ κατ' 56 αί μαρτυρίαι² οὐκ ἦσαν. Καί τινες ἀναστάντες 57 έψευδομαρτύρουν κατ' αὐτοῦ, λέγοντες ὅτι Ἡμεῖς ἠκούσαμεν αὐτοῦ λέγοντος 58 ότι Ἐγὼ καταλύσω τὸν ναὸν τοῦτον τὸν χειροποίητον, καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν ἄλλον ἀχειροποίητον οἰκοδομήσω. 10 Καὶ οὐδὲ οὕτως ἴση ήν ή μαρτυρία 59 αὐτῶν. Καὶ ἀναστὰς ὁ ἀρχιερεὺς εἰς μέσον ἐπηρώτησεν τὸν Ἰησοῦν, λέγων, 60 Οὐκ ἀποκρίνη οὐδέν; Τί οὖτοί σου καταμαρτυροῦσιν; Ο δὲ ἐσιώπα, 2 καὶ 61 ούδὲν ἀπεκρίνατο. Πάλιν ὁ ἀρχιερεὺς ἐπηρώτα αὐτόν, καὶ λέγει αὐτῷ, Σὺ εἶ ὁ χριστός, ὁ υίὸς τοῦ εὐλογητοῦ; ¹³ Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν, Ἐγώ εἰμι. Καὶ ὄψεσθε τὸν 62 υίὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐκ δεξιῶν καθήμενον τῆς δυνάμεως, καὶ ἐρχόμενον μετὰ τῶν νεφελῶν $\frac{14}{3}$ τοῦ οὐρανοῦ. $\mathbf{O}$ δὲ ἀρχιερεὺς διαρρήξας $\frac{15}{3}$ τοὺς χιτῶνας $\frac{16}{3}$ αὐτοῦ 63

¹ συνέδριον, ου, τό, council, Sanhedrin. ² μαρτυρία, ας, ή, testimony, witness. ³ θανατόω, put to death, subdue. ⁴ ψευδομαρτυρέω, bear false witness, testify falsely. ⁵ ἴσος, equal, identical. ⁶ καταλύω, destroy, lodge. ⁷ ναός, οῦ, ὁ, temple, shrine. ⁸ χειροποίητος, made by hand, done or made with hands. ⁹ ἀχειροποίητος, not made with hands, not made by hand. ¹⁰ οἰκοδομέω, build up, construct. ¹¹ καταμαρτυρέω, bear witness against, testify against. ¹² σιωπάω, be silent, keep silence. ¹³ εὐλογητός, well spoken of, blessed. ¹⁴ νεφέλη, ης, ή, cloud. ¹⁵ διαρρήσσω, tear asunder. ¹⁶ χιτών, ώνος, ὁ, tunic, garment.

Κατὰ Μᾶρκον 14:64

λέγει, Τί ἔτι χρείαν ἔχομεν μαρτύρων; Ήκούσατε τῆς βλασφημίας. Τί ὑμῖν 64 φαίνεται; Οἱ δὲ πάντες κατέκριναν αὐτὸν εἶναι ἔνοχον θανάτου. Καὶ ἤρξαντό 65 τινες ἐμπτύειν αὐτῷ, καὶ περικαλύπτειν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ κολαφίζειν αὐτόν, καὶ λέγειν αὐτῷ, Προφήτευσον. Καὶ οἱ ὑπηρέται ῥαπίσμασιν αὐτὸν ἔβαλλον.

Καὶ ὄντος τοῦ Πέτρου ἐν τῇ αὐλῇ κάτω, ἐρχεται μία τῶν παιδισκῶν τοῦ 66 ἀρχιερέως, καὶ ἰδοῦσα τὸν Πέτρον θερμαινόμενον, ἐρμβλέψασα ἀντῷ λέγει, 67 Καὶ σὺ μετὰ τοῦ Ναζαρηνοῦ Ἰησοῦ ἦσθα. Ὁ δὲ ἠρνήσατο, ὑλέγων, Οὐκ οἶδα, 68 οὐδὲ ἐπίσταμαι τί σὰ λέγεις. Καὶ ἐξῆλθεν ἔξω εἰς τὸ προαύλιον: καὶ ἀλέκτωρ ἐφώνησεν. Καὶ ἡ παιδίσκη ἱδοῦσα αὐτὸν πάλιν ἤρξατο λέγειν τοῖς 69 παρεστηκόσιν ὅτι Οὖτος ἐξ αὐτῶν ἐστίν. Ὁ δὲ πάλιν ἤρνεῖτο. Καὶ μετὰ 70

¹χρεία, ας, ἡ, need, necessity. ² μάρτυς, υρος, ὁ, witness. ³ βλασφημία, ας, ἡ, blasphemy, reproach. ⁴ φαίνω, shine, appear. ⁵ κατακρίνω, condemn. ⁶ ἔνοχος, involved in, liable. ⁻ ἐμπτύω, spit upon. ⁶ περικαλύπτω, cover, conceal. ⁵ κολαφίζω, strike with the fist, treat roughly. ¹ προφητεύω, prophesy, foretell. ¹¹ ὑπηρέτης, ου, ὁ, servant, assistant. ¹² ῥάπισμα, τος, τό, blow, slap in the face. ¹³ αὐλἡ, ῆς, ἡ, courtyard, enclosed open space. ¹⁴ κάτω, down, below. ¹⁵ παιδίσκη, ης, ἡ, maid, female servant. ¹ ⁶ θερμαίνω, warm. ¹ ⁻ ἐμβλέπω, look into. ¹ ϐ Ναζαρηνός, οῦ, ὁ, Nazarene, of Nazareth. ¹ ² ἀρνέομαι, deny, repudiate. ² ² ἐπίσταμαι, understand, know. ² ¹ προαύλιον, ου, τό, porch, forecourt. ² ² ἀλέκτωρ, ορος, ὁ, rooster, cock. ² φωνέω, call, crow. ² ⁴ παρίστημι, be present, stand by.

μικρὸν πάλιν οἱ παρεστῶτες ἔλεγον τῷ Πέτρῳ, Ἀληθῶς ἐξ αὐτῶν εἶ: καὶ γὰρ Γαλιλαῖος εἶ, καὶ ἡ λαλιά σου ὁμοιάζει. Ὁ δὲ ἤρξατο ἀναθεματίζειν καὶ 71 ὀμνύναι ὅτι Οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον τοῦτον ὃν λέγετε. Καὶ ἐκ δευτέρου 72 ἀλέκτωρ ἐφώνησεν. Καὶ ἀνεμνήσθη ὁ Πέτρος τὸ ῥῆμα ὃ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς ὅτι Πρὶν ἀλέκτορα Φωνῆσαι δίς, ἀπαρνήση με τρίς. Καὶ ἐπιβαλών ἔκλαιεν. Καὶ

Καὶ εὐθέως ἐπὶ τὸ πρωΐ συμβούλιον ποιήσαντες οἱ ἀρχιερεῖς μετὰ τῶν 15 πρεσβυτέρων καὶ γραμματέων, καὶ ὅλον τὸ συνέδριον, δήσαντες τὸν Ἰησοῦν ἀπήνεγκαν καὶ παρέδωκαν τῷ Πιλάτῳ. Καὶ ἐπηρώτησεν αὐτὸν ὁ Πιλάτος, 2 Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ, Σὺ λέγεις. Καὶ 3 κατηγόρουν αὐτοῦ οἱ ἀρχιερεῖς πολλά: ὁ δὲ Πιλάτος πάλιν ἐπηρώτησεν αὐτόν, 4

¹ μικρός, small, little. ² παρίστημι, be present, stand by. ³ ἀληθῶς, truly, really. ⁴ Γαλιλαῖος, Galilean. ⁵ λαλιά, ᾶς, ἡ, speech, way of talking. ⁶ ὁμοιάζω, am like, resemble. ⁷ ἀναθεματίζω, curse, put under an oath or curse. ⁸ ὀμνύω, swear, take an oath. ⁹ δεύτερος, second. ¹⁰ ἀλέκτωρ, ορος, ὁ, rooster, cock. ¹¹ φωνέω, call, crow. ¹² ἀναμιμνήσκω, remind, remember. ¹³ πρίν, before, formerly. ¹⁴ δίς, twice. ¹⁵ ἀπαρνέομαι, deny, refuse. ¹⁶ τρίς, thrice, three times. ¹⁷ ἐπιβάλλω, lay upon, throw upon. ¹⁸ κλαίω, weep, weep for. ¹⁹ πρωΐ, early in the morning, at dawn. ²⁰ συμβούλιον, ου, τό, council. ²¹ συνέδριον, ου, τό, council, Sanhedrin. ²² δέω, bind, tie. ²³ ἀποφέρω, carry off, bear away. ²⁴ κατηγορέω, accuse, charge.

Κατὰ Μᾶρκον 15:5

λέγων, Οὐκ ἀποκρίνη οὐδέν; Ἰδε, πόσα σου καταμαρτυροῦσιν. Ό δὲ Ἰησοῦς 5 οὐκέτι οὐδὲν ἀπεκρίθη, ώστε θαυμάζειν τὸν Πιλάτον.

Κατὰ δὲ ἑορτὴν ἀπέλυεν αὐτοῖς ἕνα δέσμιον, ὅνπερ ἤτοῦντο. Ἡν δὲ ὁ 6 λεγόμενος Βαραββᾶς μετὰ τῶν συστασιαστῶν δεδεμένος, οἴτινες ἐν τῆ στάσει φόνον πεποιήκεισαν. Καὶ ἀναβοήσας ό ὅχλος ἤρξατο αἰτεῖσθαι 8 καθὼς ἀεὶ ἐποίει αὐτοῖς. Ὁ δὲ Πιλάτος ἀπεκρίθη αὐτοῖς, λέγων, Θέλετε 9 ἀπολύσω ὑμῖν τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων; Ἐγίνωσκεν γὰρ ὅτι διὰ φθόνον 10 παραδεδώκεισαν αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς. Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς ἀνέσεισαν ὁτὸν ὅχλον ἵνα 11 μᾶλλον τὸν Βαραββᾶν ἀπολύση αὐτοῖς. Ὁ δὲ Πιλάτος ἀποκριθεὶς πάλιν εἶπεν 12 αὐτοῖς, Τί οὖν θέλετε ποιήσω ὅν λέγετε βασιλέα τῶν Ἰουδαίων; Οἱ δὲ πάλιν 13 ἔκραξαν, Σταύρωσον αὐτόν. Ὁ δὲ Πιλάτος ἔλεγεν αὐτοῖς, Τί γὰρ κακὸν 14 ἐποίησεν; Οἱ δὲ περισσοτέρως εκραξαν, Σταύρωσον Ὁ δὲ Πιλάτος 15

¹πόσος, how many? how great? ²καταμαρτυρέω, bear witness against, testify against. ³οὐκέτι, no longer, no more. ⁴θαυμάζω, am amazed, marvel at. ⁵ἐορτή, ῆς, ἡ, feast, festival. ⁶ δέσμιος, ου, ὁ, prisoner, one bound. ⁷ ὅσπερ, very one who. ⁸Βαραββᾶς, ᾶ, ὁ, Barabbas. ⁹συστασιαστής, ὁ, fellow insurgent. ¹⁰δέω, bind, tie. ¹¹ στάσις, εως, ἡ, standing, rebellion. ¹² φόνος, ου, ὁ, murder, slaughter. ¹³ ἀναβοάω, cry out, shout upwards. ¹⁴ ἀεί, always, ever. ¹⁵ φθόνος, ου, ὁ, envy, grudge. ¹⁶ ἀνασείω, stir up, incite. ¹⁷ σταυρόω, crucify. ¹⁸ περισσῶς, abundantly, exceedingly.

βουλόμενος τῷ ὄχλῷ τὸ ἱκανὸν ποιῆσαι, ἀπέλυσεν αὐτοῖς τὸν Βαραββᾶν: καὶ παρέδωκεν τὸν Ἰησοῦν φραγελλώσας τὰν σταυρωθῆ.

Οἱ δὲ στρατιῶται ἀπήγαγον αὐτὸν ἔσω τῆς αὐλῆς, ὅ ἐστιν πραιτώριον, ἱο καὶ 16 συγκαλοῦσιν ὁλην τὴν σπεῖραν. Καὶ ἐνδύουσιν αὐτὸν πορφύραν, ἱο καὶ 17 περιτιθέασιν αὐτῷ πλέξαντες ὁ ἀκάνθινον το στέφανον, καὶ ἤρξαντο 18 ἀσπάζεσθαι αὐτόν, Χαῖρε, ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων: καὶ ἔτυπτον αὐτοῦ τὴν 19 κεφαλὴν καλάμῳ, δο καὶ ἐνέπτυον αὐτῷ, καὶ τιθέντες τὰ γόνατα προσεκύνουν αὐτῷ. Καὶ ὅτε ἐνέπαιξαν αὐτῷ, ἐξέδυσαν αὐτὸν τὴν πορφύραν, ἱο καὶ ἐνέδυσαν τὰ ἱμάτια τὰ ἴδια, καὶ ἐξάγουσιν αὐτὸν ἵνα σταυρώσωσιν αὐτόν.

¹ βούλομαι, wish, will. ² Ικανός, sufficient, able. ³ Βαραββᾶς, ᾶ, ὁ, Barabbas. ⁴ φραγελλόω, flog, scourge. ⁵ σταυρόω, crucify. ⁶ στρατιώτης, ου, ὁ, soldier. ⁷ ἀπάγω, lead away, lead. ⁸ ἔσω, within, inside. ⁹ αὐλή, ῆς, ἡ, courtyard, enclosed open space. ¹⁰ πραιτώριον, ου, τό, palace (of the governor). ¹¹ συγκαλέω, call together. ¹² σπεῖρα, ης, ἡ, cohort. ¹³ ἐνδύω, put on, clothe. ¹⁴ πορφύρα, ας, ἡ, purple (cloth), purple garment. ¹⁵ περιτίθημι, place around, put around. ¹⁶ πλέκω, plait, weave. ¹⁷ ἀκάνθινος, of thorns, thorny. ¹⁸ στέφανος, ου, ὁ, crown, garland. ¹⁹ τύπτω, smite, beat. ²⁰ κάλαμος, ου, ὁ, reed, reed-pen. ²¹ ἐμπτύω, spit upon. ²² γόνυ, ατος, τό, knee. ²³ ἐμπαίζω, mock. ²⁴ ἐκδύω, take off, put off. ²⁵ ἐξάγω, lead out.

Κατὰ Μᾶρκον 15:21

Καὶ ἀγγαρεύουσιν ^{1} παράγοντά ^{2} τινα Σ ίμωνα Κυρηναῖον, ^{3} ἐργόμενον ἀπ' ἀγροῦ, ^{4} 21 τὸν πατέρα Ἀλεξάνδρου καὶ Ρούφου, ἵνα ἄρη τὸν σταυρὸν αὐτοῦ. Καὶ 22 φέρουσιν αὐτὸν ἐπὶ Γολγοθᾶ τόπον, ὅ ἐστιν μεθερμηνευόμενον Κρανίου ^{10} Τόπος. Καὶ ἐδίδουν αὐτῷ πιεῖν ἐσμυρνισμένον οἶνον: ^{12} ὁ δὲ οὐκ ἔλαβεν. Καὶ ^{23} σταυρώσαντες ^{13} αὐτόν, διαμερίζονται ^{14} τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, βάλλοντες κλῆρον ^{15} ἐπ' αὐτά, τίς τί ἄρῃ. Ἡν δὲ ώρα τρίτη, καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν. Καὶ ἦν ἡ 25 ἐπιγραφη¹⁶ τῆς αἰτίας¹⁷ αὐτοῦ ἐπιγεγραμμένη, ^{18} $\mathfrak O$ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων. Καὶ 27 σὺν αὐτῷ σταυροῦσιν¹³ δύο λῃστάς,¹° ἕνα ἐκ δεξιῶν καὶ ἕνα ἐξ εὐωνύμων²⁰ αὐτοῦ. Καὶ ἐπληρώθη ἡ γραφὴ ἡ λέγουσα, Καὶ μετὰ ἀνόμων²¹ ἐλογίσθη. ²² Καὶ 28 οί παραπορευόμενοι²³ έβλασφήμουν²⁴ αὐτόν, κινοῦντες²⁵ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, καὶ λέγοντες, Οὐά, ^{26} ὁ καταλύων ^{27} τὸν ναὸν ^{28} καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις οἰκοδομῶν, ^{21} σῶσον σεαυτόν,³⁰ καὶ κατάβα ἀπὸ τοῦ σταυροῦ. ⁷ Ὁμοίως³¹ καὶ οἱ ἀρχιερεῖς 30

¹ ἀγγαρεύω, compel, press into service. ² παράγω, pass by, depart. ³ Κυρηναῖος, ου, ὁ, Cyrenian, belonging to Cyrene. ⁴ ἀγρός, ου, ὁ, field, farm. ⁵ Ἀλέξανδρος, ου, ὁ, Alexander. ⁶ Ροῦφος, ου, ὁ, Rufus. ⁷ σταυρός, οῦ, ὁ, cross. ⁸ Γολγοθᾶ, ἡ, Golgotha. ⁹ μεθερμηνεύω, translate, interpret. ¹⁰ κρανίον, ου, τό, skull. ¹¹ σμυρνίζω, mix with myrrh, mingle with myrrh. ¹² οἶνος, ου, ὁ, wine. ¹³ σταυρόω, crucify. ¹⁴ διαμερίζω, divide, distribute. ¹⁵ κλῆρος, ου, ὁ, lot, portion. ¹⁶ ἐπιγραφή, ῆς, ἡ, inscription, title. ¹⁷ αἰτία, ας, ἡ, cause, reason. ¹⁸ ἐπιγράφω, write upon, inscribe. ¹⁹ ληστής, οῦ, ὁ, robber, brigand. ²⁰ εὐώνυμος, of good name, euph. for left. ²¹ ἄνομος, lawless, without law. ²² λογίζομαι, calculate, consider. ²³ παραπορεύομαι, go beside, go past. ²⁴ βλασφημέω, revile, blaspheme. ²⁵ κινέω, move, stir. ²⁶ οὐά, aha! ah! ²⁷ καταλύω, destroy, lodge. ²⁸ ναός, οῦ, ὁ, temple, shrine. ²⁹ οἰκοδομέω, build up, construct. ³⁰ σεαυτοῦ, yourself, of you. ³¹ ὁμοίως, likewise, in like manner.

ἐμπαίζοντες¹ πρὸς ἀλλήλους μετὰ τῶν γραμματέων ἔλεγον, Ἄλλους ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ δύναται σῶσαι. Ὁ χριστὸς ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ καταβάτω νῦν 32 ἀπὸ τοῦ σταυροῦ,² ἵνα ἴδωμεν καὶ πιστεύσωμεν αὐτῷ. Καὶ οἱ συνεσταυρωμένοι αὐτῷ ἀνείδιζον⁴ αὐτόν.

Γενομένης δὲ ὅρας ἔκτης, ὅσκότος εἰγένετο ἐφ' ὅλην τὴν γῆν ἔως ὅρας ἐνάτης. Ἦχος Καὶ τῆ ὅρα τῆ ἐνάτη ἐβόησεν ὁ Ἰησοῦς φωνῆ μεγάλη, λέγων, Ἐλωϊ, Ἦχος λιμὰ ο σαβαχθανί; Ο ἐστιν μεθερμηνευόμενον, ὁ θεός μου, ὁ θεός μου, εἰς τί με ἐγκατέλιπες; Καί τινες τῶν παρεστηκότων ἀκούσαντες ἔλεγον, Ἰδού, 35 Ἡλίαν φωνεῖ. Δραμὼν δὲ εἶς, καὶ γεμίσας ππόγγον ὁξους, περιθείς τε 36 καλάμω, ἐἐπότιζεν αὐτόν, λέγων, Ἄφετε, ἔδωμεν εἰ ἔρχεται Ἡλίας καθελεῖν αὐτόν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀφεὶς φωνὴν μεγάλην ἐξέπνευσεν. Καὶ τὸ καταπέτασμα 37

¹ ἐμπαίζω, mock. ² σταυρός, οῦ, ὁ, cross. ³ συσταυρόω, crucify together with. ⁴ ὀνειδίζω, reproach, revile. ⁵ ἔκτος, sixth. ⁶ σκότος, ους, τό, darkness. ⁷ ἔνατος, ninth. ⁸ βοάω, cry aloud, shout. ⁹ ἐλωΐ, Eloi, my God. ¹⁰ λιμά, why. ¹¹ σαβαχθανί, thou hast forsaken me. ¹² μεθερμηνεύω, translate, interpret. ¹³ ἐγκαταλείπω, leave behind, forsake. ¹⁴ παρίστημι, be present, stand by. ¹⁵ Ἡλίας, ου, ὁ, Elijah. ¹⁶ φωνέω, call, crow. ¹⁷ τρέχω, run, exercise myself. ¹⁸ γεμίζω, fill, load. ¹⁹ σπόγγος, ου, ὁ, sponge. ²⁰ ὄξος, ους, τό, sour wine, vinegar. ²¹ περιτίθημι, place around, put around. ²² κάλαμος, ου, ὁ, reed, reed-pen. ²³ ποτίζω, give drink to, cause to drink. ²⁴ καθαιρέω, take down, pull down. ²⁵ ἐκπνέω, breathe out, expire. ²⁶ καταπέτασμα, τος, τό, curtain or veil, veil.

Κατὰ Μᾶρκον 15:39

τοῦ ναοῦ¹ ἐσχίσθη² εἰς δύο ἀπὸ ἄνωθεν³ ἔως κάτω.⁴ Ἰδὼν δὲ ὁ κεντυρίων⁵ ὁ 39 παρεστηκὼς⁶ ἐξ ἐναντίας αὐτοῦ ὅτι οὕτως κράξας ἐξέπνευσεν, εἶπεν, Άληθῶς⁰ ὁ ἄνθρωπος οὖτος υἱὸς ἦν θεοῦ. Ἡσαν δὲ καὶ γυναῖκες ἀπὸ μακρόθεν¹ 40 θεωροῦσαι, ἐν αἶς ἦν καὶ Μαρία ἡ Μαγδαληνή,¹¹ καὶ Μαρία ἡ τοῦ Ἰακώβου¹² τοῦ μικροῦ¹³ καὶ Ἰωσῆ¹⁴ μήτηρ, καὶ Σαλώμη,¹⁵ αι καί, ὅτε ἦν ἐν τῆ Γαλιλαία, 41 ἠκολούθουν αὐτῷ, καὶ διηκόνουν¹6 αὐτῷ, καὶ ἄλλαι πολλαὶ αἱ συναναβᾶσαι¹7 αὐτῷ εἰς Ἱεροσόλυμα.

Καὶ ἤδη ὀψίας¹⁵ γενομένης, ἐπεὶ¹' ἦν Παρασκευή,²⁰ ὅ ἐστιν προσάββατον,²¹ ἦλθεν 42 Ἰωσὴφ ὁ ἀπὸ Ἀριμαθαίας,²² εὐσχήμων²³ βουλευτής,²⁴ ὅς καὶ αὐτὸς ἦν προσδεχόμενος²⁵ τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ: τολμήσας²⁶ εἰσῆλθεν πρὸς Πιλάτον, καὶ ἤτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. Ὁ δὲ Πιλάτος ἐθαύμασεν²⊓ εἰ ἤδη τέθνηκεν:²⁶ 44

¹ναός, οῦ, ὁ, temple, shrine. ²σχίζω, split, separate. ³ἄνωθεν, from above, again. ⁴κάτω, down, below. ⁵κεντυρίων, ωνος, ὁ, centurion. ⁶παρίστημι, be present, stand by. ⁻ἐναντίος, opposite, hostile. ⁶ἐκπνέω, breathe out, expire. ⁰ἀληθῶς, truly, really. ¹⁰ μακρόθεν, from afar, afar. ¹¹ Μαγδαληνή, ῆς, ἡ, woman of Magdala, Magdalene. ¹² Ἰάκωβος, James, Jacob. ¹³ μικρός, small, little. ¹⁴ Ἰωσῆς, ῆτος, ὁ, Joses. ¹⁵ Σαλώμη, ης, ἡ, Salome. ¹⁶ διακονέω, serve, minister. ¹⁻ συναναβαίνω, come or go up with, go up with. ¹⁶ ὄψιος, late. ¹⁰ ἐπεί, when, since. ²⁰ παρασκευή, ῆς, ἡ, preparation. ²¹ προσάββατον, ου, τό, day before the Sabbath. ²² Άριμαθαία, ας, ἡ, Arimathea. ²³ εὐσχήμων, honorable. ²⁴ βουλευτής, οῦ, ὁ, councilor, member of a city council. ²⁵ προσδέχομαι, receive, wait for. ²⁶ τολμάω, dare, endure. ²⁻ θαυμάζω, am amazed, marvel at. ²⁶ θνήσκω, die, am dying.

καὶ προσκαλεσάμενος ¹ τὸν κεντυρίωνα, ² ἐπηρώτησεν αὐτὸν εἰ πάλαι ἀπέθανεν. Καὶ γνοὺς ἀπὸ τοῦ κεντυρίωνος, ² ἐδωρήσατο ⁴ τὸ σῶμα τῷ Ἰωσήφ. Καὶ 45 ἀγοράσας ⁵ σινδόνα, ⁶ καὶ καθελών ⁷ αὐτόν, ἐνείλησεν ⁸ τῆ σινδόνι, ⁶ καὶ κατέθηκεν αὐτὸν ἐν μνημείῳ, ¹⁰ δ ἦν λελατομημένον ¹¹ ἐκ πέτρας: ¹² καὶ προσεκύλισεν ¹³ λίθον ἐπὶ τὴν θύραν ¹⁴ τοῦ μνημείου. ¹⁰ Ἡ δὲ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ ¹⁵ καὶ Μαρία 47 Ἰωσῆ ¹⁶ ἐθεώρουν ποῦ ¹⁷ τίθεται.

Καὶ διαγενομένου¹⁸ τοῦ σαββάτου, Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ¹⁵ καὶ Μαρία Ἰακώβου¹⁹ καὶ Σαλώμη²⁰ ἠγόρασαν⁵ ἀρώματα,²¹ ἵνα ἐλθοῦσαι ἀλείψωσιν²² αὐτόν. Καὶ λίαν 2 πρωΐ²⁴ τῆς μιᾶς σαββάτων ἔρχονται ἐπὶ τὸ μνημεῖον,¹⁰ ἀνατείλαντος²⁵ τοῦ ἡλίου.²⁶ Καὶ ἔλεγον πρὸς ἑαυτάς, Τίς ἀποκυλίσει²⁷ ἡμῖν τὸν λίθον ἐκ τῆς θύρας 3 τοῦ μνημείου;¹⁰ Καὶ ἀναβλέψασαι²⁸ θεωροῦσιν ὅτι ἀποκεκύλισται²⁷ ὁ λίθος: ἦν 4

¹προσκαλέω, summon. ²κεντυρίων, ωνος, ό, centurion. ³πάλαι, long ago, of old. ⁴δωρέομαι, present, bestow. ⁵ἀγοράζω, buy. ⁶σινδών, όνος, ή, fine cloth, linen cloth. ⁷καθαιρέω, take down, pull down. ⁸ἐνειλέω, wrap in, wrap up. ⁹κατατίθημι, lay (down), place. ¹⁰ μνημεῖον, ου, τό, tomb, monument. ¹¹ λατομέω, hew out of a rock, hew stones. ¹²πέτρα, ας, ή, rock. ¹³προσκυλίω, roll up to, roll to. ¹⁴θύρα, ας, ή, door, gate. ¹⁵ Μαγδαληνή, ῆς, ή, woman of Magdala, Magdalene. ¹⁶ Ἰωσῆς, ῆτος, ό, Joses. ¹⁷πού, somewhere, about. ¹⁸διαγίνομαι, go through, pass. ¹⁹ Ἰάκωβος, James, Jacob. ²⁰Σαλώμη, ης, ή, Salome. ²¹ἄρωμα, τος, τό, spice, perfume. ²²ἀλείφω, anoint. ²³λίαν, greatly, very. ²⁴πρωΐ, early in the morning, at dawn. ²⁵ἀνατέλλω, cause to rise, make to rise. ²⁶ἥλιος, ου, ό, sun, sunlight. ²⁷ἀποκυλίω, roll away. ²⁸ἀναβλέπω, look up, receive sight.

Κατὰ Μᾶρκον 16:5

γὰρ μέγας σφόδρα.¹ Καὶ εἰσελθοῦσαι εἰς τὸ μνημεῖον,² εἶδον νεανίσκον³ 5 καθήμενον ἐν τοῖς δεξιοῖς, περιβεβλημένον⁴ στολὴν⁵ λευκήν: καὶ ἐξεθαμβήθησαν.⁻ Ὁ δὲ λέγει αὐταῖς, Μὴ ἐκθαμβεῖσθε: Ἰησοῦν ζητεῖτε τὸν 6 Ναζαρηνὸν⁵ τὸν ἐσταυρωμένον: ἢγέρθη, οὐκ ἔστιν ὧδε: ἴδε, ὁ τόπος ὅπου ἔθηκαν αὐτόν. Άλλ' ὑπάγετε, εἴπατε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ καὶ τῷ Πέτρῳ ὅτι 7 Προάγει¹⁰ ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν: ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε, καθὼς εἶπεν ὑμῖν. Καὶ 8 ἐξελθοῦσαι ἔφυγον¹¹ ἀπὸ τοῦ μνημείου:² εἶχεν δὲ αὐτὰς τρόμος¹² καὶ ἔκστασις:¹³ καὶ οὐδενὶ οὐδὲν εἶπον, ἐφοβοῦντο γάρ.

Άναστὰς δὲ πρωΐ¹⁴ πρώτη σαββάτου ἐφάνη¹⁵ πρῶτον Μαρία τῆ Μαγδαληνῆ,¹⁶ 9 ἀφ' ἡς ἐκβεβλήκει ἑπτὰ δαιμόνια. Ἐκείνη πορευθεῖσα ἀπήγγειλεν¹⁷ τοῖς μετ' 10 αὐτοῦ γενομένοις, πενθοῦσιν¹⁸ καὶ κλαίουσιν.¹⁹ Κἀκεῖνοι²⁰ ἀκούσαντες ὅτι ζῆ 11

¹ σφόδρα, exceedingly, greatly. ² μνημεῖον, ου, τό, tomb, monument. ³ νεανίσκος, ου, ό, youth, young man. ⁴ περιβάλλω, put around, clothe. ⁵ στολή, ῆς, ἡ, equipment, apparel. ⁶ λευκός, white, bright. ⁷ ἐκθαμβέομαι, amaze, be amazed. ⁸ Ναζαρηνός, οῦ, ὁ, Nazarene, of Nazareth. ⁹ σταυρόω, crucify. ¹⁰ προάγω, lead forth, go before. ¹¹ φεύγω, flee, escape. ¹² τρόμος, ου, ὁ, trembling, quaking. ¹³ ἔκστασις, εως, ἡ, bewilderment, ecstasy. ¹⁴ πρωΐ, early in the morning, at dawn. ¹⁵ φαίνω, shine, appear. ¹⁶ Μαγδαληνή, ῆς, ἡ, woman of Magdala, Magdalene. ¹⁷ ἀπαγγέλλω, announce, report. ¹⁸ πενθέω, mourn, lament. ¹⁹ κλαίω, weep, weep for. ²⁰ κἀκεῖνος, and he, and she.

καὶ ἐθεάθη¹ ὑπ' αὐτῆς ἠπίστησαν.²

Μετὰ δὲ ταῦτα δυσὶν ἐξ αὐτῶν περιπατοῦσιν ἐφανερώθη³ ἐν ἑτέρᾳ μορφῆ, 12 πορευομένοις εἰς ἀγρόν. Κἀκεῖνοι ἀπελθόντες ἀπήγγειλαν τοῖς λοιποῖς: οὐδὲ 13 ἐκείνοις ἐπίστευσαν.

"Υστερον" ἀνακειμένοις αὐτοῖς τοῖς ἔνδεκα¹⁰ ἐφανερώθη, καὶ ἀνείδισεν¹¹ τὴν 14 ἀπιστίαν¹² αὐτῶν καὶ σκληροκαρδίαν, ότι τοῖς θεασαμένοις αὐτὸν ἐγηγερμένον οὐκ ἐπίστευσαν. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Πορευθέντες εἰς τὸν κόσμον 15 ἄπαντα, κηρύξατε τὸ εὐαγγέλιον πάση τῆ κτίσει. Ό πιστεύσας καὶ 16 βαπτισθεὶς σωθήσεται: ὁ δὲ ἀπιστήσας κατακριθήσεται. Σημεῖα δὲ τοῖς 17 πιστεύσασιν ταῦτα παρακολουθήσει: ἐν τῷ ὀνόματί μου δαιμόνια ἐκβαλοῦσιν: γλώσσαις λαλήσουσιν καιναῖς: ὅφεις ἀροῦσιν: κἄν ὁ θανάσιμόν ἐν τι πίωσιν, 18

¹θεάομαι, look at, behold. ²ἀπιστέω, disbelieve, be faithless. ³φανερόω, reveal, manifest. ⁴μορφή, ῆς, ἡ, form, shape. ⁵ἀγρός, ου, ὁ, field, farm. ⁶κἀκεῖνος, and he, and she. ⁷ἀπαγγέλλω, announce, report. ⁸ὕστερον, lastly, afterward. ⁹ἀνάκειμαι, recline, recline (at a meal). ¹⁰ἕνδεκα, eleven, 11. ¹¹ ὁνειδίζω, reproach, revile. ¹²ἀπιστία, ας, ἡ, unbelief, unfaithfulness. ¹³σκληροκαρδία, ας, ἡ, hardness of heart. ¹⁴ἄπας, each, every. ¹⁵κτίσις, εως, ἡ, creation, creature. ¹⁶κατακρίνω, condemn. ¹⁷παρακολουθέω, follow closely, investigate. ¹⁸καινός, new, fresh. ¹⁹ὄφις, εως, ὁ, snake, serpent. ²⁰κἄν, and if, even if. ²¹θανάσιμος, deadly, mortal.

Κατὰ Μᾶρκον 16:19

οὐ μὴ αὐτοὺς βλάψη: ἐπὶ ἀρρώστους² χεῖρας ἐπιθήσουσιν,³ καὶ καλῶς⁴ ἔξουσιν.

Ό μὲν οὖν κύριος, μετὰ τὸ λαλῆσαι αὐτοῖς, ἀνελήφθη εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ 19 ἐκάθισεν ἐκ δεξιῶν τοῦ θεοῦ. Ἐκεῖνοι δὲ ἐξελθόντες ἐκήρυξαν πανταχοῦ, τοῦ 20 κυρίου συνεργοῦντος, καὶ τὸν λόγον βεβαιοῦντος διὰ τῶν ἐπακολουθούντων σημείων. Ἀμήν.

¹ βλάπτω, harm, injure. ²ἄρρωστος, sick, ill. ³ἐπιτίθημι, lay upon, put. ⁴καλῶς, rightly, well. ⁵ἀναλαμβάνω, take up, raise. ⁶καθίζω, seat, sit. ⁷ πανταχοῦ, everywhere. ⁸συνεργέω, work together. ⁹βεβαιόω, confirm, secure. ¹⁰ ἐπακολουθέω, follow after, follow close after.